

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΡΟΜΠΟΤΙΚΗΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ «ΑΘΗΝΑ»

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ – ΔΙΑΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΕΧΝΟΓΛΩΣΣΙΑ VI

Διπλωματική Εργασία

Τα φαινόμενα του Σκοπού και του Ελέγχου του Υποκειμένου στη
Μηχανική Μετάφραση

ΔΙΟΝΥΣΙΑ Γ. ΔΕΛΜΑΔΩΡΟΥ

Επιβλέπουσα: Δρ. Ελένη Ευθυμίου - ΙΕΛ

Αθήνα

Φεβρουάριος 2014

Στον μπαμπά μου

Ευχαριστίες

Η εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι αποτέλεσμα προσωπικής προσπάθειας, αλλά δε θα μπορούσε να ολοκληρωθεί δίχως την καθοριστική συμβολή μιας ομάδας αξιόλογων ανθρώπων. Για αυτόν τον λόγο, θα ήθελα στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν με οποιονδήποτε τρόπο στην επιτυχή εκπόνηση αυτής της εργασίας.

Αρχικά, ευχαριστώ θερμά την κυρία Δρ. Ελένη Ευθυμίου για την επίβλεψη, την καθοδήγηση και τη συνεχή στήριξη που μου προσέφερε σε κάθε μία φάση της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

Επίσης, ευχαριστώ την κα Αντζελα Πετρινώλη-Σταυλά, καθηγήτρια αγγλικής γλώσσας, για τις πολύτιμες συμβουλές της. Ήταν πάντα διαθέσιμη να ασχοληθεί με κάθε απορία μου σχετικά με τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της αγγλικής.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καλούς μου φίλους, Γιάννη και Δήμητρα, που πίστεψαν σε εμένα και με ενθάρρυναν σε κάθε στάδιο των σπουδών μου. Ακόμη, ευχαριστώ τους συμφοιτητές και αγαπημένους φίλους πια, Αντιγόνη, Κατερίνα, Μαίρη και Παναγιώτη, για τη συνεχή στήριξή τους, αλλά και για τις πολύτιμες συμβουλές τους που συνέβαλαν στην αντιμετώπιση των όποιων δυσκολιών παρουσιάστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών αυτών σπουδών.

Τέλος, οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στην οικογένειά μου, στη μητέρα μου, Ειρήνη, και στα αδέρφια μου, Χρήστο και Σταματινή. Η αγάπη, η πίστη στις δυνατότητές μου και η συνεχής ενθάρρυνσή τους έπαιξαν καθοριστικό ρόλο τόσο στην πραγματοποίηση της παρούσας εργασίας όσο και στην διεκπεραίωση ολόκληρου του κύκλου σπουδών μου.

Περιεχόμενα

Περίληψη εργασίας	11
Δομή εργασίας.....	12
1. Μηχανική Μετάφραση.....	14
1.1. Ιστορία της Μηχανικής Μετάφρασης.....	14
1.2. Εξέλιξη μεταφραστικών συστημάτων.....	16
1.2.1. Συστήματα Άμεσης μετάφρασης	16
1.2.2. Συστήματα με Κανόνες (RBMT)	16
1.2.2.1 Συστήματα βασισμένα σε Λεξικά (Dictionary Based).....	17
1.2.2.2 Συστήματα Μετάβασης (Transfer Based).....	17
1.2.2.3 Διαγλωσσικά συστήματα (Interlingua Based)	18
1.2.3. Συστήματα βασιζόμενα σε Εμπειρική Γνώση (Data Driven)	18
1.2.3.1 Στατιστικά Συστήματα (SMT)	19
1.2.3.2 Συστήματα με Χρήση Παραδειγμάτων (EBMT)	19
1.2.3.3 Υβριδικά Συστήματα.....	20
1.3. Ορολογία και Μηχανική Μετάφραση	20
1.4. Σύγχρονες Προσεγγίσεις για την απόδοση καλύτερης δυνατής μετάφρασης	22
1.4.1. Το έργο PRESEMT	22
1.4.1.1 Τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου	24
1.4.1.2 Δομή του συστήματος.....	24
1.4.2. Το έργο ACCURAT.....	26
1.4.2.1 Τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου	28
1.4.3. Η προσέγγιση του Andy Way – μετάφραση βάσει Παραδειγμάτων (EBMT)..	30
1.4.3.1 Δομή του συστήματος.....	31
2. Ο ρόλος του Υποκειμένου.....	34
2.1. Το Υποκείμενο στα ελληνικά.....	34
2.1.1. Μη λεκτικά εκπεφρασμένο Υποκείμενο	35
2.1.2. Η χρήση της αντωνυμίας σε θέση Υποκειμένου.....	36

2.1.3.	Ονοματική φράση ως Υποκείμενο	37
2.1.4	Θέση του υποκειμένου	37
2.2.	Το Υποκείμενο στα αγγλικά.....	38
2.2.1.	Τρόποι δήλωσης του υποκειμένου	38
2.2.2	Θέση του υποκειμένου	39
2.3.	Παράμετρος του Κενού Υποκειμένου – Pro-drop parameter	39
2.3.1.	Το κενό Υποκείμενο στις συμπληρωματικές προτάσεις	41
2.4.	Παραδείγματα υποκειμένου.....	45
2.4.1.	Παραδείγματα ταυτοπροσωπίας.....	45
2.4.1.1.	Συμπεράσματα	60
2.4.2.	Παραδείγματα ετεροπροσωπίας	62
2.4.2.1.	Συμπεράσματα	77
2.4.3.	Γενικό Συμπέρασμα.....	81
3.	Η έννοια της πρόθεσης.....	82
3.1.	Κατηγορίες πρόθεσης	82
3.2.	Μοντέλα πρόθεσης κατά Gibbs.....	85
3.2.1.	Το μοντέλο Κώδικας της Επικοινωνίας (The Code model of communication)	86
3.2.2.	Το Απλό Προθεσιακό μοντέλο (The Simple Intentionalist model)	86
3.2.3.	Το μοντέλο Λήψη Οπτικής Γωνίας (The Perspective Taking model).....	87
3.2.4.	Το Διαλογικό μοντέλο (The Dialogic model).....	87
3.3.	Τρόποι δήλωσης πρόθεσης/σκοπού	88
3.3.1.	Ο σκοπός στα ελληνικά	89
3.3.1.1	Τρόποι δήλωσης του σκοπού	90
3.3.1.1.1	Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού.....	90
3.3.1.1.1.1	Άρνηση τελικών προτάσεων	91
3.3.1.1.1.2	Θέση της τελικής πρότασης	91
3.3.1.1.2	Άλλοι τρόποι δήλωσης του σκοπού	92
3.3.2.	Ο σκοπός στα αγγλικά.....	93

3.3.2.1.	Τρόποι δήλωσης του σκοπού.....	93
3.3.2.1.1.	Επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού.....	93
3.3.2.1.2.	Πρόθεση <i>for</i>	95
3.3.2.1.3.	Παγιωμένες εκφράσεις του σκοπού	95
3.4.	Παραδείγματα σκοπού	96
3.4.1.	Παραδείγματα δευτερευουσών τελικών προτάσεων.....	97
3.4.2.	Παραδείγματα με τις προθέσεις <i>για</i> και <i>προς</i>	114
3.4.3.	Συμπεράσματα.....	121
4.	Ενοποίηση συμπερασμάτων.....	124
5.	Βελτίωση των μεταφραστικών αποτελεσμάτων.....	128
5.1.	Προτάσεις βελτίωσης βάσει της προσέγγισης PRESEMT	128
5.2.	Προτάσεις βελτίωσης βάσει της προσέγγισης ACCURAT	129
5.3.	Προτάσεις βελτίωσης βάσει της προσέγγισης του Andy Way	130
5.4.	Προτάσεις βελτίωσης σε μεταφραστικές μηχανές του τύπου Google Translate .	130
	Βιβλιογραφία.....	133
	Παράρτημα	137

Περίληψη εργασίας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να εξετάσει τον βαθμό στον οποίο είναι επιτυχής η μεταφραστική απόδοση από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα μέσω μίας μεταφραστικής μηχανής ευρείας χρήσης δύο γλωσσολογικών φαινομένων με ιδιαίτερες απαιτήσεις συντακτικής και σημασιολογικής ανάλυσης, και στη συνέχεια μέσα από την ανάλυση των λαθών που προκύπτουν, να προτείνει τρόπους βελτίωσης των μεταφραστικών αποτελεσμάτων.

Η μεταφραστική μηχανή που επιλέχθηκε για τη μετάφραση των παραδειγμάτων είναι το εργαλείο *Google translate*. Η επιλογή αυτής της μηχανής έγινε σκόπιμα, καθώς πρόκειται για μία δωρεάν ηλεκτρονική υπηρεσία μετάφρασης της *Google*, η οποία μεταφράζει κείμενα σε πραγματικό χρόνο και υποστηρίζει δεκάδες από τις πλέον διαδεδομένες γλώσσες. Επίσης, το συγκεκριμένο μεταφραστικό σύστημα χρησιμοποιείται καθημερινά από χιλιάδες χρήστες και θεωρείται ένα από τα περισσότερο δημοφιλή μεταφραστικά συστήματα ευρείας χρήσης.

Τα παραδείγματα που τέθηκαν υπό εξέταση αφορούν δύο διαφορετικά σημασιολογικά φαινόμενα. Συγκεκριμένα ο έλεγχος της απόδοσης των μεταφραστικών παραδειγμάτων αφορά το φαινόμενο του σκοπού και το φαινόμενο του ελέγχου για το υποκείμενο των συμπληρωματικών προτάσεων. Η επιλογή των ελληνικών παραδειγμάτων -και για τα δύο φαινόμενα- έγινε από τον Ελληνικό Θησαυρό Ελληνικής Γλώσσας (ΕΘΕΓ), που αποτελεί το Σώμα Κειμένων του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ). Χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό κριτηρίων, κυρίως τη λέξη και τον γραμματικό προσδιορισμό αυτής, είχαμε στη διάθεσή μας όλες εκείνες τις προτάσεις του ΕΘΕΓ που πληρούσαν τα κριτήρια. Από αυτές επιλέχθηκαν 132 προτάσεις, οι οποίες αποτέλεσαν τις δύο ομάδες δεδομένων που μεταφράστηκαν έπειτα από τη μηχανή της *Google*.

Στη συνέχεια έγινε έλεγχος του μεταφραστικού αποτελέσματος και σημειώθηκε για κάθε μια από τις προτάσεις έλεγχου αν ο τρόπος που απέδωσε το σύστημα της *Google* τα φαινόμενα ενδιαφέροντος είναι αποδεκτός για την αγγλική γλώσσα ή όχι. Επίσης, επισημάνθηκαν και άλλα μεταφραστικά σφάλματα που παρατηρήθηκαν στο σύνολο του παραδείγματος που μεταφράστηκε.

Η ανάλυση των λαθών που καταγράφηκε είχε ως αποτέλεσμα να γίνουν αντιληπτές οι ελλείψεις που παρουσιάζει η μεταφραστική μηχανή στη διαχείριση τέτοιου τύπου πολυπλοκότητας. Το γεγονός αυτό οδήγησε την παρούσα έρευνα στη διατύπωση ορισμένων προτάσεων βελτίωσης, οι οποίες θα μπορούσαν να ενισχύσουν γενικότερα τα συστήματα που χρησιμοποιούν ελάχιστη ή καθόλου γραμματική πληροφορία να βελτιώσουν τον βαθμό αποδεκτότητας του αποτελέσματός τους. Παράλληλα, διαπιστώθηκαν ανάγκες σημασιολογικής γνώσης, οι οποίες απαιτούν δημιουργία εμπλουτισμένων βάσεων δεδομένων μεγάλης κλίμακας και αναβαθμισμένων συστημάτων διαχείρισης και επεξεργασίας ανθρωπίνου λόγου που η Γλωσσική Τεχνολογία καλείται να εντάξει στην ερευνητική ατζέντα που στοχεύει στην αμεσότερη επικοινωνία ανθρώπου-μηχανής με χρήση φυσικής γλώσσας.

Δομή εργασίας

Στο 1^ο κεφάλαιο γίνεται μία σύντομη αναφορά για την ιστορία της Μηχανικής Μετάφρασης και την εξέλιξη των μεταφραστικών συστημάτων που σημειώθηκε με την πάροδο των χρόνων. Επίσης, παρουσιάζονται τρεις σύγχρονες προσεγγίσεις στον τομέα της μηχανικής μετάφρασης, η κάθε μία από τις οποίες επιχειρεί με τις προτάσεις της να επιτύχει σημαντικές βελτιώσεις στην κατεύθυνση της καλύτερης δυνατής μετάφρασης.

Το 2^ο κεφάλαιο ασχολείται με το ένα από τα δύο γλωσσολογικά φαινόμενα που εξετάστηκαν, τον έλεγχο του υποκειμένου στις συμπληρωματικές προτάσεις. Αρχικά, παρουσιάζεται ο ρόλος του υποκειμένου και οι τρόποι δήλωσης αυτού τόσο για την ελληνική όσο και για την αγγλική γλώσσα. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην παράμετρο του κενού υποκειμένου, και πιο συγκεκριμένα στο φαινόμενο του ελέγχου του υποκειμένου για τις συμπληρωματικές προτάσεις της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας. Ακολούθως, παρουσιάζονται τα παραδείγματα που αφορούν φαινόμενα ταυτοπροσωπίας και ετεροπροσωπίας, τα μεταφραστικά αποτελέσματα αυτών, καθώς και ο σχολιασμός των λαθών που παρατηρήθηκαν. Τέλος, εξάγονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των λαθών κατά την αυτόματη μετάφραση.

Το 3^ο κεφάλαιο αφορά το φαινόμενο του σκοπού. Πρώτα ορίζεται η έννοια της πρόθεσης, όπως αυτή πραγματώνεται μέσα από τις ανθρώπινες σκέψεις και ενέργειες, και γίνεται αναφορά στα μοντέλα πρόθεσης του Gibbs. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι τρόποι δήλωσης του σκοπού για την ελληνική και αγγλική γλώσσα. Έπειτα, παραθέτονται τα παραδείγματα που αφορούν τον τρόπο δήλωσης του σκοπού στην ελληνική, τα μεταφραστικά αποτελέσματά τους και ο σχολιασμός των λαθών που εντοπίστηκαν. Τέλος, καταγράφονται τα συμπεράσματα που εξήχθησαν.

Στο 4^ο κεφάλαιο παρουσιάζεται η ενοποίηση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την εξέταση όλων των παραδειγμάτων. Στο 5^ο και τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας παρουσιάζονται οι τρόποι εκείνοι με τους οποίους μπορεί το μεταφραστικό σύστημα να βελτιωθεί και να δώσει καλύτερα μεταφραστικά αποτελέσματα.

1. Μηχανική Μετάφραση

1.1. Ιστορία της Μηχανικής Μετάφρασης

Ο τομέας της Μηχανικής Μετάφρασης είναι ενταγμένος στον διεπιστημονικό κλάδο που ονομάζεται Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας (ΕΦΓ) και αποτελεί μία από τις πρώτες εφαρμογές της υπολογιστικής γλωσσολογίας. Με τον όρο Μηχανική Μετάφραση (ΜΜ) εννοείται το αποτέλεσμα που παράγεται από υπολογιστή και αφορά την αυτοματοποιημένη διαδικασία κατά την οποία μία γλωσσική ενότητα μεταφέρεται από μία γλώσσα-πηγή (ΓΠ) σε μία γλώσσα-στόχο (ΓΣ). Αποτελεί ένα από τα δυσκολότερα επιστημονικά προβλήματα της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας, συγκεντρώνοντας το ενδιαφέρον επιστημόνων από διάφορους χώρους, όπως της τεχνητής νοημοσύνης, της θεωρητικής και υπολογιστικής γλωσσολογίας, της λογικής και της ψυχολογίας. Εκτός των διαφόρων επιστημονικών κοινοτήτων, δεν είναι μικρός ο αριθμός των οργανισμών και εταιριών που συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στα συστήματα μηχανικής μετάφρασης, καθώς η μετάφραση αποτελεί πολύ σημαντικό στοιχείο για την επικοινωνία των λαών.

Η ιδέα της αυτόματης μετάφρασης εντοπίζεται για πρώτη φορά τον 17^ο αιώνα, όταν το 1629 ο René Descartes προτείνει μία παγκόσμια γλώσσα. Η έρευνα όμως για Μηχανική Μετάφραση ξεκινάει τρεις αιώνες μετά. Το 1933 γίνεται η πρώτη προσπάθεια για την κατασκευή μηχανικών λεξικών, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του 1940 οι επιστήμονες προτείνουν τη χρησιμοποίηση των υπολογιστών για την αυτόματη μετάφραση ανάμεσα σε δύο γλώσσες. Το πρώτο σύστημα, το οποίο αποτέλεσε προσέγγιση άμεσης μετάφρασης, παρουσιάζεται από την IBM¹ σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο του Georgetown το 1954 και συγκεντρώνει το ενδιαφέρον των ερευνητών. Στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 1960 επικρατεί η άποψη ότι η Μηχανική Μετάφραση είναι πολυέξοδη, λιγότερο ακριβής και πιο αργή από την ανθρώπινη, με αποτέλεσμα να υπάρξει σημαντική μείωση του ενδιαφέροντος στον τομέα αυτόν. Συγκεκριμένα το 1966 η επιτροπή ALPAC² δημοσίευσε μία αναφορά (ALPAC, 1966), καταδικάζοντας τα υπάρχοντα συστήματα. Σύμφωνα με την αναφορά, τα υπέρογκα ποσά που είχε ξοδέψει η αμερικανική κυβέρνηση δεν

---

¹ International Business Machines

² Automatic Language Processing Advisory Committee

είχαν οδηγήσει στα επιθυμητά αποτελέσματα, αφού τα συστήματα που δημιουργήθηκαν ήταν αργά και παρήγαγαν μεταφράσεις χαμηλής ποιότητας. Λίγα χρόνια όμως αργότερα, η υπολογιστική δύναμη αυξάνεται και παρουσιάζεται μεγαλύτερο ενδιαφέρον και πάλι για την αυτόματη μετάφραση, με τη δημιουργία νέων συστημάτων αυτή τη φορά, τα οποία βασίζονται σε έμμεσες προσεγγίσεις. Σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη της Μηχανικής Μετάφρασης υπήρξε η ταχεία και συνεχιζόμενη ανάπτυξη του διαδικτύου. Το διαδίκτυο τόνωσε το ενδιαφέρον για τον τομέα αυτόν, καθώς όχι μόνο ο τεράστιος όγκος διαθέσιμων πολυγλωσσικών Σωμάτων Κειμένων αποτέλεσε πολύτιμο πόρο και ισχυρό κίνητρο για τα νέα συστήματα, αλλά και ο μεγάλος αριθμός πολυγλωσσικών πόρων δημιούργησε την ανάγκη για εύκολη και δωρεάν πρόσβαση σε υπηρεσίες αυτόματης μετάφρασης.

Ο κλάδος της Μηχανικής Μετάφρασης δεν αποτελεί μόνο ένα ερευνητικό αντικείμενο, αλλά συγκεντρώνει την προσοχή τόσο δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών όσο και εταιριών. Κι αυτό συμβαίνει γιατί τα οφέλη από τον τομέα αυτόν είναι σημαντικά. Με την ελαχιστοποίηση του κόστους και του χρόνου της μετάφρασης, αυξάνεται η παραγωγικότητα και ταυτόχρονα βελτιώνεται η ποιότητα της μετάφρασης.

Η αυτόματη μετάφραση αποτελεί μία εξαιρετικά απαιτητική υπολογιστική διαδικασία, η οποία αρχίζει με την είσοδο κατάλληλων προς υπολογιστική επεξεργασία γλωσσικών δεδομένων³ και ολοκληρώνεται με τη διόρθωση του αποτελέσματος από τον άνθρωπο-μεταφραστή. Ο βαθμός της ανθρώπινης επέμβασης ποικίλει και εξαρτάται άμεσα από την ποιότητα μετάφρασης που έχει παράγει η μηχανή, η οποία με τη σειρά της εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εξειδίκευσή της πάνω στα πιθανά επιστημονικά πεδία στα οποία μπορεί να ανήκει το προς μετάφραση κείμενο.

---

³ λεξικών μονάδων, προτάσεων ή κειμένων

1.2. Εξέλιξη μεταφραστικών συστημάτων

1.2.1. Συστήματα Άμεσης μετάφρασης

Τα Άμεσα Συστήματα αποτελούν τις πρώτες γενεές μεταφραστικών συστημάτων και δεν περιλαμβάνουν κανένα ενδιάμεσο στάδιο κατά τη μεταφραστική διαδικασία. Η μετάφραση γίνεται λέξη προς λέξη, χωρίς να συσχετίζονται οι λέξεις μεταξύ τους. Αρχικά το κείμενο της γλώσσας-πηγής υποβάλλεται σε μία στοιχειώδη γλωσσολογική ανάλυση⁴ και εν συνεχεία ακολουθεί η αναζήτηση των μεταφραστικών αντιστοιχών κάθε λέξης από ένα δίγλωσσο λεξικό. Η επεξεργασία του κειμένου της γλώσσας-πηγής οδηγεί απευθείας στο κείμενο της γλώσσας-στόχου με την εφαρμογή κάποιων τοπικών κανόνων αναδιοργάνωσης, που έχουν ως σκοπό την τοποθέτηση των λέξεων του τελικού κειμένου στη σωστή σειρά.

Στις επόμενες γενεές μεταφραστικών συστημάτων, το υπολογιστικό πρόγραμμα που χρησιμοποιείται σε ένα σύστημα μηχανικής μετάφρασης μπορεί να βασίζεται είτε σε κανόνες, δηλαδή τα συστήματα βασίζονται στη γραμματική ανάλυση, είτε σε εμπειρική γνώση. Για τη μετάφραση από μία γλώσσα-πηγή σε μία γλώσσα-στόχο, τα Συστήματα μηχανικής μετάφρασης που βασίζονται σε Κανόνες (Rule Based Machine Translation, RBMT) χρησιμοποιούν εκτεταμένους γλωσσολογικούς κανόνες των διαφόρων επιπέδων⁵.

1.2.2. Συστήματα με Κανόνες (RBMT)

Η αδυναμία των συστημάτων άμεσης μετάφρασης να κάνουν σωστές λεξικές και συντακτικές επιλογές οδήγησε την έρευνα προς τις έμμεσες προσεγγίσεις: τα Συστήματα βασισμένα σε Λεξικά (Dictionary Based), τα Συστήματα Μετάβασης (Transfer Based) και τα Διαγλωσσικά Συστήματα (Interlingua Based). Τα συστήματα αυτά ανήκουν στην ευρύτερη κατηγορία των Κανονιστικών Συστημάτων (RBMT), που αντιμετωπίζουν τη μεταφραστική διαδικασία σαν μια διαδικασία μεταφοράς εννοιών από τη μία γλώσσα στην άλλη και ακολουθούν μία στρατηγική επεξεργασίας του κειμένου σε τρία στάδια:

---

⁴ πρόκειται για απλή μορφολογική ανάλυση

⁵ σημασιολογικό, συντακτικό, λεξιλογικό

1. Το στάδιο της ανάλυσης: το κείμενο της γλώσσας-πηγής μετατρέπεται σε μία αφαιρετική αναπαράσταση χρησιμοποιώντας γλωσσολογικά εργαλεία στη γλώσσα-πηγή.
2. Το στάδιο της μεταφοράς: γίνεται αντιστοίχιση της αφαιρετικής αναπαράστασης του προηγούμενου βήματος σε αναπαράσταση στη γλώσσα-στόχο.
3. Το στάδιο της παραγωγής: δίνεται η τελική μετάφραση στη γλώσσα-στόχο.

1.2.2.1 Συστήματα βασισμένα σε Λεξικά (Dictionary Based)

Τα Συστήματα βασισμένα σε Λεξικά θυμίζουν αρκετά εκείνα της άμεσης μετάφρασης. Η μόνη διαφορά τους είναι ότι σε αυτά ο έλεγχος του λεξικού συνοδεύεται από μορφολογική ανάλυση και λημματοποίηση, καθώς και από κάποιους κανόνες που αντιστοιχίζουν τις λέξεις ανάμεσα στις δύο γλώσσες. Αποτελούν το απλούστερο είδος των κανονιστικών συστημάτων.

1.2.2.2 Συστήματα Μετάβασης (Transfer Based)

Τα Συστήματα Μετάβασης αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της μετάφρασης ως ένα πρόβλημα μεταφοράς. Επειδή οι περισσότερες γλώσσες παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές στη δομή τους, τροποποιούν το κείμενο της γλώσσας-πηγής, για να ξεπεράσουν τις διαφορές αυτές και να ικανοποιήσουν κάποιους κανόνες που διέπουν τη γλώσσα-στόχο. Βασίζονται στη δημιουργία υποσυστημάτων ανάλυσης και σύνθεσης. Αφού αναλυθεί το κείμενο-πηγή σε όλα τα επίπεδα⁶, ακολουθεί η εφαρμογή στο αποτέλεσμα της ανάλυσης κανόνων συντακτικής και λεξιλογικής μεταφοράς, οι οποίοι δίνουν αναλυτικές οδηγίες για το πώς πρέπει να μετατρέψουμε την πληροφορία στη γλώσσα-πηγή ώστε να προσεγγίζει σωστό κείμενο στη γλώσσα-στόχο. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η μεταβίβαση της γλωσσικής πληροφορίας, λεξικής και συντακτικής, από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο και τέλος η σύνθεση του τελικού κειμένου της γλώσσας-στόχου. Πρόκειται, λοιπόν, για μία μεταφραστική διαδικασία που περιλαμβάνει τα εξής τρία στάδια:

1. Ανάλυση κειμένου γλώσσας-πηγής σε όλα τα επίπεδα και ενδιάμεση αναπαράσταση πληροφοριών ανεξαρτήτως γλώσσας-στόχου.

---

⁶ μορφολογικό, συντακτικό, σημασιολογικό

2. Μεταφορά των αναπαραστάσεων γλώσσας-πηγής στις αντίστοιχες αναπαραστάσεις γλώσσας-στόχου.
3. Σύνθεση τελικού κειμένου γλώσσας-στόχου.

1.2.2.3 Διαγλωσσικά συστήματα (Interlingua Based)

Η ιδέα για τα Διαγλωσσικά Συστήματα γεννήθηκε από τη δυσκολία εφαρμογής των Συστημάτων Μετάβασης σε νέα γλωσσικά ζεύγη, αφού για κάθε ζεύγος γλωσσών χρειάζεται και διακριτό σύνολο κανόνων μεταφοράς. Τα συστήματα που δομούνται με άξονα μία διαγλώσσα βασίζονται σε μία λογική ανάλυσης. Αντιμετωπίζουν τη μετάφραση ως μία διαδικασία ανάλυσης του κειμένου από τη γλώσσα-πηγή σε μία ενδιάμεση αναπαράσταση, ώστε να είναι δυνατή η μετατροπή των μορφολογικών, συντακτικών και σημασιολογικών χαρακτηριστικών σε μία γλώσσα-στόχο. Σύμφωνα με αυτήν, τα δεδομένα της γλώσσας-πηγής αναλύονται με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να φθάνουν σε ένα επίπεδο αφηρημένης αναπαράστασης, το οποίο μπορεί να είναι κοινό για όλες τις φυσικές γλώσσες. Το επίπεδο αυτό αποτελεί την ενδιάμεση γλώσσα (interlingua) η οποία έχει τη δυνατότητα να περιγράψει τα χαρακτηριστικά όλων των γλωσσών προς μετάφραση. Σε αυτήν την περίπτωση μπορεί να συντεθεί η επιθυμητή γλώσσα-στόχος χωρίς την ύπαρξη ειδικών κανόνων αντιστοίχισης για το συγκεκριμένο ζεύγος γλωσσών. Πρόκειται για μία μεταφραστική διαδικασία δύο σταδίων:

1. Γλώσσα-πηγή → Διαγλώσσα
2. Διαγλώσσα → Γλώσσα-στόχος

1.2.3. Συστήματα βασιζόμενα σε Εμπειρική Γνώση (Data Driven)

Τα Συστήματα που βασίζονται σε Εμπειρική Γνώση αποτελούν σύγχρονες και περισσότερο ελπιδοφόρες προσεγγίσεις. Τέτοιου είδους συστήματα δε χρησιμοποιούν καθόλου γλωσσολογικούς κανόνες ή κανόνες μεταφοράς, αλλά στηρίζονται σε δεδομένα, τα οποία αποτελούνται από συλλογές κειμένων. Όλες οι επιλογές του συστήματος κατά τη μεταφραστική διαδικασία προκύπτουν από την επεξεργασία πληροφοριών οι οποίες εξάγονται με αυτόματο ή ημιαυτόματο τρόπο από μεγάλα παράλληλα Σώματα Κειμένων (McEnery and Wilson 1996). Τα Συστήματα που βασίζονται σε Εμπειρική Γνώση διακρίνονται στις εξής κατηγορίες: τα Στατιστικά

Συστήματα (Statistical Machine Translation, SMT), τα Συστήματα που η μετάφραση γίνεται βάσει Παραδειγμάτων (Example Based) και τα Υβριδικά Συστήματα.

1.2.3.1 Στατιστικά Συστήματα (SMT)

Τα Στατιστικά Συστήματα (SMT) προσεγγίζουν με διαφορετικό τρόπο το πρόβλημα της μηχανικής μετάφρασης. Χρησιμοποιούν στατιστικά μοντέλα για τη μετάφραση φυσικής γλώσσας. Από την πρώτη στιγμή της εμφάνισής τους –αρχή της δεκαετίας του 1990– εστίασαν στο αποτέλεσμα της μετάφρασης και προσπάθησαν να καταλάβουν τι ακριβώς σημαίνει μία πρόταση να αποτελεί μετάφραση μιας άλλης πρότασης. Τα συστήματα αυτά εξάγουν τη μετάφραση μέσα από μία διαδικασία ανάλυσης των πιθανοτήτων οι οποίες συνοδεύουν τα δεδομένα του Σώματος Κειμένων (ΣΚ).

1.2.3.2 Συστήματα με Χρήση Παραδειγμάτων (EBMT⁷)

Τα Συστήματα μηχανικής μετάφρασης με Χρήση Παραδειγμάτων προσομοιώνουν τη λειτουργία του ανθρώπου κατά τη μετάφραση να αναγνωρίζει την ομοιότητα μιας νέας φράσης/πρότασης με μία την οποία έχει ήδη δει παλαιότερα και να τη μεταφράζει αντίστοιχα. Η μετάφραση γίνεται κατ' αναλογία με χρήση παράλληλων κειμένων με παραδείγματα μεταφράσεων. Για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητη η ύπαρξη μιας βάσης δεδομένων με παράλληλες μεταφράσεις. Κάθε εγγραφή στη βάση δεδομένων αποτελείται από μία πρόταση στη γλώσσα-πηγή και τη μετάφρασή της στη γλώσσα-στόχο. Όταν εισάγεται στο σύστημα η προς μετάφραση πρόταση της γλώσσας-πηγής, εκτελείται μια αναζήτηση στη βάση δεδομένων. Αν βρεθεί παρόμοια πρόταση, το σύστημα επιστρέφει τη μετάφραση της πρότασης στη γλώσσα-στόχο. Διαφορετικά, αν βρεθούν μεμονωμένες φράσεις, αυτές συνδυάζονται ώστε να κατασκευαστεί η τελική μετάφραση. Τα πιο απλά συστήματα αυτής της κατηγορίας χρησιμοποιούν Σώματα Κειμένων τα οποία περιέχουν ζεύγη φράσεων/προτάσεων της γλώσσας-πηγής και των αντίστοιχων μεταφράσεών τους στη γλώσσα-στόχο. Τα ζεύγη αυτά ονομάζονται μεταφραστικές μνήμες και αποτελούν ένα χρήσιμο υποσύστημα το οποίο χρησιμοποιείται για τη συνεπή απόδοση στερεότυπων φράσεων σε κείμενα συγκεκριμένης υπογλώσσας.

---

⁷ Example Based Machine Translation

1.2.3.3 Υβριδικά Συστήματα

Στις μέρες μας η έρευνα έχει περάσει κυρίως σε μοντέλα Στατιστικής Μηχανικής Μετάφρασης (SMT), τα οποία με τη χρήση Σωμάτων Κειμένων οδηγούν σε καλύτερα μεταφραστικά αποτελέσματα. Η αρχιτεκτονική όμως, πολυγλωσσικών συστημάτων μηχανικής μετάφρασης μερικές φορές έχει ανάγκη από τον συνδυασμό στοιχείων και των δύο προσεγγίσεων, γραμματικής και στατιστικής. Έτσι, κυριαρχεί η τάση να συνδυάζονται χαρακτηριστικά από διάφορες μεθόδους μηχανικής μετάφρασης. Για παράδειγμα, υπάρχουν στατιστικά συστήματα τα οποία αξιοποιούν και γλωσσολογική πληροφορία ή κανονιστικά συστήματα που χρησιμοποιούν στατιστική πληροφορία. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί οι ερευνητές δεν αγνοούν τα πλεονεκτήματα των παλαιότερων τεχνικών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία υβριδικών συστημάτων, τα οποία αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα κάθε μεθόδου και παράλληλα εξαλείφουν τα εγγενή μειονεκτήματα που έχει μία μέθοδος όταν χρησιμοποιείται μεμονωμένα.

1.3. Ορολογία και Μηχανική Μετάφραση

Η ορολογία αποτελεί θέμα μείζονος σημασίας για τη Μηχανική Μετάφραση. Οι πλέον επιτυχημένες εφαρμογές στο χώρο Επεξεργασίας Φυσικής Γλώσσας αφορούν την ανάλυση/σύνθεση κειμένων ορισμένης θεματολογίας. Τέτοιου είδους κείμενα συνθέτουν μία Υπογλώσσα (Sublanguage) η οποία χαρακτηρίζεται κυρίως από όρους (Ευθυμίου 2011).

Οι όροι διαφοροποιούνται από τις κοινές λέξεις βάσει της ιδιότητάς τους να έχουν απολύτως σταθερή σημασία μέσα στο γλωσσικό περιβάλλον της υπογλώσσας στην οποία ανήκουν, αλλά και αμφιμονοσήμαντα αντίστοιχα σε οποιαδήποτε άλλη φυσική γλώσσα (Ευθυμίου 2011). Μία έκφραση-όρος πρέπει να ταυτίζεται αποκλειστικά με μία και μόνο έννοια μέσα σε μία υπογλώσσα, έτσι ώστε να έχει ένα προς ένα απόλυτη εννοιολογική ταύτιση με τον αντίστοιχο όρο σε οποιαδήποτε φυσική γλώσσα, ανεξάρτητα από τα συντακτικά ή σημασιολογικά μέσα που χρησιμοποιούν διαφορετικές φυσικές γλώσσες για να εκφράσουν τις ίδιες έννοιες (Ευθυμίου 2000).

Για την επιτυχή μετάφραση κειμένων που ανήκουν σε συγκεκριμένο θεματικό πεδίο είναι απαραίτητο κάθε σύστημα εκτός από τη βάση δεδομένων του λεξικού να περιλαμβάνει και την αντίστοιχη βάση δεδομένων ορολογίας. Αυτό που διαφοροποιεί τις δύο βάσεις δεδομένων είναι ότι ενώ στη βάση του λεξικού δεν περιέχεται ποτέ συντακτική κατηγορία μεγαλύτερη από τη λέξη, η βάση δεδομένων ορολογίας περιέχει όχι μόνο μονολεκτικούς όρους, αλλά και όρους που αντιστοιχούν σε μεγαλύτερες συντακτικά φραστικές κατηγορίες, χωρίς να είναι τυπικά δυνατό να περιοριστεί το είδος ή το μέγεθος των συντακτικών κατηγοριών που θα μπορούσαν, δυνάμει, να χαρακτηριστούν όροι μιας υπογλώσσας (Ευθυμίου 2000). Είναι αδύνατο να αγνοηθεί ο χαρακτηρισμός *όρος* μίας φραστικής ενότητας σε συγκεκριμένη υπογλώσσα, ιδιαίτερα όταν ο τελικός σκοπός της υπολογιστικής επεξεργασίας είναι η μηχανική μετάφραση.

Όταν η υπολογιστική επεξεργασία στοχεύει στη μηχανική μετάφραση, η απόδοση ενός όρου από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο δεν πρέπει να στηρίζεται στη μετάφραση των φραστικών ενότητων του λεξικού που απαρτίζουν τον όρο στις δύο γλώσσες, καθώς κάθε γλώσσα μπορεί να αποδίδει έναν όρο με διαφορετικά δομικά σχήματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα μεταφραστικής πολυπλοκότητας αποτελούν οι όροι στα Αγγλικά και Ελληνικά.

Στα Αγγλικά οι περισσότερες περιπτώσεις σχηματισμού νέων όρων ακολουθούν το παραγωγικό σχήμα του σύνθετου ουσιαστικού: NP [[N][N]]. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν τα εξής:

Satellite station → [NP[N_satellite][N_station]]

Ground station → [NP[N_ground][N_station]]

(Ευθυμίου 2011:58)

Αντίθετα, στα Ελληνικά οι περισσότερες περιπτώσεις σχηματισμού νέων φραστικών όρων ακολουθούν τα εξής δύο δομικά σχήματα: ΟΦ [[E][O]] ή ΟΦ [[O][O_σε_γενική]]. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν οι αντίστοιχοι ελληνικοί όροι των παραπάνω αγγλικών:

Δορυφορικός σταθμός → [ΟΦ[E_δορυφορικός][O_σταθμός]]

Σταθμός εδάφους → [ΟΦ[O_σταθμός][O_σε_γενική_εδάφους]]

Για την αποφυγή μεταφραστικών σφαλμάτων είναι απαραίτητο οι όροι που αποθηκεύονται στις κεντρικές βάσεις δεδομένων των υπολογιστικών συστημάτων να ταυτίζονται με έναν Κωδικό Αριθμό Αναγνώρισης (ΚΑΑ), ο οποίος είναι κοινός για όλες τις γλώσσες. Με αυτόν τον τρόπο κάθε γλώσσα μπορεί να προσθέτει τους δικούς της αντίστοιχους όρους που αντιπροσωπεύουν οι διάφοροι κωδικοί αριθμοί. Η χρησιμότητα αυτού του κωδικού έγκειται στο εξής: κατά τη μεταφραστική διαδικασία δε μεταφράζονται τα λεξικά στοιχεία που αποδίδουν τον όρο στις δύο γλώσσες, αλλά απλώς γίνεται μεταβίβαση του ΚΑΑ από τη γλώσσα-πηγή στη γλώσσα-στόχο (Ευθυμίου 2011). Έτσι, η διαδικασία υπεραπλουστεύεται και επιτυγχάνεται απόλυτη πιστότητα μετάφρασης.

1.4. Σύγχρονες Προσεγγίσεις για την απόδοση καλύτερης δυνατής μετάφρασης

Η πρόκληση που έχει να αντιμετωπίσει η Μηχανική Μετάφραση έγκειται στο εξής: πώς θα αναπτύξει τις τεχνικές και μεθόδους εκείνες, έτσι ώστε ένας υπολογιστής να καταλαβαίνει ένα κείμενο όπως ο άνθρωπος, και πώς να δημιουργεί ένα νέο κείμενο στη γλώσσα στόχο, που θα ακούγεται σαν να έχει γραφτεί από άνθρωπο. Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις για αυτό το θέμα. Στην παρούσα εργασία θα γίνει αναφορά στις μεταφραστικές προσεγγίσεις που προτείνονται από τον Andy Way, ειδήμων στον τομέα της Μηχανικής Μετάφρασης, και από τα ερευνητικά προγράμματα ACCURAT⁸ και PRESEMT⁹.

1.4.1. Το έργο PRESEMT

Το έργο PRESEMT αποτελεί κοινοπραξία έξι διαφορετικών ερευνητικών οργανισμών¹⁰ με συντονιστή όλων αυτών το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ/Ε.Κ. 'Αθηνά').

Το πρόγραμμα PRESEMT συνιστά μία καινοτόμο προσέγγιση στο χώρο της Μηχανικής Μετάφρασης και στόχος του είναι η δημιουργία ενός ευέλικτου

⁸ Analysis and evaluation of Comparable Corpora for Under Resourced Areas of machine Translation

⁹ Pattern REcognition – based Statistically Enhanced MT

¹⁰ ILSP, GFAI, NTNU, ICCS, MU, LCL

μεταφραστικού συστήματος που θα βασίζεται σε μία γενική μεθοδολογία και θα μπορεί εύκολα να χειρίζεται γλωσσικά ζεύγη (Tambouratzis 2010). Η εν λόγω μεθοδολογία είναι ανεξάρτητη γλώσσας, χρησιμοποιεί σχετικά ανεξόδους γλωσσικούς πόρους και βασίζεται σε τεχνικές μηχανικής μάθησης. Σε αυτό το σημείο έγκειται και η καινοτομία αυτής της προσέγγισης. Για πρώτη φορά στο χώρο της μηχανικής μετάφρασης εισάγονται τεχνικές από το επιστημονικό πεδίο της Μηχανικής Μάθησης, αλλά και της Υπολογιστικής Νοημοσύνης. Οι τεχνικές αυτές θα βοηθήσουν τόσο στην ανάπτυξη της επιθυμητής γενικής μεθοδολογίας όσο και στη βελτιστοποίηση του συστήματος.

Το έργο έχει σκοπό τη δημιουργία ενός λειτουργικού πρότυπου συστήματος, που θα είναι διαθέσιμο τόσο ως αυτόνομη εφαρμογή, καθώς και ως μια υπηρεσία με βάση το διαδίκτυο (web-based). Το μεταφραστικό περιβάλλον διαμορφώνεται σε φράσεις, οι οποίες παράγονται μέσω μίας ημιαυτόματης και γλωσσικά ανεξάρτητης διαδικασίας μορφολογικής και συντακτικής ανάλυσης. Για να μπορεί να υπαχθεί εύκολα σε νέα γλωσσικά ζευγάρια χρησιμοποιούνται άμεσα διαθέσιμοι γλωσσικοί πόροι και δίγλωσσα λεξικά (Tambouratzis 2010). Τα Σώματα Κειμένων (ΣΚ) που συλλέγει περιορίζονται σε ένα μικρού μεγέθους δίγλωσσο ΣΚ και σε ένα μεγάλο μονόγλωσσο ΣΚ της γλώσσας-στόχου. Με αυτό τον τρόπο επιχειρεί να περιορίσει την εξάρτηση από εξειδικευμένους πόρους και να υπερβεί προβλήματα άλλων μεταφραστικών προσεγγίσεων, όπως είναι η ανάγκη συγκέντρωσης εκτενέστατων Σωμάτων Κειμένων ή δημιουργίας νέων κανόνων για κάθε νέο γλωσσικό ζεύγος (Tambouratzis et Kilgarriff 2012).

Η επιλογή των γλωσσικών ζευγών έγινε σύμφωνα με τρία συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία είναι τα εξής: η ύπαρξη ενός μεγάλου ΣΚ για τη γλώσσα-στόχο, η εξέταση διαφορετικών γλωσσικών οικογενειών και η κάλυψη των γλωσσών των χωρών που συμμετείχαν στο ερευνητικό πρόγραμμα. Αξίζει ακόμη να σημειωθεί ότι τα γλωσσικά ζεύγη διακρίνονται σε αυτά που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του αρχέτυπου συστήματος και σε αυτά που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση. Στον πίνακα **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.** απεικονίζονται και οι δύο κατηγορίες των γλωσσικών ζευγών (Tambouratzis 2010).

Γλωσσικά ζεύγη – ανάπτυξη	Γλωσσικά ζεύγη – αξιολόγηση
Τσέχικα → Αγγλικά	Τσέχικα → Ιταλικά

Γερμανικά→ Αγγλικά	Αγγλικά→ Ιταλικά
Ελληνικά→ Αγγλικά	Γερμανικά→ Ιταλικά
Νορβηγικά→ Αγγλικά	Ελληνικά→ Ιταλικά
Τσέχικα→ Γερμανικά	Νορβηγικά→ Ιταλικά
Αγγλικά→ Γερμανικά	
Ελληνικά→ Γερμανικά	
Νορβηγικά→ Γερμανικά	

Πίνακας 1

1.4.1.1 Τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου

Για την αντιστοίχιση των φράσεων μεταξύ των γλωσσικών ζευγών αναπτύσσεται μία καινοτόμος μέθοδος η οποία βασίζεται σε τεχνικές συσταδοποίησης (clustering). Σύμφωνα με τις τεχνικές αυτές οι λέξεις/φράσεις διαχωρίζονται σε λογικές ομάδες. Η καταχώρηση λέξεων/φράσεων σε ίδια ομάδα σημαίνει ότι υπάρχει κάποια ομοιότητα ανάμεσα σε αυτές, δηλαδή τα μέλη των ομάδων σχετίζονται πολύ περισσότερο μεταξύ τους από ότι με μέλη άλλων ομάδων.

Για τον προσδιορισμό της συντακτικής δομής χρησιμοποιούνται τεχνικές αναγνώρισης προτύπων, σκοπός των οποίων είναι να κάνουν τους υπολογιστές να λειτουργούν 'έξυπνα' σε δεδομένα εισόδου τα οποία χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία. Επίσης, θα αξιοποιηθούν τεχνικές που μιμούνται τα βιολογικά συστήματα για την άρση των μεταφραστικών αμφισημιών, καθώς και αυτόματες τεχνικές βελτιστοποίησης για τον προσδιορισμό μίας συστηματικής μεθόδου βελτιστοποίησης των παραμέτρων του συστήματος.

Τέλος, το ενδιαφέρον δεν περιορίζεται μόνο στην καλύτερη δυνατή ποιότητα της μετάφρασης, αλλά και στην ταχύτητα αυτής. Για τη βελτίωση της ταχύτητας της μετάφρασης θα γίνει χρήση παράλληλων υπολογιστικών αρχιτεκτονικών, καθώς και πολυπύρηνων αρχιτεκτονικών.

1.4.1.2 Δομή του συστήματος

Το σύστημα PRESEMT επεξεργάζεται τα δεδομένα σε τρία στάδια καθένα από τα οποία έχει μία αρθρωτή δομή. Το πρώτο στάδιο είναι εκείνο της προεπεξεργασίας, το δεύτερο περιλαμβάνει την κύρια μηχανή μετάφρασης και το τρίτο είναι εκείνο κατά το οποίο γίνεται η μεταεπεξεργασία (Tambouratzis et al., 2012).

Το πρώτο στάδιο περιλαμβάνει όλες τις στοιχειώδεις πληροφορίες που θα επεξεργαστεί το σύστημα, όπως είναι η συλλογή των Σωμάτων Κειμένων, η απόσπαση των φραστικών πληροφοριών, αλλά και η εξαγωγή των σημασιολογικών και στατιστικών δεδομένων. Το στάδιο προεπεξεργασίας αποτελείται από τέσσερα επιμέρους τμήματα, τα οποία είναι: το τμήμα δημιουργίας και επισημείωσης του ΣΚ, το τμήμα αυτόματης στοίχισης σε επίπεδο φράσης (phrase aligner module), το τμήμα δημιουργίας φρασεολογικού μοντέλου (phrasing model generator), και τέλος το τμήμα εκείνο που είναι υπεύθυνο για τη μοντελοποίηση του ΣΚ (corpus modeling module).

Το πρώτο υποσύστημα αφορά τη συλλογή και την επισημείωση των μεγάλων μονόγλωσσων και μικρών δίγλωσσων Σωμάτων Κειμένων. Τα μονόγλωσσα ΣΚ συλλέγονται μέσω του διαδικτύου, ενώ τα δίγλωσσα συνήθως δημιουργούνται με μη αυτόματο τρόπο.

Το δεύτερο υποσύστημα επεξεργάζεται δίγλωσσα Σώματα Κειμένων και εκτελεί στοίχιση σε επίπεδο λέξης και φράσης. Κατά τη λεξική στοίχιση γίνεται επισημείωση των λεξημάτων και των μερών του λόγου, ενώ η φραστική φέρει επιπλέον και φραστική πληροφορία. Ενώ η γλώσσα-πηγή δεν αναλύεται, η γλώσσα-στόχος είναι το μέρος εκείνο του γλωσσικού ζεύγους που επισημειώνεται πλήρως. Το τμήμα αυτό βασίζεται σε έναν απλό συντακτικό αναλυτή για τη μία μόνο γλώσσα και παράγει με έναν αυτόματο τρόπο ένα κατάλληλο φραστικό μοντέλο για την άλλη γλώσσα. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία επιτυγχάνεται η απεικόνιση των αντίστοιχων όρων που υπάρχουν στο γλωσσικό ζεύγος. Αφού καθοριστούν οι λεξιλογικές αντιστοιχίες στο δεδομένο ζεύγος γλωσσών, η στοίχιση περνάει στο στάδιο της τεμαχιοποίησης της γλώσσας-πηγής σε φράσεις. Στη συνέχεια παράγεται το δίγλωσσο ΣΚ που είναι ευθυγραμμισμένο σε επίπεδο πρότασης, φράσης και λέξης.

Το τρίτο υποσύστημα χρησιμοποιεί τα δεδομένα που έχει εξάγει το προηγούμενο ως εργαλείο ανάλυσης κατά τη διαδικασία της μετάφρασης. Συγκεκριμένα τα αξιοποιεί για να παράγει ένα πιθανολογικό μοντέλο φρασεολογίας για τη γλώσσα-πηγή, το οποίο μπορεί στη συνέχεια να εφαρμοστεί για την κατάτμηση οποιουδήποτε αυθαίρετου κειμένου γλώσσας-πηγής, που θα αποτελέσει εισαγόμενο δεδομένο για μετάφραση.

Το τελευταίο υποσύστημα του σταδίου της προεπεξεργασίας παίρνει ως εισαγόμενο ένα επισημειωμένο μονόγλωσσο ΣΚ γλώσσας-στόχου και το επεξεργάζεται για να εξάγει σημασιολογικές και συντακτικές πληροφορίες, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας για σκοπούς αποσαφήνισης.

Το δεύτερο στάδιο του συστήματος αφορά την κύρια μηχανή μετάφρασης, η οποία διακρίνεται σε δύο φάσεις. Αρχικά, επιλέγεται η δομή εκείνη κατά την οποία οι συστατικές φράσεις της πρότασης στη γλώσσα-πηγή αναδιατάσσονται σύμφωνα με τη δομή της πρότασης της γλώσσας-στόχου. Η επιλογή αυτή γίνεται με την αξιοποίηση των πληροφοριών που περιέχονται στο δίγλωσσο ΣΚ. Στη συνέχεια, επιλέγεται η ισοδύναμη μετάφραση κατά την οποία λύνονται οι μεταφραστικές αμφισημίες και επιτυγχάνεται η σωστή σειρά των λέξεων μέσα στις φράσεις, με την αξιοποίηση πληροφοριών που αντλούνται από το μονόγλωσσο ΣΚ αυτή τη φορά. Στενά συνδεδεμένη με αυτό το στάδιο, χωρίς όμως να αποτελεί μέρος του, είναι και η τεχνική βελτιστοποίησης, η οποία είναι υπεύθυνη για την αυτόματη βελτίωση της απόδοσης των δύο μεταφραστικών φάσεων.

Το στάδιο μεταεπεξεργασίας αποτελεί το τελευταίο στάδιο του συστήματος και είναι προσανατολισμένο στον χρήστη. Συγκεκριμένα του επιτρέπει να τροποποιήσει την έξοδο του συστήματος μετάφρασης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του. Πρόκειται για ένα γραφικό περιβάλλον το οποίο επιτρέπει στον χρήστη να αλληλεπιδρά μαζί του και να ανατροφοδοτεί το σύστημα με τις δικές του τροποποιήσεις πάνω στα εξαγόμενα μεταφραστικά δεδομένα. Έπειτα, το προσαρμοσμένο σύστημα συλλέγει τις τροποποιήσεις που έχει κάνει ο χρήστης και μαθαίνει κατά αναλογία να παράγει μεταφράσεις που είναι πιο κοντά στις απαιτήσεις του χρήστη.

1.4.2. Το έργο ACCURAT

Η ποιότητα μετάφρασης των σημερινών συστημάτων Μηχανικής Μετάφρασης που βασίζονται σε εμπειρικά δεδομένα (data-driven) εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα πολύ μεγάλων παράλληλων Σωμάτων Κειμένων, που χρησιμοποιούνται για την εκπαίδευση των μεταφραστικών μοντέλων. Τα μεταφραστικά συστήματα εκπαιδεύονται σε δεδομένα ενός συγκεκριμένου θεματικού πεδίου και αυτό έχει ως αποτέλεσμα όταν ζητηθεί από το σύστημα να μεταφράσει κείμενα από διαφορετικό θεματικό πεδίο, η απόδοση να είναι πολύ φτωχή. Για αυτόν τον λόγο η ποιότητα

μετάφρασης διαφοροποιείται ανάλογα με το αν τα γλωσσικά ζευγάρια διαθέτουν πολύ μεγάλα Σώματα Κειμένων, οπότε η μετάφραση είναι αρκετά καλή, ή όχι, οπότε η μετάφραση είναι κακή. Η δεύτερη περίπτωση είναι συνηθισμένη στο χώρο της Μηχανικής Μετάφρασης εξαιτίας της έλλειψης επαρκών γλωσσολογικών πόρων και παράλληλων Σωμάτων Κειμένων που χαρακτηρίζει αρκετές γλώσσες (Eisele and Xu 2010). Τα παράλληλα Σώματα Κειμένων παραμένουν μια δυσεύρετη πηγή που καλύπτει πολύ λίγα γλωσσικά ζευγάρια με δεδομένα σε μερικά μόνο θεματικά πεδία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η ποιότητα μετάφρασης για γλώσσες με ελλιπείς γλωσσικούς πόρους να είναι σε μεγάλο βαθμό μη ικανοποιητική.

Το ACCURAT είναι ένα συνεργατικό έργο στόχος του οποίου είναι η βελτίωση της ποιότητας της Μηχανικής Μετάφρασης για γλώσσες με ελάχιστους διαθέσιμους γλωσσικούς πόρους και για εξειδικευμένα θεματικά πεδία. Για τον λόγο αυτόν διερευνά τις μεθόδους και τεχνικές εκείνες, που, αντί για Παράλληλα, θα αξιοποιούν Συγκρίσιμα Σώματα Κειμένων (Comparable Corpora), τα οποία θα εξάγουν περισσότερα δεδομένα και έτσι θα μπορέσει να εξισορροπηθεί η έλλειψη γλωσσικών πόρων και να βελτιωθεί η ποιότητα της μετάφρασης.

Βασίζεται σε κανονιστικά και στατιστικά μοντέλα μηχανικής μετάφρασης, για να δημιουργήσει τη νέα μεθοδολογία και τα εργαλεία, με τα οποία θα μπορεί να βρίσκει και να χρησιμοποιεί Συγκρίσιμα Σώματα Κειμένων, που θα βοηθήσουν στη βελτίωση της μεταφραστικής ποιότητας των ήδη υπάρχοντων συστημάτων μετάφρασης. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του αριθμού των γλωσσών και των θεματικών πεδίων που θα καλύπτει η αυτοματοποιημένη μετάφραση.

Η περιορισμένη διαθεσιμότητα παράλληλων δεδομένων για πολλά γλωσσικά ζευγάρια και θεματικά πεδία οδήγησε στην έρευνα χρήσης Συγκρίσιμων Σωμάτων Κειμένων, μίας σχετικά πρόσφατης έννοιας στον χώρο της μηχανικής μετάφρασης. Η πλειοψηφία των κειμένων αυτών δεν αποτελούν άμεσες μεταφράσεις, αλλά μοιράζονται πολλές κοινές παραγράφους, προτάσεις, φράσεις, όρους και ονομαστικές οντότητες σε διάφορες γλώσσες (Fiser et al., 2011). Για αυτό ένα Συγκρίσιμο Σώμα Κειμένων μπορεί να οριστεί ως μία συλλογή παρόμοιων εγγράφων που συλλέγονται σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων. Για παράδειγμα, συγκρίσιμα θεωρούνται κείμενα με το ίδιο μέγεθος ή του ίδιου κειμενικού είδους, κείμενα που ανήκουν στο ίδιο

θεματικό πεδίο ή είναι από την ίδια περίοδο και απαντώνται σε περισσότερες από μία γλώσσες ή ποικιλίες γλωσσών (Skadina et al., 2010). Βάσει της ομοιότητας που έχουν δύο κείμενα μπορούν να οριστούν τα εξής τέσσερα επίπεδα συγκρισιμότητας (Skadina et al., 2010):

1. *Παράλληλα κείμενα (parallel)*, όταν το ένα κείμενο αποτελεί σωστή και ακριβή μετάφραση του άλλου,
2. *Ισχυρά συγκρίσιμα (strongly comparable)*, όταν τα δύο κείμενα αναφέρονται στο ίδιο γεγονός ή περιγράφουν το ίδιο υποκείμενο,
3. *Αδύναμα συγκρίσιμα (weakly comparable)*, όταν περιλαμβάνουν κείμενα του ίδιου θεματικού πεδίου και είδους, αλλά περιγράφουν διαφορετικά γεγονότα, και
4. *Μη συγκρίσιμα (non-comparable)*, όταν τα γλωσσικά ζεύγη επιλέγονται τυχαία από πολύ μεγάλες συλλογές κειμένων σε δύο γλώσσες.

Ο λόγος προτίμησης και χρήσης των Συγκρίσιμων Σωμάτων Κειμένων (ΣΣΚ) είναι ότι έχουν αρκετά προφανή πλεονεκτήματα σε σχέση με τα Παράλληλα. Αρχικά, τα ΣΣΚ είναι περισσότερο διαθέσιμα, σε αντίθεση με τα Παράλληλα που αποτελούν σπάνιο πόρο και για λίγα μόνο γλωσσικά ζεύγη. Επίσης, οι πηγές που χρησιμοποιούν ποικίλουν, είναι πλουσιότερες και παράγονται καθημερινά. Βρίσκονται στο Διαδίκτυο σε μεγάλες ποσότητες για πολλές γλώσσες και πεδία, γεγονός που τα κάνει περισσότερο προσιτά και επιπλέον μοιράζονται πολλές κοινές πληροφορίες σε διαφορετικές γλώσσες, όπως φράσεις και όρους (Gornostay et al., 2010).

1.4.2.1 Τα βασικά χαρακτηριστικά του έργου

Το έργο έχει ως στόχο την ανάπτυξη μεθόδων και δημιουργία εργαλείων που θα επιλέγουν αυτόματα, ακόμη κι από το Διαδίκτυο, τα παρόμοια κείμενα από τα Συγκρίσιμα Σώματα Κειμένων και ακολούθως θα τα στοιχίζουν σε επίπεδο παραγράφου και πρότασης. Επίσης, θα χρησιμοποιηθούν τεχνικές για την εξαγωγή λεξιλογικών, ορολογικών και άλλων γλωσσικών δεδομένων από ΣΣΚ με σκοπό την αξιοποίηση των δεδομένων αυτών για εκπαίδευση των συστημάτων μηχανικής μετάφρασης.

Η εξαγωγή όλων αυτών των γλωσσικών δεδομένων βασίζεται σε μια πολυεπίπεδη στοίχιση, η οποία διαφέρει ανά γλωσσικό ζεύγος, καθώς εξαρτάται

άμεσα από τη φύση του συγκρίσιμου ΣΚ. Ανάλογα λοιπόν με το επίπεδο συγκρισιμότητας που χαρακτηρίζει ένα ζεύγος κειμένων, εξαρτάται και ο αριθμός των προτάσεων από τις δύο γλώσσες που θα αποτελούν μεταφράσεις ανάμεσα σε αυτές. Η μη στοίχιση προτάσεων μπορεί ακόμη να αποτελεί και νόρμα, αφού είναι δυνατή η περίπτωση δύο κείμενα να ανήκουν στην κατηγορία των μη ΣΣΚ.

Η πολυεπίπεδη ευθυγράμμιση στηρίζεται σε διάφορες τεχνικές. Αρχικά, πρέπει να βρεθούν τα παρόμοια έγγραφα ανάμεσα στις δύο γλώσσες του Συγκρίσιμου Σώματος Κειμένων. Αφού επιλεγούν αυτά, γίνεται η αναγνώριση των παρόμοιων κειμενικών αποσπασμάτων, τα οποία μπορεί να είναι είτε προτάσεις είτε μόνο φράσεις. Σημαντικό ρόλο παίζει και η αναγνώριση των ονοματικών οντοτήτων και πολλών τεχνικών όρων, οι οποίοι κατά κύριο λόγο δεν περιλαμβάνονται στα λεξικά και η αναγνώριση αυτών σε φράσεις από κείμενα διαφορετικών γλωσσών αποτελεί σημαντικό δείκτη ότι οι συγκεκριμένες φράσεις μπορεί να είναι μεταφραστικά ισοδύναμες. Οι συγκεκριμένοι όροι κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τα εξής χαρακτηριστικά: σε εκείνους που είναι λίγο πολύ φωνητικά ισοδύναμοι σε δύο γλώσσες και σε εκείνους των οποίων ορισμένες συστατικές λέξεις μεταφράζονται ξεχωριστά (Gornostay et al., 2010). Στην πρώτη περίπτωση η διαδικασία αντιστοίχισης βασίζεται στον μεταγραμματισμό, που μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε ορθογραφικά είτε φωνητικά, ενώ στη δεύτερη, που οι συστατικές λέξεις αποτελούν μετάφραση η μία της άλλης, χρειάζεται η ισοδυναμία των όρων να δηλώνεται μαζί με την αντιστοίχιση του λεξικού, για να επιτευχθεί η επιθυμητή στοίχιση.

Με την εξαγωγή των λεξιλογικών, ορολογικών, αλλά και υπολοίπων γλωσσικών πληροφοριών από τα ΣΣΚ επιτυγχάνεται παράλληλα η διεύρυνση των εκπαιδευτικών δεδομένων της Μηχανικής Μετάφρασης. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εν λόγω μεθοδολογία που βασίζεται στη χρήση ΣΣΚ, εκτός από τη θεωρία της Μηχανικής Μετάφρασης, συνεισφέρει και σε άλλους τομείς, όπως στην Εξαγωγή Πληροφορίας και στην Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας. Επίσης, ενισχύει σημαντικά τη μεθοδολογία της έρευνας στη γλωσσολογία Σωμάτων Κειμένων.

1.4.3. Η προσέγγιση του Andy Way – μετάφραση βάσει Παραδειγμάτων (EBMT)

Η ερευνητική αυτή προσέγγιση στηρίζεται σε όλες τις προηγούμενες εργασίες που αφορούν τη Μηχανική Μετάφραση βάσει Παραδειγμάτων (EBMT). Πρόκειται για μία μέθοδο αυτόματης μετάφρασης στην οποία γίνεται χρήση ενός δίγλωσσου ΣΚ, του οποίου η κύρια βάση γνώσεων του είναι τα παράλληλα κείμενα. Τα σύγχρονα συστήματα μηχανικής μετάφρασης που βασίζονται στο παράδειγμα μαθαίνουν με την αναλογία και το βασικό τους πλεονέκτημα είναι ότι είναι ‘άνικανα να ξεχνάνε’ (Way 2010).

Από τις αρχές κιόλας της εμφάνισής τους, βασική επιδίωξη των συστημάτων που βασίζονται στο παράδειγμα είναι η μετάφραση νέων κειμένων μέσω ενός πεδίου από υποπροτασιακά δεδομένα –φραστικά και λεξικά– τα οποία αποθηκεύονται στη μνήμη του συστήματος. Το γεγονός ότι γίνεται χρήση και φραστικών δεδομένων έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση ποιότητας της μετάφρασης συγκριτικά με τα προηγούμενα μοντέλα που βασίζονταν αποκλειστικά στη λέξη.

Τα Συστήματα μηχανικής μετάφρασης με Χρήση Παραδειγμάτων (EBMT) συγκλίνουν αρκετά με τα Στατιστικά Συστήματα μετάφρασης που βασίζονται στη Φράση (PB-SMT¹¹), αφού και τα δύο αποτελούν συστήματα μετάφρασης που βασίζονται σε ΣΚ. Παρόλη την προφανή σύγκλιση αυτών υπάρχει μία σημαντική διαφορά ανάμεσά τους. Ένα σύστημα που βασίζεται στο Παράδειγμα (EBMT), όταν αντιμετωπίσει για πρώτη φορά ένα προτασιακό ζευγάρι πηγής-στόχου, έχει τη δυνατότητα να προσθέσει το ζευγάρι αυτό στο σύνολο των παραδειγμάτων εκπαίδευσης και την επόμενη φορά που το σύστημα θα πρέπει να αντιμετωπίσει το ίδιο παράδειγμα, θα επιτύχει 100% ταίριασμα από την πλευρά της πηγής, αφού το παράδειγμα βρίσκεται στη βάση δεδομένων και αμέσως θα εξάγει την ακολουθία-στόχο που σχετίζεται με την πρόταση της πηγής.

Αντίθετα κάτι ανάλογο δεν μπορεί να συμβεί στην περίπτωση των περισσότερων στατιστικών συστημάτων που βασίζονται στη φράση (PB-SMT), καθώς αυτά δε συμβουλευούνται ποτέ τα ίδια τα δεδομένα κατά το χρόνο εκτέλεσης. Χρησιμοποιούν ως εκπαιδευτικά δεδομένα μόνο τα προτασιακά ζευγάρια πηγής-

---

¹¹ Phrase Based – Statistical Machine Translation

στόχου. Με αυτόν τον τρόπο, αν δεν εκτελείται κάποια προσωρινή αποθήκευση των προτασιακών ζευγαριών στο βασικό διπλό κείμενο για καμία ακολουθία εισόδου που υπάρχει ήδη στα δεδομένα εκπαίδευσης, το σύστημα πιθανόν δε θα εξάγει τη σωστή αντιστοιχία της πρότασης-στόχου με την οποία η ακολουθία της πηγής συνδυάστηκε αρχικά. Για αυτό και τα συστήματα που βασίζονται στο Παράδειγμα προτιμούνται από τα Στατιστικά Συστήματα Μηχανικής Μετάφρασης που βασίζονται στη φράση.

1.4.3.1 Δομή του συστήματος

Παρά το γεγονός ότι κάθε μοντέλο μετάφρασης που βασίζεται στο παράδειγμα χρησιμοποιεί ένα πολύ ευρύ φάσμα τεχνικών, είναι ευρέως αποδεκτό ότι τρία είναι τα κύρια στάδια που το χαρακτηρίζουν κατά τη μεταφραστική διαδικασία: η αντιστοίχιση (matching), η ευθυγράμμιση (alignment) και ο ανασυνδυασμός (recombination). Όλα τα στάδια εξαρτώνται άμεσα από τη φύση των εκπαιδευόμενων παραδειγμάτων που βρίσκονται στη βάση δεδομένων του συστήματος.

Κατά το πρώτο στάδιο γίνεται η αναζήτηση των γλωσσικών τεμαχίων που αναφέρονται στο ΣΚ. Για την αναζήτηση αυτή χρησιμοποιείται ένα μετρικό σύστημα που βασίζεται στην απόσταση για να συγκρίνει την ακολουθία εισόδου έναντι των παραδειγμάτων από την πλευρά της πηγής του αναφερόμενου ΣΚ. Η κλασική προσέγγιση για την ομοιότητα γίνεται με τη χρήση ενός θησαυρού (thesaurus) το οποίο υπολογίζει τη λεξική ομοιότητα σύμφωνα με τη σημασία ή τη χρήση. Υπάρχουν όμως και άλλες προσεγγίσεις που υπολογίζουν την ομοιότητα βάσει του σχετικού μήκους και περιεχομένου των ακολουθιών. Σε αυτήν την περίπτωση το κόστος υπολογίζεται αφού ληφθούν υπ' όψιν οι διάφορες αφαιρέσεις, προσθήκες και αντικαταστάσεις.

Το στάδιο της ευθυγράμμισης περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των αντιστοιχιών που υπάρχουν ανάμεσα στα μεταφραζόμενα γλωσσικά κομμάτια. Το στάδιο αυτό παρουσιάζει τη μεγαλύτερη απόκλιση στην προσέγγιση ανάμεσα σε διαφορετικούς τύπους συστημάτων που βασίζονται στο Παράδειγμα (EBMT), γιατί εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι τα υπόλοιπα στάδια από τη φύση των παραδειγμάτων που χρησιμοποιούνται στο σύστημα.

Στο τελευταίο στάδιο του ανασυνδυασμού γίνεται η σύνθεση των μεταφραστικών τμημάτων στο κατάλληλο κείμενο-στόχο. Η διαδικασία της σύνθεσης

μοιάζει πολύ με το στάδιο αποκωδικοποίησης που χρησιμοποιείται στη στατιστική μηχανική μετάφραση και για αυτό ο όρος *ανασυνδυασμός* τείνει να αντικατασταθεί από τον όρο *αποκωδικοποίηση*. Το στάδιο αυτό αποτελεί το πιο δύσκολο στη διαδικασία της μετάφρασης βάσει παραδειγμάτων. Τη δυσκολία μπορούμε να την αντιληφθούμε αν υποθέσουμε ότι μία μονόγλωσση γλώσσα-πηγή προσπαθεί να χρησιμοποιήσει ένα σύστημα για να συνθέσει ένα κείμενο-στόχο. Το πρόβλημα είναι διμερές: η αναγνώριση ποιου τμήματος της σχετικής μετάφρασης απαντά στα ταιριαστά τμήματα του κειμένου-πηγής και πώς θα γίνει ο συνδυασμός αυτών των τμημάτων με τον κατάλληλο τρόπο (Somers 2003).

Εκτός από τα παραπάνω βασικά στάδια, ανεξάρτητα από τους τύπους των παραδειγμάτων που χρησιμοποιούνται, είναι απαραίτητη η χρήση και άλλων συνιστώσεων για τη δημιουργία ενός Συστήματος μετάφρασης βάσει Παραδειγμάτων (EBMT). Σημαντικό παράγοντα αποτελεί η συλλογή των δεδομένων, η οποία ανάλογα με την έκταση της επηρεάζει άμεσα το μεταφραστικό αποτέλεσμα, το οποίο μπορεί να χαρακτηριστεί ανάλογα από αρκετά κακό έως πολύ καλό.

Όπως συμβαίνει με όλες τις προσεγγίσεις της μηχανικής μετάφρασης που βασίζονται σε ΣΚ, έτσι και η αυτόματη μετάφραση που βασίζεται στο Παράδειγμα παρουσιάζει αρκετά μειονεκτήματα. Τα μειονεκτήματα στις διάφορες αυτές προσεγγίσεις μπορούν να περιοριστούν ή και να λυθούν με τη χρήση περισσότερων δεδομένων. Τα μεταφραστικά μοντέλα γίνονται καλύτερα όσο αυξάνεται ο αριθμός των δεδομένων που χρησιμοποιούνται από το σύστημα. Πόροι μεγαλύτερης κλίμακας μπορούν να βρεθούν από τη χρήση καλύτερων και μεγαλύτερων θησαυρών (thesauri), αλλά και από μεγαλύτερο αριθμό προτασιακών και υποπροτασιακών ευθυγραμμισμένων δεδομένων εκπαίδευσης, τα οποία βελτιώνουν κατά πολύ την απόδοση των μεταφραστικών μοντέλων.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η απόκλιση ανάμεσα στην ακολουθία εισόδου (input string) και στις προτάσεις-πηγής (source sentences), οι οποίες αποθηκεύονται στη βάση δεδομένων του συστήματος, υπολογίζεται με έναν θησαυρό (thesaurus). Όμως η διαμόρφωση ενός μεγάλου και ολοκληρωμένου θησαυρού αποτελεί πρόβλημα, καθώς ο αριθμός των κειμένων που χρησιμοποιούν αυτήν την τεχνική είναι πολύ μεγάλος. Σύμφωνα με το Nomiyama (1992) η ποιότητα της μετάφρασης εξαρτάται περισσότερο από την ποσότητα των πτωτικών καταλήξεων, παρά από την

ποιότητα του θησαυρού. Και αυτό γιατί είναι πιο εύκολο να διαμορφωθεί μια τεράστια βάση πτώσεων, καθώς οι πτώσεις διαμορφώνονται σε τοπικό επίπεδο, από το να διαμορφωθεί ένα καλά ορισμένο λεξικό συνωνύμων.

Εξίσου σημαντικά με τα προαναφερθέντα στάδια του συστήματος είναι και τα στάδια προεπεξεργασίας (preprocessing) και μεταεπεξεργασίας (postprocessing). Κατά το στάδιο της προεπεξεργασίας γίνεται ο 'καθαρισμός' του ΣΚ που θα χρησιμοποιηθεί για την εκπαίδευση του συστήματος μέσα από το φιλτράρισμα των δεδομένων και τον εκτός σύνδεσης υπολογισμό των υποπροτασιακών ευθυγραμμίσεων. Κατά τη διαδικασία του φιλτραρίσματος ελέγχεται η καταλληλότητα του εκπαιδευτικού υλικού. Από την άλλη ο υπολογισμός των υποπροτασιακών ευθυγραμμίσεων γίνεται πριν από το χρόνο εκτέλεσης και για τα περισσότερα συστήματα, ένα σύνολο λεξικών ευθυγραμμίσεων πηγής-στόχου είναι προαπαιτούμενο για τη φραστική ευθυγράμμιση.

Τέλος, το στάδιο μεταεπεξεργασίας περιλαμβάνει δύο διαφορετικές εργασίες. Αρχικά γίνεται η διόρθωση του μεταφραστικού αποτελέσματος και στη συνέχεια η αποκατάσταση στίξης και πτώσης. Για τη διόρθωση της μετάφρασης θεωρείται εξαιρετικά ωφέλιμη η εξής προσέγγιση: από μία λίστα *n*-καλύτερων υποψήφιων μεταφράσεων επιλέγεται η σωστότερη, αφού η λίστα αυτή υποβληθεί σε μία διαδικασία επανα-ταξινόμησης χρησιμοποιώντας το μοντέλο της γλώσσας-στόχου.

Από την πρώτη κιόλας εμφάνιση των Συστημάτων μηχανικής μετάφρασης με Χρήση Παραδειγμάτων (EBMT) κυριάρχησε η άποψη ότι τα συστήματα αυτά ήρθαν για να αντικαταστήσουν αυτά που βασίζονται στον Κανόνα (rule-based MT). Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει, αφού τα συστήματα αυτά δεν είναι εξ ολοκλήρου ασύμβατα με τα προϋπάρχοντα τους. Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι έχουν επιτευχθεί αρκετές ενοποιήσεις των συστημάτων αυτών με άλλα μοντέλα που βασίζονται όχι μόνο σε κανόνες, αλλά και σε φράσεις ή λέξεις.

2. Ο ρόλος του Υποκειμένου

Κάθε πρόταση εκφράζει ένα μήνυμα. Το μήνυμα αυτό περιέχει μια δράση ή κατάσταση και πρόσωπα, πράγματα που συμμετέχουν σε αυτή. Η δράση ή κατάσταση αποτελεί τον πυρήνα του μηνύματος και εκφράζεται μέσα από την παρουσία του ρήματος. Τα πρόσωπα, πράγματα και γενικά όλες οι υπόλοιπες έννοιες που περιβάλλουν το μήνυμα, μετέχουν στη δράση ή την κατάσταση και για αυτόν ακριβώς τον λόγο ονομάζονται μετέχοντες του μηνύματος. Οι μετέχοντες εξειδικεύουν και συμπληρώνουν την κεντρική πληροφορία του μηνύματος που εκφράζει κάθε πρόταση (Κλαίρης et al., 2005).

Για τον σχηματισμό μιας πρότασης, εκτός από την υποχρεωτική παρουσία του ρήματος, απαιτείται, ακόμη, ένας τουλάχιστον μετέχων ή, αλλιώς, ένα υποχρεωτικό όρισμα. Το υποχρεωτικό αυτό όρισμα είναι το Υποκείμενο, που ρόλος του είναι η ενεργοποίηση του πυρήνα της πρότασης, δηλαδή του ρήματος (Κλαίρης et al., 2005). Το Υποκείμενο μίας πρότασης απαντάει πάντα στην ερώτηση *ποιος; ή τι;*.

Η δήλωση του Υποκειμένου διαφέρει ανάμεσα στις γλώσσες. Η διαφορά αυτή βασίζεται κυρίως στο γεγονός ότι η κάθε γλώσσα χαρακτηρίζεται από διαφορετικό κλιτικό σύστημα. Σε κάθε όμως περίπτωση πρέπει να υπάρχει συμφωνία μεταξύ υποκειμένου και ρήματος όσον αφορά τον αριθμό και το πρόσωπο.

Στην παρούσα εργασία αυτό που μας απασχολεί είναι ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η δήλωση του Υποκειμένου στα ελληνικά και στα αγγλικά, και ιδιαίτερα η δήλωση του Υποκειμένου στις συμπληρωματικές προτάσεις αυτών των γλωσσών. Για τον λόγο αυτό θεωρείται χρήσιμη μια αναφορά του πώς γίνεται η δήλωση του Υποκειμένου στις δύο αυτές γλώσσες.

2.1. Το Υποκείμενο στα ελληνικά

Το Υποκείμενο των προσωπικών ρημάτων¹² στα νέα ελληνικά μπορεί να είναι ουσιαστικό, αντωνυμία, ουσιαστικοποιημένο επίθετο, καθώς και κάθε άλλη λέξη, ομάδα λέξεων ή πρόταση με το άρθρο, όταν παίρνουν τη θέση ουσιαστικού. Το

---

¹² Στα απρόσωπα ρήματα το υποκείμενο είναι δευτερεύουσα ονοματική πρόταση

Υποκείμενο με όποια μορφή κι αν πραγματώνεται βρίσκεται πάντα σε ονομαστική πτώση. Η δήλωση όμως του Υποκειμένου που δηλώνει τη σχέση αυτού με τον πυρήνα της πρότασης, δηλαδή με το ρήμα, πραγματώνεται με έναν από τους ακόλουθους τρεις τρόπους:

1. Μη λεκτικά εκπεφρασμένο Υποκείμενο
2. Αντωνυμία σε θέση Υποκειμένου
3. Ονοματική φράση ως Υποκείμενο

2.1.1. Μη λεκτικά εκπεφρασμένο Υποκείμενο

Στην ελληνική γλώσσα η παρουσία του λεξικού υποκειμένου στην πρόταση είναι προαιρετική. Το Υποκείμενο της πρότασης δηλώνεται υποχρεωτικά από το ρηματικό πρόσωπο, το οποίο ταυτίζεται με την κατάληξη του ρήματος (δέν-ω, δέν-εις, δέν-ει, δέν-ουμε, δέν-ετε, δέν-ουν). Η κατάληξη του ρήματος, εκτός από το πρόσωπο-Υποκείμενο, μπορεί να συνδηλώνει χρόνο (δένω-έδενα), φωνή (δένω-δένομαι) ή τροπικότητα (να δένεις-δένε). Το ρηματικό πρόσωπο δηλώνει τον ρόλο του υποκειμένου στη συνομιλία, διακρίνοντας τρεις ρόλους: τον ομιλητή (α' ενικό πρόσωπο), τον συνομιλητή (β' ενικό πρόσωπο) και αυτόν που δε συμμετέχει στη συνομιλία (γ' ενικό πρόσωπο) (Κλαίρης et al., 2005). Όπως γίνεται αντιληπτό, το α' και το β' πρόσωπο ενικού αριθμού καθορίζουν απόλυτα το Υποκείμενο (αναφέρονται αντίστοιχα στον ομιλητή και τον συνομιλητή). Αντίθετα, το γ' ενικό πρόσωπο δεν προσδιορίζει απόλυτα το Υποκείμενο, με αποτέλεσμα να επιτρέπει μια σειρά από διαφορετικές ερμηνείες. Για αυτόν τον λόγο, το γ' πρόσωπο συχνά χρειάζεται ένα ονομαστικό στοιχείο για να καθοριστεί. Στον πληθυντικό αριθμό τα πρόσωπα δηλώνουν συνδυασμούς μεταξύ των ρόλων αυτών.

Όταν παραλείπεται το Υποκείμενο, δε γίνεται κατανοητό μόνο από τη ρηματική κατάληξη, αλλά πολλές φορές εννοείται και από το περιεχόμενο.

Όπως ήδη έχει αναφερθεί παραπάνω, το Υποκείμενο της πρότασης στα ελληνικά δηλώνεται υποχρεωτικά από το ρηματικό πρόσωπο, το οποίο συν τοις άλλοις προσδιορίζει τον ρόλο του υποκειμένου στη συνομιλία (ομιλητής, ακροατής/ συνομιλητής, μη συμμετέχων στη συνομιλία). Η ρηματική κατάληξη της νέας ελληνικής εμπεριέχει το εγκλιτικό Υποκείμενο, καθώς το σύστημα των εγκλιτικών

αντωνυμιών έχει αντικαταστήσει τη λειτουργία του συστήματος των προσωπικών αντωνυμιών (Efthimiou 1997).

(1) *Πότε θα γυρίσ-εις επιτέλους σπίτι;* (ακροατής)

(2) *Κλείδωσ-α την πόρτα και έφυγ-α.* (ομιλητής)

(3) *Έφυγ-ε για το χωριό πριν δυο μέρες.* (μη συμμετέχων)

2.1.2. Η χρήση της αντωνυμίας σε θέση Υποκειμένου

Τα λεξικά συμπληρωμένα αντωνυμικά στοιχεία σε θέση Υποκειμένου στα νέα ελληνικά δεν είναι καθαρές αντωνυμίες, αλλά δεικτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για να δώσουν έμφαση, να τονίσουν ή να αντιδιαστείλουν κάποιο αντικείμενο αναφοράς από κάποιο άλλο. Χρησιμοποιούνται όχι μόνο για να αντικαταστήσουν ονοματικές φράσεις, αλλά και για να συνοδεύσουν ονόματα μέσα στην ίδια ονοματική φράση.

Η δήλωση του Υποκειμένου δεν περιορίζεται πάντα μόνο στη χρήση του ρηματικού προσώπου. Το ίδιο αντικείμενο αναφοράς με το ρηματικό πρόσωπο έχουν οι προσωπικές αντωνυμίες, οι οποίες δηλώνουν σε συναναφορά με τις ρηματικές καταλήξεις το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται το ρήμα. Συνήθως χρησιμοποιούνται πλεοναστικά σε συνδυασμό με το ρηματικό πρόσωπο, για να δηλώσουν τον ρόλο του υποκειμένου στη συνομιλία. Η πλεοναστική χρήση των προσωπικών αντωνυμιών έχει ως σκοπό την έμφαση ή την αντιδιαστολή (Κλαίρης et al., 2005).

(4) *Εσύ με πήρ-ες τηλέφωνο ή η Ελένη;* (αντιδιαστολή)

(5) *Εγώ δεν είπ-α τέτοιο πράγμα!* (έμφαση)

(Κλαίρης et al., 2005:597)

Η αντωνυμία του γ' προσώπου λειτουργεί σε συναναφορά με τη ρηματική κατάληξη, όπως και στα άλλα πρόσωπα, μόνο που παρέχει μία επιπλέον πληροφορία: καθορίζει το γραμματικό γένος και το φύλο του αντικειμένου αναφοράς.

(6) *Αυτός κολυμπ-άει μέσα στη λίμνη.*

(7) *Αυτές φώναζ-αν δυνατά όλη μέρα.*

(Κλαίρης et al., 2005:598)

2.1.3. Ονοματική φράση ως Υποκείμενο

Επίσης, σε συνδυασμό με το ρηματικό πρόσωπο, το Υποκείμενο μπορεί να δηλώνεται από ένα ονοματικό σύνολο. Αυτό συμβαίνει γιατί ο ομιλητής μπορεί να θέλει να δηλώσει με ακρίβεια το πρόσωπο ή το πράγμα στο οποίο αναφέρεται. Για τον σκοπό αυτόν χρησιμοποιεί ένα ονοματικό σύνολο που ονομάζεται λεξικό Υποκείμενο. Ως λεξικά υποκείμενα χρησιμοποιούνται ονοματικά στοιχεία που συνδέονται με το ρήμα της πρότασης μέσω της ονομαστικής πτώσης (Κλαίρης et al., 2005). Η δήλωση του υποκειμένου με την παρουσία ονοματικού συνόλου γίνεται κυρίως όταν το ρηματικό πρόσωπο δηλώνει το γ' πρόσωπο (είτε στον ενικό είτε στον πληθυντικό αριθμό) ή στον πληθυντικό αριθμό όταν υπάρχει συνδυασμός προσωπικής αντωνυμίας και ονοματικού συνόλου.

(8) *Ο Γιάννης κολυμπ-άει μέσα στη λίμνη.*

(9) *Τα ξαδέρφια μου χάλαγ-αν τον κόσμο όλη μέρα.*

(10) *Εγώ και ο Νικόλας φτάσ-αμε στον Πειραιά νύχτα.*

(11) *Εσύ και οι άλλοι με συναντήσ-ατε όταν είχα κάτσει στην προκουαία.*

(Κλαίρης et al., 2005:599)

Το γ' πρόσωπο μπορεί να αναφέρεται σε οποιοδήποτε από τα πρόσωπα ή πράγματα, αποκλείοντας μόνο τους δύο συνομιλητές. Χρειάζεται λοιπόν ένα ονοματικό στοιχείο για να καθοριστεί, αφού το μόνο που μπορούμε να διακρίνουμε για το ρόλο του υποκειμένου που δηλώνεται σε γ' πρόσωπο μόνο από τη ρηματική κατάληξη είναι ότι απλώς πρόκειται για μη συμμετέχων/συμμετέχοντες στη συνομιλία. Παρόλα αυτά, όμως, η χρήση ονοματικού συνόλου ως υποκειμένου στα Νέα Ελληνικά δεν είναι υποχρεωτική.

2.1.4 Θέση του υποκειμένου

Η θέση του εκπεφρασμένου υποκειμένου στα ελληνικά δεν είναι σταθερή. Γενικώς η ελληνική γλώσσα εκφράζει τις γραμματικές σχέσεις δια μέσου του κλιτικού της συστήματος και για αυτό χαρακτηρίζεται από ελευθερία στη σειρά των

προτασιακών όρων. Όπως κάθε βασικός όρος της πρότασης, έτσι και το Υποκείμενο δε στερείται αυτής της ελευθερίας. Μπορεί είτε να προηγείται είτε να έπεται του ρήματος, χωρίς η θέση του να επηρεάζει τη γραμματικότητα της πρότασης.

(12) ***Ta παιδιά*** παίζουν στον κήπο.

(13) Παίζουν ***τα παιδιά*** στον κήπο.

(14) Παίζουν στον κήπο ***τα παιδιά***.

2.2. Το Υποκείμενο στα αγγλικά

Η αγγλική γλώσσα σε αντιδιαστολή με την ελληνική είναι μια γλώσσα με εμφανώς φτωχό κλιτικό σύστημα. Το Υποκείμενο του ρήματος δε δηλώνεται από τη ρηματική κατάληξη, αφού όλα σχεδόν τα πρόσωπα σχηματίζονται με τον ίδιο ρηματικό τύπο (π.χ. I/You/We/You/They eat). Η φτωχή ρηματική μορφολογία αυτής της γλώσσας δεν επιτρέπει τη δήλωση του υποκειμένου μόνο μέσα από τη χρήση του ρήματος, για αυτό και η λεξική πραγμάτωση του υποκειμένου είναι υποχρεωτική.

(15) *My parents came.*

(16) *They came.*

(17) **Came*

2.2.1. Τρόποι δήλωσης του υποκειμένου

Η δήλωση του υποκειμένου στα αγγλικά πραγματώνεται με τις αντίστοιχες μορφές που δηλώνεται στα ελληνικά. Πιο συγκεκριμένα το αγγλικό Υποκείμενο μπορεί να είναι ουσιαστικό, ονοματική φράση ή αντωνυμία.

(18) ***Football*** is an interesting sport.

(19) ***Our school cafeteria*** always smells nice.

(20) ***He*** came early.

Όπως συμβαίνει και στα ελληνικά, η χρήση της αντωνυμίας του γ' ενικού προσώπου (he/she/it) καθορίζει επιπλέον το γραμματικό γένος και το φύλο του αντικειμένου αναφοράς.

2.2.2 Θέση του υποκειμένου

Με όποιον τρόπο κι αν πραγματώνεται η δήλωση του υποκειμένου, η θέση εμφάνισης του στην πρόταση είναι προκαθορισμένη. Η αγγλική, σε αντίθεση με την ελληνική γλώσσα, δε χαρακτηρίζεται από ελευθερία στη σειρά των όρων της πρότασης, αλλά εκφράζει τις γραμματικές σχέσεις μεταξύ των συστατικών της πρότασης τοποθετώντας αυτά σε ορισμένες θέσεις. Για τον λόγο αυτόν, η θέση του υποκειμένου στις καταφατικές προτάσεις πραγματώνεται πριν από το ρήμα.

(21) *Mary studies History.*

(22) **Studies Mary History*

2.3. Παράμετρος του Κενού Υποκειμένου – Pro-drop parameter

Ο κανόνας της παράλειψης του γραμματικού υποκειμένου χαρακτηρίζει ορισμένες μόνο γλώσσες, ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγεται και η ελληνική. Η ελληνική είναι μια γλώσσα που διαθέτει πλούσια ρηματική μορφολογία. Το γεγονός αυτό επιτρέπει οι πληροφορίες του προσώπου και του αριθμού (συμφωνία υποκειμένου-ρήματος) να εκφράζονται από τη ρηματική κατάληξη και να μη χρειάζεται στις περισσότερες περιπτώσεις η λεξική δήλωση του υποκειμένου. Η παρουσία ή όχι λεξικών εκπεφρασμένων υποκειμένων σε μία γλώσσα ελέγχεται από την Παράμετρο του Κενού Υποκειμένου (pro-drop parameter) (Chomsky 1981).

Σύμφωνα με την Καθολική Γραμματική και τη θεωρία της Κυβέρνησης και Αναφορικής Δέσμευσης (ΚΑΔ), κάθε γλώσσα είναι είτε θετικά είτε αρνητικά τιμολογημένη ως προς την Παράμετρο του Κενού Υποκειμένου. Ως γλώσσα κενού υποκειμένου [+ pro-drop] χαρακτηρίζεται η γλώσσα που επιτρέπει την παράλειψη του αντωνυμικού υποκειμένου, το οποίο αντιπροσωπεύεται από μία κενή κατηγορία που συμβολίζουμε με το *pro*, ενώ ως γλώσσα μη κενού υποκειμένου [- pro-drop] χαρακτηρίζεται κάθε γλώσσα στην οποία η δήλωση του υποκειμένου είναι υποχρεωτική. Η ελληνική είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα γλώσσας κενού

υποκειμένου (pro-drop), αφού το γραμματικό της σύστημα επιτρέπει σε μία πρόταση να μην περιλαμβάνει ένα λεξικά εκπεφρασμένο Υποκείμενο, αλλά τη θέση αυτού να καταλαμβάνει ένα μηδενικό Υποκείμενο (*pro*). Με πιο απλά λόγια, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ελληνική έχει τη δυνατότητα να αποβάλλει (drops) την αντωνυμία με την οποία δηλώνεται το Υποκείμενο και για αυτό χαρακτηρίζεται γλώσσα pro-drop.

(23) *Το κορίτσι κλαίει.*

(24) *Αυτή κλαίει.*

(25) *pro Κλαίει.*

Και οι τρεις παραπάνω προτάσεις ((23), (24), (25)) είναι αποδεκτές στην ελληνική γλώσσα. Στις προτάσεις (23) και (24) το Υποκείμενο δηλώνεται με ένα ονοματικό σύνολο και μία αντωνυμία αντίστοιχα. Στην πρόταση (25), το μη εμφανές Υποκείμενο αντιπροσωπεύεται από μία κενή κατηγορία που συμβολίζουμε με την αγγλική συντομογραφία *pro*¹³, εφόσον στην πραγματικότητα αποτελεί μια κενή αντωνυμία πριν από το ρηματικό τύπο. Οι απαιτήσεις ως προς το Υποκείμενο ικανοποιούνται εντός της ρηματικής κατάληξης, αφού το Υποκείμενο είναι πάντα αντωνυμικός τύπος (Efthimiou 1997). Αυτό συμβαίνει γιατί τα χαρακτηριστικά *πρόσωπο* και *αριθμός* που δηλώνονται από την κατάληξη του ρήματος δεν είναι απαραίτητο να έχουν πάντα και λεξική πραγμάτωση. Στα νέα ελληνικά το αντωνυμικό σύστημα αποτελείται αυστηρά από το σύνολο των κλιτικών αντωνυμιών, οι οποίες επίσης περιλαμβάνουν το κλιτικό Υποκείμενο που βρίσκεται ενσωματωμένο στην κλιτική κατάληξη του ρήματος (Efthimiou 1997). Για τον λόγο αυτόν η ελληνική γλώσσα επιτρέπει την απουσία φωνούμενου υποκειμένου.

Αντίθετα, η Αγγλική συγκαταλέγεται στις γλώσσες εκείνες στις οποίες η θέση του υποκειμένου πρέπει υποχρεωτικά να δηλώνεται λεξικά/αντωνυμικά στην πρόταση.

(26) *The girl cries.*

(27) *She cries.*

(28) **Cries.*

---

¹³ pronoun

Η πρόταση (28) δεν είναι αποδεκτή στην αγγλική γλώσσα, καθώς στην αγγλική τα χαρακτηριστικά *πρόσωπο* και *αριθμός* απαιτείται να έχουν λεξική πραγμάτωση για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω. Η πρόταση θα ήταν αποδεκτή μόνο στην περίπτωση που το ρήμα προσδιοριζόταν από ένα λεξικά εκπεφρασμένο Υποκείμενο ή από έναν αντωνυμικό τύπο, όπως συμβαίνει με τις περιπτώσεις (26) και (27). Ο ρόλος του υποκειμένου είναι ιδιαίτερα σημαντικός, αφού η παρουσία αυτού αναπληρώνει την κλιτική ανεπάρκεια της γλώσσας.

2.3.1. Το κενό Υποκείμενο στις συμπληρωματικές προτάσεις

Η δήλωση του υποκειμένου γίνεται λίγο πιο περίπλοκη στην περίπτωση των συμπληρωματικών προτάσεων, στις οποίες το Υποκείμενο δεν είναι εκπεφρασμένο. Το ελλείπον Υποκείμενο του ρηματικού συμπληρώματος ελέγχεται από ένα όρισμα της κύριας πρότασης. Το φαινόμενο αυτό ονομάζεται *έλεγχος* (Θεωρία του Ελέγχου). Με την έννοια *έλεγχος* εννοούμε τον έλεγχο που ασκεί το υποκείμενο ή το αντικείμενο της κύριας πρότασης στο ελλείπον Υποκείμενο του ρηματικού συμπληρώματος (Sumelidu 2008).

Το Υποκείμενο του συμπληρώματος, το οποίο δεν μπορεί να αποκτήσει φωνολογικό περιεχόμενο, ονομάζεται *ελεγχόμενο στοιχείο* (controllee) και το υποκείμενο ή αντικείμενο της κύριας πρότασης που βρίσκεται σε συναναφορά με το Υποκείμενο του συμπληρώματος ονομάζεται *ελεγκτής* (controller). Ο έλεγχος σχετίζεται με τις αρχές οικονομίας της γλώσσας. Το Υποκείμενο του συμπληρώματος ερμηνεύεται βάσει της συναναφοράς του με τον ελεγκτή του και συνεπώς μένει χωρίς φωνολογικό περιεχόμενο.

Ο έλεγχος είναι ένα φαινόμενο που αφορά το υποκείμενο άκλιτων ρηματικών τύπων, ακριβώς όπως το *απαρέμφατο* της Αγγλικής (Ευθυμίου 2011). Αφορά δηλαδή ρήματα που περιέχουν στο σθένος τους μη παρεμφατική δομή, τα ρήματα δηλαδή δε διαθέτουν κλίση για το χρόνο και τη συμφωνία υποκειμένου (*πρόσωπο* και *αριθμός*). Το Υποκείμενο των ρημάτων αυτών βρίσκεται σε συναναφορά, δηλαδή ταυτίζεται, είτε με το υποκείμενο είτε με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Όταν η πρόταση είναι μη παρεμφατική, το Υποκείμενο της είναι υποχρεωτικά αντωνυμικός τύπος μη φωνολογικά εκπεφρασμένος.

(29) *John_i tried [PRO_i to leave]*

(30) I_i persuaded $John_j$ [PRO_j to read a book]

Η κενή κατηγορία *PRO* χαρακτηρίζεται ως αντωνυμικό και αναφορικό στοιχείο (pronominal anafor), εφαρμόζεται στις δομές ελέγχου σε γλώσσες που περιέχουν απαρέμφατο, όπως είναι τα αγγλικά, και αποκτά περιεχόμενο μέσω της συναναφοράς με το υποκείμενο (29) ή αντικείμενο (30) της κύριας πρότασης. Για τους σκοπούς της γλωσσολογικής ανάλυσης συμβολίζεται ως *PRO* και σημαίνει φωνολογικά κενό στοιχείο με χαρακτηριστικά για πρόσωπο και αριθμό μόνο (Ευθυμίου 2011).

Η ύπαρξη της κενής κατηγορίας *PRO* στα νέα ελληνικά και το σχετιζόμενο ζήτημα της παρεμφατικότητας έχει αποτελέσει θέμα πολλών συζητήσεων. Στα πλαίσια της έρευνας των δομών ελέγχου της νέας ελληνικής γλώσσας έχουν επικρατήσει δύο εξολοκλήρου αντίθετες απόψεις. Η μία αρνείται την ύπαρξη της κενής κατηγορίας *PRO* και θεωρεί τα συμπληρώματα των ρημάτων ελέγχου ως παρεμφατικά, ενώ η δεύτερη υποστηρίζει ότι μερικά προτασιακά συμπληρώματα έχουν κρατήσει τα συντακτικά χαρακτηριστικά του απαρεμφάτου και για αυτό το *PRO* μπορεί να καταλαμβάνει θέση υποκειμένου.

Σύμφωνα με την πρώτη άποψη, τα ελληνικά δε διαθέτουν παρεμφατικές δομές, καθώς αυτές έχουν αντικατασταθεί από την υποτακτική. Όλα τα συμπληρώματα σε υποτακτική δείχνουν συμφωνία σε πρόσωπο και αριθμό με το Υποκείμενο, γεγονός το οποίο δείχνει την παρεμφατικότητα του ρήματος (χαρακτηρίζεται η κατηγορία *ΚΛΙΣΗ* ως [+Χρόνος, +Συμφωνία]). Οπότε στην περίπτωση των δομών ελέγχου στα νέα ελληνικά, δε βρίσκεται η κενή κατηγορία *PRO* στη θέση του υποκειμένου, αλλά η κενή κατηγορία *pro*, το ελλείπον δηλαδή Υποκείμενο, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, που εννοείται από τη ρηματική κατάληξη.

Σύμφωνα με την Ευθυμίου (2011), στα Νέα Ελληνικά ο έλεγχος στη βασική του μορφή, δεν έχει αντίστοιχο με την έννοια ότι δεν συναντάται άκλιτο απαρέμφατο αγγλικού τύπου στη γλώσσα. Η υποτακτική που χρησιμοποιείται αντί απαρεμφάτου, έχει ρηματικές καταλήξεις που φέρουν ενδείξεις για πρόσωπο και αριθμό, όπως κάθε άλλος κλιτός ρηματικός τύπος. Εδώ το φαινόμενο αναλογεί στους περιορισμούς που καθορίζουν τις περιπτώσεις ταυτοπροσωπίας ή ετεροπροσωπίας και αποτελεί αντικείμενο εντελώς διαφορετικής ανάλυσης από αυτή των απαρεμφάτων.

Σε κάθε όμως περίπτωση φαίνεται ότι περιπτώσεις ελέγχου εντοπίζονται και σε γλώσσες που δε διαθέτουν απαρέμφατο, όπως τα ελληνικά, και το αντικαθιστούν με υποτακτική. Μία από τις σημαντικότερες χρήσεις της υποτακτικής στην ελληνική είναι αυτή στις συμπληρωματικές προτάσεις.

(31) *Ο Γιάννης προσπάθησε να φύγει.*

Από την πρόταση (31) καταλαβαίνουμε ότι η υποτακτική έχει παρόμοια συντακτική λειτουργία με αυτή που επιτελείται από το απαρέμφατο στην αγγλική ((29) *John tried to leave*). Απλώς, σε αντίθεση με το απαρέμφατο (*to leave*), η υποτακτική στην ελληνική διαθέτει ρηματικούς τύπους οι οποίοι κλίνονται πλήρως. Αν και η υποτακτική δηλώνει τη συμφωνία του υποκειμένου, υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς ως προς το είδος αυτού. Το είδος του υποκειμένου αφορά το φαινόμενο του ελέγχου και εν γένει την αναφορά του υποκειμένου της συμπληρωματικής πρότασης. Συγκεκριμένα υπάρχουν τρεις διαφορετικές περιπτώσεις ελέγχου στα νέα ελληνικά, ανάλογα με τον τρόπο που πραγματώνεται το Υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης (Φιλιππάκη-Warburton και Σπυρόπουλος 2010):

1. Δομές χωρίς έλεγχο. Η συμπληρωματική πρόταση μπορεί να έχει είτε εμφανές είτε κενό Υποκείμενο, το οποίο όμως μπορεί να μην ελέγχεται από κάποιο όρισμα (υποκείμενο/αντικείμενο) της κύριας πρότασης. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει έλεγχος. Τέτοιες δομές βρίσκουμε με τα ρήματα *ελπίζω*, *περιμένω*, *πιστεύω*, *θέλω*, *προτιμώ*, *κανονίζω*, *καταφέρνω*.

Το Υποκείμενο είναι εμφανές στη συμπληρωματική πρόταση:

(32) *pro_i Προτιμώ να έρθει ο Νίκος_j.*

Κενό Υποκείμενο χωρίς έλεγχο:

(33) *pro_i Θέλουμε pro_j να έρθετε στο πάρτι.*

Κενό Υποκείμενο με ή χωρίς έλεγχο αναλόγως του περικειμένου:

(34) *pro_i Θέλει pro_{ij} να φύγει.*

(Φιλιππάκη-Warburton και Σπυρόπουλος 2010:151)

2. Δομές με έλεγχο ο οποίος μπορεί να παραβιαστεί. Η συμπληρωματική πρόταση έχει κενό Υποκείμενο το οποίο ελέγχεται από το υποκείμενο ή από το αντικείμενο του ρήματος της κυρίας πρότασης.

(35) Ο κλέφτης_i προσπάθησε pro_i να δραπετεύσει.

(36) Η Μαρία_i τον_j έπεισε pro_{i/j} να φύγει στο εξωτερικό.

Ωστόσο, ανάλογα με τη σημασιολογία του ρήματος και το περιεχόμενο, είναι δυνατόν να παραβιαστεί ο έλεγχος με την εισαγωγή ενός εμφανούς υποκειμένου στη συμπληρωματική πρόταση.

(37) Ο πατέρας προσπαθούσε να διοριστεί ο γιος του στην τράπεζα.

(38) Η Μαρία έπεισε τους γονείς της να φύγει ο Νίκος στο εξωτερικό.

Τέτοιου είδους δομές απαντούν με τα ρήματα *προσπαθώ, παροτρύνω, αναγκάζω, βοηθάω, πείθω, ζητάω, απαγορεύω, αποφασίζω.*

3. Υποχρεωτικός έλεγχος. Στην περίπτωση ρημάτων υποχρεωτικού ελέγχου, το Υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο ή το αντικείμενο της κύριας πρότασης και δεν υπάρχει καμία δυνατότητα αναίρεσης του ελέγχου. Υπάρχει, όμως, η δυνατότητα το Υποκείμενο να είναι φανερό με τη μορφή ενός τύπου προσωπικής αντωνυμίας ή μίας ονοματικής φράσης, αλλά ακόμη και τότε ελέγχεται υποχρεωτικά από κάποιο όρισμα της κύριας πρότασης. Τέτοιου είδους δομές εμφανίζονται με τα ρήματα *ξέρω, τολμώ, μαθαίνω, ξεχνάω, θυμάμαι, αρχίζω, σταματώ, συνεχίζω, βλέπω, ακούω, κάνω, βάζω.*

(39) Έμαθε να οδηγεί από πολύ μικρός.

(40) Αρχισε να λέει ψέματα.

(41) Τον είδα να έρχεται.

(42) Στο τέλος έμαθε να χορεύει και αυτός τσάμικο.

(43) Αρχισε να λέει και η Μαρία ψέματα.

(Φιλιππάκη-Warburton και Σπυρόπουλος 2010:152)

Σύμφωνα με την Ευθυμίου (1995) αναλόγως του τύπου του ρήματος της κύριας πρότασης, παρατηρούνται διαφορές ως προς την επιλογή Υποκειμένου στα να-συμπληρώματα. Με βάση την ελεύθερη ή δεσμευμένη ερμηνεία του υποκειμένου και την παρουσία ή έλλειψη ρηματικού χρόνου στη να-πρόταση, η διαφοροποίηση εντοπίζεται στο αν το κύριο ρήμα είναι κατηγορημα ενός ή δύο γεγονότων.

2.4. Παραδείγματα υποκειμένου

Για την εξέταση της ορθότητας της απόδοσης του Υποκειμένου (λεξικά εκπεφρασμένου ή μη) στις συμπληρωματικές προτάσεις¹⁴ από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα επιλέχθηκε μία σειρά 70 περίπου παραδειγμάτων, εκ των οποίων στα μισά το Υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης συναναφέρεται υποχρεωτικά με το υποκείμενο της κύριας, ενώ στα υπόλοιπα το Υποκείμενο είτε ταυτίζεται με το αντικείμενο της κύριας είτε όχι. Σε αυτήν την περίπτωση το Υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι είτε εμφανές στην ίδια την πρόταση είτε κενό, οπότε δεν υπάρχει έλεγχος για τα νέα ελληνικά.

Η δομή της παρουσίας των παραδειγμάτων θα έχει την εξής μορφή:

Κατηγορία παραδειγμάτων

1. α) Παράδειγμα στην ελληνική
- β) Παράδειγμα στην αγγλική από μετάφραση του Google translate
- γ) Παράδειγμα στην αγγλική ενδεικτικής μετάφρασης

Απόδοση ελέγχου του υποκειμένου της συμπληρωματικής πρότασης: αποδεκτή ή μη.

Σχολιασμός

2.4.1. Παραδείγματα ταυτοπροσωπίας

1. α) Θα προσπαθήσω να έρθω αύριο σε επαφή με τον Μασχάντοφ.
- β) I will try to come tomorrow in contact with Maskhadov.
- γ) I will try to contact Maskhadov tomorrow.

---

¹⁴ να-συμπληρώματα

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

2. α) Ο Ρώσος πρόεδρος επιχείρησε να διασκεδάσει τους φόβους του Ισραήλ.
β) The Russian president tried to dispel fears of Israel.
γ) The Russian president attempted to make fun of the fears of Israel.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λεξιλογικό λάθος: το ρήμα *διασκεδάσει* αποδίδεται με διαφορετική σημασία στο αγγλικό παράδειγμα.

3. α) Οι ταξιδιώτες μπορούν να εμφανίσουν συμπτώματα αμέσως.
β) Travelers can experience symptoms immediately.
γ) Travelers can show symptoms immediately.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το ρήμα *μπορώ* στα αγγλικά (*can*) ανήκει στην κατηγορία των *modal verbs* τα οποία συντάσσονται υποχρεωτικά με απαρέμφατο χωρίς το *to*.

4. α) Μπορείτε να προσδιορίσετε την πιο σημαντική πρόκληση που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ελληνικές επιχειρήσεις;
β) You can determine the most important challenge currently faced by Greek businesses?
γ) Can you specify the most important challenge that Greek businesses are dealing with today?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το ρήμα *μπορώ* στα αγγλικά (*can*) ανήκει στην κατηγορία των *modal verbs* τα οποία συντάσσονται υποχρεωτικά με απαρέμφατο χωρίς το *to*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η δομή της ερωτηματικής πρότασης.
- Λανθασμένη απόδοση της αναφορικής πρότασης.

5. α) «Θα θέλατε να παρακολουθείτε παραστάσεις χορού πιο συχνά;»

β) "I like to watch dance performances more often?"

γ) "Would you like to watch dance performances more often?"

Απόδοση: αποδεκτή απόδοση ως προς τον έλεγχο, λανθασμένη ως προς το γραμματικό πρόσωπο του υποκειμένου

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης στο ελληνικό παράδειγμα είναι το *εσείς* και ελέγχεται από το αντίστοιχο υποκείμενο της κύριας. Στο μεταφρασμένο παράδειγμα στα αγγλικά αποδίδεται λάθος το γραμματικό πρόσωπο του υποκειμένου, αν και δηλώνεται σωστά ο έλεγχος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η δομή της ερωτηματικής πρότασης.

6. α) Οι άνθρωποι σιγά σιγά μαθαίνουν να εκτιμούν τα απλά πράγματα της ζωής.

β) People are slowly learning to appreciate the simple things in life.

γ) People slowly learn how to appreciate the simple things in life.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του χρόνου του ρήματος της κύριας πρότασης.

7. α) Ο ελεγκτής οφείλει να συνεκτιμήσει τον παράγοντα της σημαντικότητας.

- β) The auditor should take into account the factor of significance.
- γ) The controller has to take the factor of importance into consideration.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το ρήμα της κύριας πρότασης (*οφείλει*) αποδίδεται στα αγγλικά ως *modal (should)*, οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση, λόγω της δομής, δεν υπάρχει έλεγχος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το ρήμα *οφείλει* μεταφράζεται σε παρελθοντικό χρόνο.

8. α) Μπορείτε να έρθετε σε επαφή με την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία.
- β) You can get in contact with the European Voluntary Service.
- γ) You can contact the European Voluntary Service.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το ρήμα *μπορώ* στα αγγλικά (*can*) ανήκει στην κατηγορία των *modal verbs* τα οποία συντάσσονται υποχρεωτικά με *απαρέμφο* χωρίς το *to*, οπότε λόγω της δομής δεν υπάρχει έλεγχος.

9. α) «Για να είμαι ειλικρινής, don Φερμίν, δίσταζα λιγάκι, φοβόμουν ότι δεν θα δεχόσασταν να έρθετε σπίτι μου».
- β) "To be honest, Don Fermin hesitated a little, I was afraid that you will not you allow me to come home."
- γ) "To be honest, mr Fermin, I was a little hesitant, for fear that you wouldn't agree to come to my home."

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το μεταφραστικό αποτέλεσμα δεν είναι σωστό και αυτό έχει ως συνέπεια και τη λανθασμένη απόδοση του υποκειμένου του *απαρεμφο* του, το οποίο στο παράδειγμα του *Google translate* ελέγχεται από το αντικείμενο της πρότασης από την οποία εξαρτάται, ενώ στο ελληνικό παράδειγμα βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο της αντίστοιχης πρότασης.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος *δίσταζα*.
- Λανθασμένη απόδοση του χρόνου του ρήματος *δεν θα δεχόσασταν*. Αποδίδεται με το *modal will* αντί του *would*.
- Δεν αποδίδεται ο τύπος της κτητικής αντωνυμίας *μου (σίτι μου)*. Η αντωνυμία μεταφράζεται ως προσωπική και έχει θέση αντικειμένου.
- Παρατηρείται διπλή απόδοση του δευτέρου προσώπου της προσωπικής αντωνυμίας (*you will not you allow*).

10. α) Ετοιμάστηκα να φύγω.

β) Got ready to leave.

γ) I got ready to leave.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας, το οποίο όμως δεν είναι λεκτικά εκπεφρασμένο. Η λεξική πραγμάτωση του υποκειμένου, αν και είναι υποχρεωτική στα αγγλικά, δεν αποδίδεται ούτε στο αγγλικό παράδειγμα, με αποτέλεσμα το υποκείμενο του απαρεμφάτου να μην μπορεί να ταυτιστεί με το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης και να αποτυγχάνει ο έλεγχος.

11. α) Προσπάθησε να καθησυχάσει Αραβες και Ισραηλινούς.

β) He tried to reassure Arabs and Israelis.

γ) He tried to appease Arabs and Israelis.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

12. α) Ο ελεγκτής και ο ελεγχόμενος οφείλουν να προσυμφωνούν γραπτώς τους όρους εντολής του ελέγχου.

β) The auditor and the auditee should promissory writing the terms of reference of the audit.

γ) The controller and the controlled have to agree in advance in writing on the terms of the command of the control.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το ρήμα της κύριας πρότασης (*οφείλουν*) αποδίδεται στα αγγλικά ως *modal (should)*, οπότε στη συγκεκριμένη περίπτωση, λόγω της δομής, δεν υπάρχει έλεγχος.

13. α) Δηλαδή μπορούμε να δημιουργήσουμε πολλές νέες θέσεις εργασίας και όλα αυτά με τρόπο ήπιο και πολύ φιλικό προς το περιβάλλον.

β) That we can create many new jobs and all with how soft and very environmentally friendly.

γ) That is, we can generate many job positions and all these by being mild and very friendly to the environment.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το ρήμα *μπορώ* στα αγγλικά (*can*) ανήκει στην κατηγορία των *modal verbs* τα οποία συντάσσονται υποχρεωτικά με *απαρέμφο* χωρίς το *to*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Οι αποδόσεις των φράσεων *θέσεις εργασίας* και *όλα αυτά με τρόπο ήπιο* είναι εσφαλμένες (*jobs* αντί *job positions* και *all with how soft* αντί *all these by being mild* αντίστοιχα).

14. α) Οι εκδόσεις Ίκαρος διάλεξαν να παρουσιάσουν στην γλώσσα μας ένα από τα παλαιότερα δημοσιεύματα του συγγραφέα «Πλειών οφθαλμός».

β) The Ikaros Publications chose to present in our language one of the oldest publications of the author "Pleiades bud.

γ) 'Ikaros' publications chose to give a presentation of one of the oldest publications of the writer "Pleion Ophthalmos" in our language.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

15. α) Θέλουμε να προσέλθουμε και να συνομιλήσουμε για ειρήνη με το κράτος.

β) We want to come and talk about peace with the state.

γ) We want to come and have a discussion about peace, with the state.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο των συμπληρωματικών προτάσεων βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

16. α) Αν είσαι ανειδίκευτος, ιδίως γυναίκα, και πας σε ένα σούπερ μάρκετ θα σε ρωτήσουν πότε θέλεις να εργάζεσαι.

β) If you are unskilled, especially women, go to a supermarket will ask when you want to work.

γ) If you are unskilled, especially (for) a woman, and you go to a supermarket, they will ask you when you want to work.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η λέξη γυναίκα μεταφράζεται στον πληθυντικό αριθμό (women αντί woman).
- Δεν αποδίδονται τα υποκείμενα των ρημάτων πας και ρωτήσουν. Όσον αφορά το δεύτερο, δεν αποδίδεται ούτε το αντικείμενο αυτού σε.

17. α) «Σταμάτα να κοκκινίζεις επειδή σε ρώτησα αν θέλεις να γίνεις ποιητής».

β) "Stop blushing because I asked you if you want to be a poet".

γ) "Stop blushing just because I asked you if you want to become a poet".

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο παραπάνω παράδειγμα υπάρχουν δύο περιπτώσεις όπου το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντίστοιχο της κύριας. Και στις δύο περιπτώσεις η απόδοση είναι αποδεκτή και υπάρχει έλεγχος, απλώς στην πρώτη η απόδοση γίνεται με γερούνδιο (*stop blushing*) και όχι με απαρέμφατο.

18. α) Τι σου κάνανε οι γέροι και δεν θέλεις να ζήσεις μαζί τους.

β) What you were doing the old and do not want to live with them.

γ) What did the old people do to you and you don't want to live with them?

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: η μετάφραση του παραδείγματος είναι λανθασμένη. Δεν υπάρχει δήλωση του υποκειμένου της κύριας πρότασης (*do not want*) από την οποία εξαρτάται η δευτερεύουσα (*to live*). Το υποκείμενο της τελευταίας βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Από τη στιγμή, όμως, που δεν αποδίδεται λεκτικά το υποκείμενο στο αγγλικό παράδειγμα, αποτυγχάνει και η δήλωση του ελέγχου.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της δομής της ερωτηματικής πρότασης. Η πρόταση *Τι σου κάνανε οι γέροι* μεταφράζεται κατά λέξη, με αποτέλεσμα οι όροι της πρότασης να αποδίδονται σε λάθος σειρά και να μην επιτυγχάνεται η σωστή δήλωση του υποκειμένου και του αντικειμένου.

19. α) Πότε αρχίσατε να το τραγουδάτε;

β) When did you start singing?

γ) When did you start singing it?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: η συμπληρωματική πρόταση αποδίδεται με γερούνδιο (*singing*) στο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το αντικείμενο *το* (= *it*).

20. α) Οι μαθητές αρχίζουν να ερευνούν την τεχνολογία.

β) Students begin to explore technology.

γ) Students begin to investigate technology.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

21. α) Τα τελευταία χρόνια τα πράγματα αρχίζουν να αλλάζουν.

β) In recent years things are starting to change.

γ) In recent years, things have begun to change.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

22. α) Ο Μαλκάχι ξέρει σίγουρα να στήνει εντυπωσιακές σκηνές.

β) The Malkachi knows definitely the impressive scenes.

γ) Malkachi definitely knows how to set up impressive scenes.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: η συμπληρωματική πρόταση *να στήνει* δε μεταφράζεται καθόλου στο αγγλικό παράδειγμα, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει έλεγχος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Τα κύρια ονόματα στα αγγλικά δεν αποδίδονται με άρθρο. Εδώ το *Google translate* μεταφράζει και το άρθρο μπροστά από το όνομα Μαλκάχι.

23. α) Κι η Ελληνίδα ξέρει να πολεμά και ν' αγωνίζεται!

β) And the Greek knows how to fight and to struggle!

γ) A Greek woman knows how to fight and struggle, too.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο των συμπληρωματικών προτάσεων βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Περιττή δήλωση του συνδέσμου της δεύτερης συμπληρωματικής πρότασης.

24. α) Μα η αστυνομία δεν ξέρει να περπατήσει στις στοές.

β) But the police did not know how to walk in the galleries.

γ) But, the police doesn't know how to walk in the arcades.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Αποδίδεται λανθασμένα ο χρόνος του ρήματος της κύριας πρότασης.

25. α) Ως Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης εσείς, γνωρίζετε να μας πείτε σε Ποιες ερωτήσεις θα απαντήσει;

β) As a government representative you, you get to tell us which questions will be answered?

γ) As you are a Representative of the Government, do you know which questions is he going to answer?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της φράσης *Ως Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης εσείς*.
- Λανθασμένη απόδοση της δομής της ερωτηματικής πρότασης.
- Λανθασμένη απόδοση του *θα απαντήσει*. Αποδίδεται σε λάθος φωνή και χωρίς τη δήλωση του υποκειμένου του.

26. α) Δεν θυμάμαι να έχω νιώσει τέτοια βαθιά συγκίνηση.

β) I remember I felt such deep emotion.

γ) I can't remember feeling so deeply touched in my life.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: η μετάφραση του παραδείγματος είναι λανθασμένη. Η συμπληρωματική πρόταση αποδίδεται ως κύρια, η οποία έχει λεξικά εκπεφρασμένο υποκείμενο.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται η άρνηση της κύριας πρότασης.
- Λανθασμένη απόδοση του χρόνου της συμπληρωματικής πρότασης.

27. α) Με θυμάμαι παιδί να κάθομαι ώρα μέσα και να χαϊδεύω τα γυαλιστερά ξύλα του ταμπλό και των πλαϊνών της πόρτας.

β) I remember a child to sit through hours and fondle the shiny wood dashboard and side door.

γ) I remember myself a child, sitting indoors for hours and caressing the glossy wood of the panel and the sides of the door.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: τα ρήματα του ελληνικού παραδείγματος, τόσο της κύριας όσο και των συμπληρωματικών προτάσεων, βρίσκονται σε α' ενικό πρόσωπο, γεγονός το οποίο ορίζει υποχρεωτική συναναφορά των υποκειμένων τους. Η αγγλική μετάφραση ορίζει ότι τα υποκείμενα των συμπληρωματικών προτάσεων ελέγχονται από το αντικείμενο της κύριας. (Σημασιολογικά αυτό δεν είναι πλήρως μη αποδεκτό, καθώς από το ελληνικό παράδειγμα γίνεται αντιληπτό ότι το αντικείμενο και το υποκείμενο αναφέρονται στο ίδιο πρόσωπο).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το αντικείμενο με του ρήματος *θυμάμαι*.
- Λανθασμένες αποδόσεις των υπολοίπων φράσεων.

28. α) Κάτι που δεν ξέχασε να υπενθυμίσει η αντιπολίτευση.

β) Something I did not forget to remind the opposition.

γ) Something that the (loyal) opposition didn't forget to remind.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης συναναφέρεται με το αντίστοιχο της πρότασης από την οποία εξαρτάται. Το υποκείμενο είναι, επίσης, φανερό με τη μορφή ονοματικής φράσης (*η αντιπολίτευση*) στη συμπληρωματική πρόταση, γεγονός το οποίο δεν αναιρεί τον έλεγχο. [Το υποκείμενο, όμως, βρίσκεται στο τέλος της πρότασης. Πιθανότατα η θέση του είναι αυτή που δημιουργεί πρόβλημα στην απόδοση, καθώς στα αγγλικά το υποκείμενο πρέπει να προηγείται του ρήματος. Στο αγγλικό παράδειγμα υπάρχει έλεγχος του υποκειμένου από το υποκείμενο της κύριας, αλλά η απόδοση αυτού είναι λανθασμένη, αφού ως υποκείμενο δηλώνεται το πρώτο ενικό γραμματικό πρόσωπο].

Γενικές παρατηρήσεις:

- Στη μετάφραση δεν αποδίδεται το αναφορικό *που*.
- Το υποκείμενο και των δύο προτάσεων αποδίδεται ως αντικείμενο της συμπληρωματικής.

29. α) Αυτά ο κ. Μητσοτάκης ξέχασε να μας τα πει.

- β) These Mr. Mitsotakis forgot to tell us.
γ) Mr Mitsotakis forgot to tell us about that.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης συναναφέρεται με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

30. α) Εγώ χαίρομαι να παίζω στην Εθνική.
β) I am happy to play in the National.
γ) I am happy to play in the National Team.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

31. α) Παρακαλώ, καμιά ενόχληση, πάντα χαίρομαι να μιλάω με νεότερους.
β) Please, no discomfort, always glad to talk with younger people.
γ) Please, it's no bother, I am always happy to talk to younger people.

Απόδοση: αποδεκτή (στην καθομιλουμένη αγγλική)

Σχολιασμός: δεν υπάρχει δήλωση του υποκειμένου της κύριας πρότασης, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει καθόλου έλεγχος. Ωστόσο, η λέξη *glad* χρησιμοποιείται σε εκφράσεις στα αγγλικά και δηλώνει υποχρεωτικά το α' ενικό πρόσωπο.

32. α) Όταν πάσαμε να εκπλήσσουμε ο ένας τον άλλο, σταματήσαμε να δουλεύουμε μαζί.
β) When papsame to surprise each other, we stopped working together.
γ) When we stopped surprising each other, we stopped working together.

Απόδοση: μη αποδεκτή/αποδεκτή

Σχολιασμός: στο παραπάνω παράδειγμα υπάρχουν δύο περιπτώσεις που το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντίστοιχο της κύριας. Στην πρώτη περίπτωση δε μεταφράζεται το ρήμα της κύριας πρότασης, απλώς αποδίδεται φωνητικά. Μαζί με αυτό δεν αποδίδεται ούτε το υποκείμενό του, με αποτέλεσμα να μη δηλώνεται μέσω του ελέγχου και το υποκείμενο του απαρεμφάτου. Στη δεύτερη περίπτωση, που η απόδοση γίνεται με γερούνδιο (*we stopped working*), αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης με το οποίο ταυτίζεται και το υποκείμενο του συμπληρώματος.

33. α) Σας κουράζει που το κοινό δεν σταματά να το ζητάει;

β) It wears the audience does not stop to ask?

γ) Is it tiring for you that the audience doesn't stop asking for it?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της δομής της ερωτηματικής πρότασης.
- Δεν αποδίδεται το αντικείμενο *σας* του ρήματος *κουράζει*.
- Δεν αποδίδεται το αναφορικό *που*.
- Δεν αποδίδεται το αντικείμενο *το* του ρήματος *ζητάει*.

34. α) Ξέρει να κερδίζει μόνο ματς μπίζπολ.

β) He knows how to win only match Baseball.

γ) He knows how to win only in baseball matches.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της φράσης *ματς μπέιζπολ*.

35. α) Οι Καναδοί τόλμησαν, πάντως, να αναλάβουν τη δέσμευση της επένδυσης.

β) Canadians ventured, however, to undertake the investment.

γ) In any case, the Canadians dared to engage the commitment of the investment.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης συναναφέρεται με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται η ονοματική φράση *τη δέσμευση της επένδυσης*, αλλά μόνο η γενική αυτής σε θέση αντικειμένου.

36. α) Και σε καμία περίπτωση δεν επιθυμούμε να τις μειώσουμε.

β) And no, we do not want to reduce it.

γ) And, under no circumstances, we do not want to reduce them.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο της κύριας. Ο έλεγχος, και συνεπώς η δήλωση του υποκειμένου, αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της φράσης *Και σε καμία περίπτωση*.
- Λανθασμένη απόδοση του αριθμού του αντικειμένου *τις* (*it* αντί *them*).

2.4.1.1. Συμπεράσματα

Όλα τα παραπάνω παραδείγματα –36 στο σύνολο– περιλαμβάνουν φράσεις των οποίων τα Υποκείμενα των συμπληρωματικών προτάσεων βρίσκονται σε υποχρεωτική συναναφορά με τα υποκείμενα των ρημάτων των κύριων προτάσεων από τις οποίες εξαρτώνται κάθε φορά. Τα συμπληρώματα στα οποία εντοπίζεται υποχρεωτικός έλεγχος αριθμούνται σε 38 συνολικά περιπτώσεις ελέγχου.

Το Υποκείμενο της κύριας πρότασης που ελέγχει το αντίστοιχο Υποκείμενο της συμπληρωματικής εμφανίζεται με μία από τις ακόλουθες μορφές:

α) Μη λεκτικά εκπεφρασμένο Υποκείμενο: εμφανίζεται σε συνολικά 21 παραδείγματα, από τα οποία μόνο τα 15 αποδίδονται σωστά με τον αντίστοιχο αντωνυμικό τύπο του υποκειμένου στην αγγλική γλώσσα (ένα αφορά προστακτική 17α). Σε τέσσερα δεν αποδίδεται καθόλου το υποκείμενο (παραδείγματα 10, 18, 31, 32α) και σε ένα αποδίδεται σε λάθος γραμματικό πρόσωπο (παραδειγμα 5),

β) Αντωνυμικός τύπος: εμφανίζεται σε δύο μόλις παραδείγματα,

γ) Ονοματική φράση: εμφανίζεται σε 15 παραδείγματα.

Η απόδοση του ελέγχου των υποκειμένων των συμπληρωματικών προτάσεων στα μεταφρασμένα παραδείγματα από το εργαλείο της *Google* δεν επιτυγχάνει σε όλες τις περιπτώσεις. Από τα συνολικά 38 παραδείγματα, η μεταφραστική μηχανή επιτυγχάνει να αποδώσει τον υποχρεωτικό έλεγχο και συνεπώς να δηλώσει τη συναναφορά του υποκειμένου του συμπληρώματος με το αντίστοιχο υποκείμενο της κύριας πρότασης σε 30 παραδείγματα. Το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης το οποίο ελέγχει το αντίστοιχο υποκείμενο του συμπληρώματος δεν πραγματώνεται, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, σε όλα τα ελληνικά παραδείγματα με τον ίδιο τρόπο. Στα μισά από αυτά το υποκείμενο είναι μη λεκτικά εκπεφρασμένο, ενώ στα υπόλοιπα παραδείγματα η παρουσία του υποκειμένου είναι εμφανής, αφού δύο φορές πραγματώνεται ως αντωνυμικός τύπος και τις υπόλοιπες 13 ως ονοματική φράση.

Η απόδοση του υποχρεωτικού ελέγχου δεν επιτυγχάνει για οκτώ μόλις παραδείγματα. Ο λόγος της μη επιτυχούς απόδοσης δεν είναι κοινός και για τις οκτώ περιπτώσεις. Σε τρεις από αυτές, το μη λεκτικά εκπεφρασμένο υποκείμενο της κύριας

πρότασης, που ελέγχει και το αντίστοιχο υποκείμενο του συμπληρώματος, δεν αποδίδεται από τη μεταφραστική μηχανή, γεγονός που κάνει υποχρεωτικά αδύνατη τη δήλωση του ελέγχου (παραδείγματα 10, 18, 32).

10. α) Ετοιμάστηκα να φύγω.

β) Got ready to leave.

18. α) Τι σου κάνανε οι γέροι και δεν θέλεις να ζήσεις μαζί τους.

β) What you were doing the old and do not want to live with them.

32. α) Όταν πάσαμε να εκπλήσσουμε ο ένας τον άλλο, σταματήσαμε να δουλεύουμε μαζί.

β) When papsame to surprise each other, we stopped working together.

Σε δύο παραδείγματα, αν και δηλώνεται ο έλεγχος, είναι λανθασμένος, καθώς το υποκείμενο του συμπληρώματος ελέγχεται από το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης (παραδείγματα 9, 27).

9. α) «Για να είμαι ειλικρινής, don Φερμίν, δίσταζα λιγάκι, φοβόμουν ότι δεν θα δεχόσασταν να έρθετε σπίτι μου».

β) "To be honest, Don Fermin hesitated a little, I was afraid that you will not you allow me to come home."

27. α) Με θυμάμαι παιδί να κάθομαι ώρα μέσα και να χαϊδεύω τα γυαλιστερά ξύλα του ταμπλό και των πλαϊνών της πόρτας.

β) I remember a child to sit through hours and fondle the shiny wood dashboard and side door.

Σε ένα παράδειγμα, αν και το υποκείμενο κύριας και συμπληρωματικής πρότασης είναι κοινό, δηλώνεται μόνο στη συμπληρωματική πρόταση (παράδειγμα 28).

28. α) Κάτι που δεν ζέχασε να υπενθυμίσει η αντιπολίτευση.

β) Something I did not forget to remind the opposition.

Η μεταφραστική μηχανή αδυνατεί να αποδώσει σωστά το υποκείμενο της κύριας πρότασης, το οποίο στο ελληνικό παράδειγμα εντοπίζεται στη συμπληρωματική πρόταση. Αν και καταφέρνει να εντοπίσει τον έλεγχο, η απόδοση

αυτού είναι λανθασμένη, αφού ως υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης δηλώνεται το πρώτο ενικό γραμματικό πρόσωπο.

Τέλος, σε δύο παραδείγματα η δήλωση του ελέγχου αποτυγχάνει λόγω λανθασμένης απόδοσης της συμπληρωματικής πρότασης. Στη μία περίπτωση δεν αποδίδεται σωστά η δομή της συμπληρωματικής πρότασης, καθώς αποδίδεται ως κύρια (παράδειγμα 26),

26. α) Δεν θυμάμαι να έχω νιώσει τέτοια βαθιά συγκίνηση.
β) *I remember I felt such deep emotion.*

και στην άλλη δεν αποδίδεται καθόλου στο αγγλικό παράδειγμα η συμπληρωματική πρόταση (παράδειγμα 22):

22. α) Ο Μαλκάχι ξέρει σίγουρα να στήνει εντυπωσιακές σκηνές.
β) *The Malkachi knows definitely the impressive scenes.*

2.4.2. Παραδείγματα ετεροπροσωπίας

1. α) Θέλετε να έρθω μαζί σας;
β) Want to come with you?
γ) Do you want me to come with you?

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει. Για τη σωστή απόδοση του ελέγχου θα έπρεπε να δηλώνεται στο αγγλικό παράδειγμα η αντωνυμία *me* ως αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης, με την οποία ταυτίζεται και το υποκείμενο του συμπληρώματος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η δομή της ερωτηματικής πρότασης.
- Δεν αποδίδονται τα υποκείμενο και αντικείμενο του ρήματος *Θέλετε*.

2. α) Μπήκε μια νοσοκόμα και με διέταξε να φύγω.
β) A nurse came and ordered me to leave.

γ) A nurse came in and ordered me to leave.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο του απαρεμφάτου *to leave* ελέγχεται από το αντικείμενο (*me*) του ρήματος *ordered*.

3. α) Επιδιώκουμε να γίνει κέντρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

β) We strive to become a center of Southeast Europe.

γ) We are striving to make it the centre of Southeast Europe.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο από κάποιο όρισμα (υποκείμενο ή αντικείμενο) της κύριας πρότασης, αλλά εννοείται από το περικείμενο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό αποτυγχάνει η απόδοση.

4. α) Ζητάνε να κατέβει στους δρόμους όλο το «μαθητικό κίνημα».

β) Asked to take to the streets around the "student movement".

γ) They are asking for the whole students' movement to hit the streets.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης *να κατέβει* είναι εμφανές (*όλο το μαθητικό κίνημα*) στην ίδια την πρόταση, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το ρήμα της κύριας πρότασης μεταφράζεται σε λάθος χρόνο.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος *Ζητάνε*.

5. α) Δεν καταλαβαίνεις, ρε Καλάντσα, ότι δεν θέλουμε να βρεθείς στη φυλακή;
β) You do not understand, man Kalantsa, we do not want to find yourself in jail?
γ) Don't you understand, Kalantsa, that we don't want you to end up in prison?

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Αν και ο έλεγχος δηλώνεται στη μετάφραση του παραδείγματος, δεν είναι σωστός. Στο αγγλικό παράδειγμα ο έλεγχος του υποκειμένου του απαρεμφάτου *to find* ορίζεται από το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης *we*, με αποτέλεσμα τη διαφορετική απόδοση του ελέγχου (το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το υποκείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται - *δε θέλουμε να βρούμε τον εαυτό σου* αντί του *δε θέλουμε να βρεθείς*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της δομής της ερωτηματικής πρότασης.
- Δεν αποδίδεται ο σύνδεσμος *ότι*.

6. α) «Θέλουμε να γνωρίζετε ότι η παραμονή σας στην Ελλάδα (...) δεν πρόκειται να αποδειχθεί «ταξιδάκι αναψυχής».
β) "We want to know that your stay in Greece (...) will not be proven" Pleasure trip".
γ) We want you to know that your stay in Greece is not going to be proved as a "pleasure trip".

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και με το μεταφραστικό αποτέλεσμα που δίνει το Google translate φαίνεται ότι το υποκείμενο του συμπληρώματος ελέγχεται από το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Κανονικά το υποκείμενο της

συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο της κύριας, το οποίο δε δηλώνεται στο μεταφρασμένο παράδειγμα στα αγγλικά.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται στα αγγλικά το απρόσωπο ρήμα *δεν πρόκειται*.

7. α) Ούτε μαθαίνω να γίνονται έξω τόσα μπερδέματα με τους διαιτητές...

β) Or learn to become so out tangles with referees ...

γ) I haven't even heard that there is such confusion with the referees abroad.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης *να γίνονται* είναι εμφανές (*τόσα μπερδέματα*) στην ίδια την πρόταση, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος *μαθαίνω*.

8. α) Μας έμαθες να ονειρευόμαστε.

β) He taught us to dream.

γ) You taught us to dream.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο του απαρεμφάτου *to dream* ελέγχεται από το αντικείμενο (*us*) του ρήματος *taught*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Αποδίδεται σε λάθος πρόσωπο το υποκείμενο του ρήματος *έμαθες* (he αντί you).

9. α) Επιθυμούμε να κάθεται ο φίλαθλος στην κερκίδα χωρίς κάγκελα μπροστά του.

- β) We wish to sit the fan in the stands without railing in front of him.
γ) We wish for the sportsman to sit in the bleachers without rails in front of him.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης να *κάθεται* είναι εμφανές (ο φίλαθλος) στην ίδια την πρόταση, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

10. α) Και τι θέλεις να γράψουμε για την ΑΕΚ;
β) And what you want to write for AEK?
γ) And what do you want us to write about AEK?

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και με το μεταφραστικό αποτέλεσμα που δίνει το Google translate φαίνεται ότι το υποκείμενο του συμπληρώματος ελέγχεται από το υποκείμενο του ρήματος της ερωτηματικής πρότασης. Κανονικά το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης στο αγγλικό παράδειγμα ελέγχεται από το αντικείμενο *us* της κύριας, το οποίο δε δηλώνεται.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της δομής της ερωτηματικής πρότασης.

11. α) Θέλετε να σημειώσω κάτι;
β) Want to point out something?
γ) Do you want me to note something down?

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει. Για να αποδοθεί ο έλεγχος και στο αγγλικό παράδειγμα θα πρέπει να δηλωθεί η προσωπική

αντωνυμία *me* ως αντικείμενο της κύριας πρότασης, από το οποίο ελέγχεται το υποκείμενο του συμπληρώματος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η δομή της ερωτηματικής πρότασης.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης.

12. α) Πληροφορίες που προέρχονται από το περιβάλλον του, τον θέλουν να διεκδικεί το χρίσμα της Ν.Δ. για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας.

β) Information from its environment, want him to claim the nomination of ND for the office of President of the Republic.

γ) Information coming from his surroundings, say that he is aspiring for the nomination of N.D. for the office of the President of the Democracy.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *him* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται η αναφορική πρόταση που προέρχονται.
- Το ρήμα *θέλουν* αποδίδεται με την κυριολεκτική του σημασία.

13. α) Κάθε λογικός άνθρωπος θέλει να σταματήσουν οι βομβαρδισμοί και η αιματοχυσία.

β) Every sane person wants to stop the bombing and bloodshed.

γ) Every reasonable person wants the bombardments and the bloodshedding to stop.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης να σταματήσουν είναι εμφανές (οι βομβαρδισμοί και η αιματοχυσία) στην ίδια την πρόταση,

γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το υποκείμενο του ρήματος της συμπληρωματικής πρότασης αποδίδεται ως αντικείμενο αυτής.

14. α) Τράπεζες βλέπω να μετέχουν.

β) Banks see you participate.

γ) I see banks participating.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Όμως, η απόδοση του ελέγχου δεν επιτυγχάνεται στα αγγλικά, καθώς το αντικείμενο του ρήματος *βλέπω* στην αγγλική μετάφραση κατέχει θέση υποκειμένου, πιθανότατα λόγω της σειράς των όρων, και ως υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης επιλέγεται ο τύπος της προσωπικής αντωνυμίας *you*, αντίστοιχος του οποίου δεν υπάρχει στο ελληνικό παράδειγμα.

15. α) «Δεν βλέπω να υπάρχει πουθενά κανένα πρόβλημα».

β) "I do not see anywhere no problem."

γ) There doesn't seem to be a problem.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης είναι εμφανές στην ίδια την πρόταση. Αν και η απόδοση του ελέγχου του υποκειμένου δεν ικανοποιείται στην αγγλική μετάφραση του παραδείγματος, λόγω του ότι δεν αποδίδεται η συμπληρωματική πρόταση με ρηματικό τύπο-απαρέμφατο, η νοηματική απόδοση της πρότασης επιτυγχάνει.

16. α) Δεν βλέπω να έρχονται εδώ νομοσχέδια.

β) I do not see coming here bills.

γ) I can't see acts coming here.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης να έρχονται είναι εμφανές (νομοσχέδια) στην ίδια την πρόταση, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η συμπληρωματική πρόταση αποδίδεται με γερούνδιο (*coming*).

17. α) Τη βλέπεις να παίζει και καταλαβαίνεις αμέσως πόσο καλή δουλειά γίνεται στις προπονήσεις.

β) He sees plays and you understand immediately how good work is done in training.

γ) As you watch her playing, you immediately realize how well they are trained.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Η μεταφραστική μηχανή αποδίδει όλο το παράδειγμα λανθασμένα, συνεπώς και ο έλεγχος του υποκειμένου της συμπληρωματικής πρότασης είναι ανύπαρκτος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το ρήμα *βλέπεις* μεταφράζεται σε τρίτο ενικό πρόσωπο. Επίσης, το αντικείμενο του *της* δεν αποδίδεται καθόλου.
- Η συμπληρωματική πρόταση να παίζει μεταφράζεται ως κύρια.

18. α) Με βλέπεις εμένα να έχω φιλοδοξίες;

β) You see me to have ambitions?

γ) Do you see me having ambitions?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *me* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η δομή της ερωτηματικής πρότασης.

19. α) Βλέπεις να φοράει βέρα;

β) See wearing wedding ring?

γ) Do you see him/her wearing a wedding ring?

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει. Το Google translate δεν αποδίδει τα ορίσματα (υποκείμενο/αντικείμενο) της κύριας πρότασης και συνεπώς δεν μπορεί να υπάρξει έλεγχος.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η δομή της ερωτηματικής πρότασης.

20. α) Κι εγώ χαίρομαι να γεμίζει το ταμείο.

β) And I am glad to fill the fund.

γ) It satisfies me to see the register full.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης *να γεμίζει* είναι εμφανές (*το ταμείο*) στην ίδια την πρόταση, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η μετάφραση από το *Google translate* γίνεται κατά λέξη, με αποτέλεσμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης να

ελέγχεται από το υποκείμενο της κύριας και το πραγματικό της υποκείμενο να αποδίδεται ως αντικείμενο αυτής.

21. α) Δεν νομίζω να έχουν διαβαστεί από τους δικαστές.

β) I have not read by the judges.

γ) I don't think that they have been read by the judges.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το παράδειγμα αποδίδεται λανθασμένα. Στο ελληνικό παράδειγμα δεν υπάρχει έλεγχος, καθώς το υποκείμενο του συμπληρώματος είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Στα αγγλικά, όμως, ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το ρήμα της κύριας πρότασης *Δεν νομίζω* δεν αποδίδεται καθόλου στη μετάφραση.
- Το ρήμα της συμπληρωματικής *έχουν διαβαστεί* αποδίδεται σε λάθος φωνή και με λανθασμένο υποκείμενο.

22. α) Δεν νομίζω να το αμφισβητεί κανείς αυτό.

β) I do not think anyone can deny that.

γ) I don't think that anyone doubts this.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης *να αμφισβητεί* είναι εμφανές (*κανείς*) στην ίδια την πρόταση και αποδίδεται και στο αντίστοιχο αγγλικό παράδειγμα.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του τύπου της αντωνυμίας *αυτό* (*that* αντί *this*).

23. α) Δε νομίζω να το πιστεύεις αυτό σοβαρά, έτσι;

β) I do not think you believe this seriously, right?

γ) I don't think that you seriously believe that, do you?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος είναι κενό και δε δέχεται έλεγχο. Ωστόσο ο έλεγχος αποδίδεται στα αγγλικά, καθώς το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο *you* της κύριας.

24. α) Άκουσα να γίνεται λόγος για ένα βιβλίο με δοκίμια.

β) I heard talk about a book of essays.

γ) I heard someone mentioning a book with essays.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το παράδειγμα αποδίδεται λανθασμένα. Στο ελληνικό παράδειγμα δεν υπάρχει έλεγχος, καθώς το υποκείμενο είναι εμφανές στην ίδια τη συμπληρωματική πρόταση.

25. α) Την άκουσα να ρωτάει πόσοι από μας ήμασταν καθολικοί.

β) I heard her asking how many of us were Catholics.

γ) I heard her asking how many of us were Catholics.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης, η οποία αποδίδεται με γερούνδιο, ελέγχεται από το αντικείμενο *her* της κύριας.

26. α) Δεν σας άκουσα να πείτε τίποτε γι' αυτήν...

β) I did not hear you say anything about it ...

γ) I didn't hear you saying anything about her.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο

εξαρτάται. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *you* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του γένους της αντωνυμίας *αυτήν* (*it* αντί *her*).

27. α) Ο αγαθός γέρον λευίτης άκουσε να χτυπά το κουδούνι της εξώθυρας.

β) The benevolent elder Levite heard ringing the bell for the outside door.

γ) The virtuous old man Levite heard the doorbell ringing.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης *να χτυπά* ανάλογα με το περικείμενο μπορεί να έχει δύο διαφορετικές πραγματώσεις. Σύμφωνα με την πρώτη, το υποκείμενο είναι εμφανές (*το κουδούνι*) στην ίδια την πρόταση, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει έλεγχο. Σύμφωνα με τη δεύτερη, το υποκείμενο εννοείται από τα συμφραζόμενα (π.χ. αυτός: άκουσε αυτόν να χτυπά...). Και σε αυτή την περίπτωση, δεν υπάρχει έλεγχος. Ωστόσο, στα αγγλικά ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και για αυτό η απόδοση αποτυγχάνει.

28. α) Τις άκουσε να κρύβονται κάτω από το κρεβάτι.

β) Listened to hide under the bed.

γ) He/she heard them hiding under the bed.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται. Η απόδοση του ελέγχου δεν επιτυγχάνεται στα αγγλικά.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης.

29. α) Τον ακούμε να σφυρίζει στη στέγη.

β) Hear him whistling on the roof.

γ) We hear him whistling on the roof.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *him* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος *ακούμε* στη μετάφραση.

30. α) Σας ακούμε να αναπτύσσετε επερώτηση εναντίον της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.

β) We listen to deploy query against the government of PASOK.

γ) We hear you unfolding interpellation against the government of PASOK.

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Ο έλεγχος αποδίδεται λανθασμένα στο αγγλικό παράδειγμα (το υποκείμενο του συμπληρώματος ελέγχεται από το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης), καθώς το αντικείμενο *you* της κύριας, το οποίο ελέγχει το υποκείμενο του συμπληρώματος, δε δηλώνεται στη μετάφραση.

31. α) Δεν με λυπάσαι να πλακωθώ στις ενέσεις νύχτα-νύχτα;

β) Not pity me to plakotheite on injections night-night?

γ) Don't you pity me having to have so many injections so late at night?

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: το μεταφραστικό αποτέλεσμα είναι λανθασμένο και περιέχει νοηματικά κενά. Στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο της κύριας. Αν και η απόδοση της συμπληρωματικής πρότασης από τη μεταφραστική μηχανή δεν είναι ορθή, ο έλεγχος του υποκειμένου αυτής υφίσταται (έλεγχος από το αντικείμενο *me*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της δομής της ερωτηματικής πρότασης.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης.
- Το ρήμα *πλακωθώ* δε μεταφράζεται από το *Google translate*, αλλά αποδίδεται φωνητικά. Εντύπωση προξενεί το γεγονός ότι κατά τη φωνητική απόδοση αυτού αλλάζει το γραμματικό του πρόσωπο.

32. α) "Μωρή σκύλα μάνα, της λέω, δεν τα λυπάσαι, να σου γυρεύουνε μια χαψιά, σαν τα πουλιά.

β) "Bitch bitch mother, telling her not to be sad, to tell you doing a gulp, like birds.

γ) "You bitch of a mother", I told her, "Don't you feel sorry for them asking you for something to eat, (just) like the birds".

Απόδοση: μη αποδεκτή

Σχολιασμός: το παράδειγμα αποδίδεται λανθασμένα. Στο ελληνικό παράδειγμα ο έλεγχος του υποκειμένου του συμπληρώματος προσδιορίζεται από το αντικείμενο της κύριας πρότασης, το οποίο, όμως, δε μεταφράζεται.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του χρόνου του ρήματος *λέω*. Επίσης, δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος *λυπάσαι*.

33. α) Ο Γκρέγκορ την άκουσε να λέει δυνατά τη λέξη "ευχαριστώ".

β) Gregor heard her say aloud the word "thank you."

γ) Gregor heard her saying loudly the word "thanks".

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *her* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται σωστά η συμπληρωματική πρόταση.

34. α) Η Μάργκαρετ τον άκουσε να κατεβαίνει με θόρυβο τη σκάλα.

β) Margaret heard him coming down the stairs noisily.

γ) Margaret heard him coming down the stairs noisily.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *him* της κύριας.

35. α) Εγώ τον άκουγα να φωνάζει σ' όλο το ματς.

β) I heard him shouting to the whole match.

γ) I was hearing him yelling during the whole match.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης, η οποία αποδίδεται με γερούνδιο, ελέγχεται από το αντικείμενο *him* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του χρόνου του ρήματος της κύριας πρότασης.

36. α) Το βλέπει να τραντάζεται στον αέρα, να πέφτει άψυχο μπρος στα πόδια της.

β) He sees it to convulse in the air, falling lifeless in front of her feet.

γ) She watches it trembling in the air, falling lifelessly before her feet.

Απόδοση: αποδεκτή

Σχολιασμός: στο ελληνικό παράδειγμα το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας

πρότασης. Ο έλεγχος αποδίδεται και στο αγγλικό παράδειγμα: το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης ελέγχεται από το αντικείμενο *it* της κύριας.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του γραμματικού γένους του υποκειμένου.

2.4.2.1. Συμπεράσματα

Όλα τα παραπάνω παραδείγματα –36 στο σύνολο– περιλαμβάνουν φράσεις των οποίων τα υποκείμενα των συμπληρωματικών προτάσεων είτε βρίσκονται σε υποχρεωτική συναναφορά με τα αντικείμενα των ρημάτων των κύριων προτάσεων από τις οποίες εξαρτώνται είτε είναι εμφανή μέσα στις ίδιες τις συμπληρωματικές προτάσεις είτε είναι κενά (μη λεκτικά εκπεφρασμένοι αντωνυμικοί τύποι).

Από τα παραπάνω παραδείγματα 17 περιπτώσεις αποτελούν δομές με έλεγχο, στις οποίες το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης, και οι υπόλοιπες 19 περιπτώσεις αφορούν δομές χωρίς έλεγχο. Από αυτές οι 10 έχουν εμφανές το υποκείμενο στη συμπληρωματική πρόταση και οι εννέα έχουν κενό υποκείμενο.

Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος στα αγγλικά είναι υποχρεωτικός. Το υποκείμενο των μη παρεμφατικών προτάσεων βρίσκεται πάντα σε συναναφορά είτε με το υποκείμενο είτε με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης. Όμως, η απόδοση του ελέγχου των υποκειμένων των συμπληρωματικών προτάσεων στα μεταφρασμένα παραδείγματα από το εργαλείο της *Google* δεν επιτυγχάνει σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις. Από τα συνολικά 36 παραδείγματα, η μεταφραστική μηχανή επιτυγχάνει να αποδώσει τον έλεγχο μόνο σε 14 παραδείγματα, εκ των οποίων τα 12 αφορούν δομές με έλεγχο και στα αντίστοιχα ελληνικά παραδείγματα. Υπάρχουν ακόμη δύο περιπτώσεις επιτυχούς απόδοσης του ελέγχου. Στη μία το υποκείμενο είναι εμφανές στη συμπληρωματική πρόταση (παράδειγμα 22):

22. α) Δεν νομίζω να το αμφισβητεί κανείς αυτό.

β) *I do not think anyone can deny that.*

και στην άλλη το υποκείμενο είναι κενό και δεν υπάρχει έλεγχος (παράδειγμα 23):

23. α) Δε νομίζω να το πιστεύεις αυτό σοβαρά, έτσι;

β) *I do not think you believe this seriously, right?*

Ωστόσο η μεταφραστική μηχανή επιτυγχάνει να αποδώσει τα δύο αυτά παραδείγματα με την αντίστοιχα επιτρεπόμενη δομή στην αγγλική γλώσσα και να επιτύχει με αυτόν τον τρόπο τη δήλωση του ελέγχου.

Το εργαλείο της *Google* δεν επιτυγχάνει τη δήλωση του υποχρεωτικού ελέγχου στα αγγλικά παραδείγματα για την πλειοψηφία των περιπτώσεων. Συνολικά πρόκειται για 22 περιπτώσεις των οποίων η απόδοση δε θεωρείται αποδεκτή. Από αυτές, πέντε αφορούν παραδείγματα τα οποία εντοπίζονται σε δομές με έλεγχο¹⁵ (παραδείγματα 14, 17, 28, 30, 32) και 17 αφορούν παραδείγματα δομών χωρίς έλεγχο για την ελληνική. Στις δομές αυτές δεν υπάρχει έλεγχος γιατί το υποκείμενο είτε είναι εμφανές στη συμπληρωματική πρόταση (παραδείγματα 4, 7, 9, 13, 15, 16, 20, 24, 27) είτε είναι κενό ως μη λεκτικά εκπεφρασμένος αντωνυμικός τύπος (παραδείγματα 1, 3, 5, 6, 10, 11, 19, 21).

Όσον αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες αν και υπάρχει έλεγχος στα αντίστοιχα ελληνικά παραδείγματα αυτός δεν αποδίδεται από τη μεταφραστική μηχανή για τα παραδείγματα της αγγλικής παρατηρούνται τα εξής: σε τρία από αυτά δε μεταφράζεται καθόλου το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης το οποίο βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το υποκείμενο του συμπληρώματος (παραδείγματα 28, 30, 32):

28. α) *Τις άκουσε να κρύβονται κάτω από το κρεβάτι.*

β) *Listened to hide under the bed.*

30. α) *Σας ακούμε να αναπτύσσετε επερώτηση εναντίον της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.*

β) *We listen to deploy query against the government of PASOK.*

32. α) *"Μωρή σκύλα μάνα, της λέω, δεν τα λυπάσαι, να σου γυρεύουνε μια χαμιά, σαν τα πουλιά.*

β) *"Bitch bitch mother, telling her not to be sad, to tell you doing a gulp, like birds.*

---

¹⁵ Το υποκείμενο του συμπληρώματος βρίσκεται σε συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης

Στα υπόλοιπα δύο εκτός του ότι αποδίδεται λανθασμένα όλη η συμπληρωματική πρόταση, επιπλέον δεν αποδίδονται σωστά και τα συμπληρώματα του ρήματος της κύριας πρότασης, γεγονός το οποίο δεν επιτρέπει τη δήλωση του ελέγχου (παραδείγματα 14, 17):

14. α) Τράπεζες βλέπω να μετέχουν.

β) Banks see you participate.

17. α) Τη βλέπεις να παίζει και καταλαβαίνεις αμέσως πόσο καλή δουλειά γίνεται στις προπονήσεις.

β) He sees plays and you understand immediately how good work is done in training.

Τα υπόλοιπα 17 παραδείγματα τα οποία το εργαλείο της *Google* αποτυγχάνει να αποδώσει σωστά αφορούν δομές χωρίς έλεγχο για την ελληνική γλώσσα. Σε εννέα από αυτά το υποκείμενο είναι εμφανές στην ίδια τη συμπληρωματική πρόταση και έπεται του ρήματος αυτής. Στα αγγλικά όμως ο έλεγχος είναι υποχρεωτικός και το υποκείμενο οφείλει να προηγείται του ρήματος. Η μεταφραστική μηχανή ακολουθεί τη σειρά των όρων των ελληνικών προτάσεων (κάνει λέξη προς λέξη μετάφραση), με αποτέλεσμα να αποτυγχάνει η δήλωση των υποκείμενων των συμπληρωματικών προτάσεων. Έτσι, σε επτά παραδείγματα ο έλεγχος δεν επιτυγχάνει, καθώς το υποκείμενο του συμπληρώματος έπεται αυτού (παραδείγματα 4, 7, 9, 13, 16, 20, 27):

4. α) Ζητάνε να κατέβει στους δρόμους όλο το «μαθητικό κίνημα».

β) Asked to take to the streets around the "student movement".

7. α) Ούτε μαθαίνω να γίνονται έξω τόσα μπερδέματα με τους διαιτητές...

β) Or learn to become so out tangles with referees ...

9. α) Επιθυμούμε να κάθεται ο φίλαθλος στην κερκίδα χωρίς κάγκελα μπροστά του.

β) We wish to sit the fan in the stands without railing in front of him.

13. α) Κάθε λογικός άνθρωπος θέλει να σταματήσουν οι βομβαρδισμοί και η αιματοχυσία.

β) Every sane person wants to stop the bombing and bloodshed.

16. α) Δεν βλέπω να έρχονται εδώ νομοσχέδια.

β) I do not see coming here bills.

20. α) Κι εγώ χαίρομαι να γεμίζει το ταμείο.

β) And I am glad to fill the fund.

27. α) Ο αγαθός γέρον λευίτης άκουσε να χτυπά το κουδούνι της εξώθυρας.

β) The benevolent elder Levite heard ringing the bell for the outside door.

Στα παραδείγματα 15 και 24 δεν αποδίδεται σωστά ούτε το συμπλήρωμα:

15. α) «Δεν βλέπω να υπάρχει πουθενά κανένα πρόβλημα».

β) "I do not see anywhere no problem."

24. α) Άκουσα να γίνεται λόγος για ένα βιβλίο με δοκίμια.

β) I heard talk about a book of essays.

Τέλος, υπάρχουν οκτώ ελληνικά παραδείγματα στα οποία το υποκείμενο των συμπληρωματικών προτάσεων είναι κενό και εννοείται από τη ρηματική κατάληξη. Επειδή, όμως, η δήλωση του υποκειμένου είναι υποχρεωτική για την αγγλική γλώσσα, το υποκείμενο των συμπληρωμάτων οφείλει να ελέγχεται από κάποιο από τα συμπληρώματα της κύριας πρότασης από την οποία εξαρτάται. Στα περισσότερα παραδείγματα το εργαλείο της Google αποτυγχάνει να αποδώσει σωστά το υποκείμενο του συμπληρώματος, καθώς αυτό βρίσκεται σε υποχρεωτική συναναφορά με το αντικείμενο του ρήματος από το οποίο εξαρτάται η συμπληρωματική πρόταση, το οποίο όμως δε δηλώνεται στη μετάφραση (παραδείγματα 1, 5, 6, 10, 11, 19):

1. α) Θέλετε να έρθω μαζί σας;

β) Want to come with you?

5. α) Δεν καταλαβαίνεις, ρε Καλάντσα, ότι δεν θέλουμε να βρεθείς στη φυλακή;

β) You do not understand, man Kalantsa, we do not want to find yourself in jail?

6. α) «Θέλουμε να γνωρίζετε ότι η παραμονή σας στην Ελλάδα (...) δεν πρόκειται να αποδειχθεί «ταξιδάκι αναψυχής».

β) "We want to know that your stay in Greece (...) will not be proven" Pleasure trip".

10. α) Και τι θέλεις να γράψουμε για την ΑΕΚ;

β) And what you want to write for AEK?

11. α) Θέλετε να σημειώσω κάτι;

β) Want to point out something?

19. α) Βλέπεις να φοράει βέρα;

β) See wearing wedding ring?

2.4.3. Γενικό Συμπέρασμα

Συνοψίζοντας, ο τρόπος με τον οποίο η μεταφραστική μηχανή της *Google* αποδίδει το φαινόμενο του ελέγχου των υποκειμένων των συμπληρωματικών προτάσεων από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα, θα μπορούσε να θεωρηθεί από μία πλευρά αρκετά ικανοποιητικός. Στη διαπίστωση αυτή μας οδηγεί το γεγονός ότι από τα συνολικά 74 παραδείγματα που τέθηκαν προς εξέταση, η μηχανή της *Google* κατάφερε να αποδώσει ως ένα ικανοποιητικό βαθμό την υποχρεωτική συναναφορά του υποκειμένου 44 συμπληρωματικών προτάσεων.

Η αποτελεσματικότητα όμως, αυτής της απόδοσης περιορίζεται κυρίως σε παραδείγματα που υπάρχει αντίστοιχος έλεγχος και στην ελληνική γλώσσα. Δομές που εμφανίζονται χωρίς έλεγχο στα ελληνικά, η μεταφραστική μηχανή αδυνατεί τις περισσότερες φορές να τις αποδώσει σωστά στην αγγλική γλώσσα. Στην έρευνα που έγινε εντοπίστηκαν συνολικά 19 ελληνικά παραδείγματα, οι συμπληρωματικές προτάσεις των οποίων είχαν είτε εμφανές είτε κενό υποκείμενο, αποτελούσαν δηλαδή δομές χωρίς έλεγχο. Από τα παραδείγματα αυτά το εργαλείο της *Google* κατάφερε να αποδώσει τον υποχρεωτικό έλεγχο στην αγγλική για δύο μόνο παραδείγματα.

3. Η έννοια της πρόθεσης

Η πρόθεση αποτελεί ένα από τα σημαντικά θέματα στον τομέα της γλωσσολογίας, εν μέρει λόγω των σημαντικών ρόλων που της έχουν δοθεί και εκτός του πεδίου αυτού. Όλοι οι τομείς που σχετίζονται με την ερμηνεία κειμένου – νομοθεσία, θρησκεία, φιλοσοφία, φιλολογία, επιστήμες της επικοινωνίας– δίνουν εξέχοντες ρόλους στην πρόθεση και στο άτομο που έχει σχέδια (Mann 2001).

Η πρόθεση είναι μία έννοια γύρω από την οποία έχουν διαμορφωθεί ποικίλες κρίσεις. Η απόδοση ενός ικανοποιητικού ορισμού για την έννοια αυτή είναι αρκετά δύσκολη υπόθεση, καθώς βρίσκεται στην τομή της φιλοσοφίας του νου και της φιλοσοφίας της γλώσσας. Η πρόθεση είναι μια πνευματική κατάσταση η οποία μπορεί να σχετίζεται με συγκεκριμένες εγκεφαλικές καταστάσεις. Οι προθέσεις έχουν δύο χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Πρώτον, είναι προσβάσιμες στη συνείδηση. Δεύτερον, φέρουν κάποια σχέση με τη μετέπειτα δράση (Pacherie and Haggard 2013).

3.1. Κατηγορίες πρόθεσης

Ενώ οι γνωστικοί επιστήμονες (cognitive scientists) δυσκολεύονται να ορίσουν την έννοια της πρόθεσης, οι φιλόσοφοι διακρίνουν τις προθέσεις σε τέσσερις κατηγορίες για να τις περιγράψουν.

A) Η πρώτη περιλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να εκφραστεί η πρόθεση του δράστη να κάνει κάτι στο μέλλον (expressions of intention). Ο ομιλητής εκφράζει την πρόθεσή του, όταν λέει ότι πρόκειται να κάνει κάτι σε μία δεδομένη περίπτωση. Παραδείγματα έκφρασης προθέσεων των ανθρώπων αποτελούν τα εκφωνήματα:

(44) *Σχεδιάζω να τελειώσω την εργασία μέχρι το τέλος του μήνα*

(45) *I'm going to go to San Francisco tomorrow.*

Για το λόγο ακριβώς του ότι τα σχέδια αφορούν το μέλλον υπάρχει η διττή πιθανότητα είτε να εκπληρωθούν είτε όχι. Για παράδειγμα κάποιος άνθρωπος μπορεί

αρχικά να είχε την πρόθεση να κάνει κάτι, το οποίο τελικά δεν έφερε εις πέρας ποτέ. Αυτό συνέβη είτε επειδή εμποδίστηκε είτε επειδή άλλαξε γνώμη. Σε κάθε περίπτωση όμως η πρόθεση δεν παύει να υφίσταται. Αν και παραμένει ένα εντελώς εσωτερικό γεγονός, αφού βρίσκεται στο περιεχόμενο του μυαλού του ανθρώπου, είναι ολοκληρωμένη από μόνη της. Συμπεραίνουμε, λοιπόν, ότι αν θέλουμε να καταλάβουμε τι είναι πρόθεση, πρέπει να διερευνήσουμε κάτι του οποίου η ύπαρξη βρίσκεται αυστηρά στη σφαίρα του μυαλού (Anscombe 2000).

Όπως ακριβώς η πρόθεση αφορά το μέλλον, συγκεκριμένα μια πράξη που θα συμβεί στο μέλλον, το ίδιο συμβαίνει και με την πρόβλεψη. Η έννοια της πρόβλεψης μπορεί να έχει δύο διαφορετικές σημασίες. Σύμφωνα με την πρώτη, αποτελεί ένα είδος λεκτικής πράξης που δηλώνει έναν ισχυρισμό που αφορά το μέλλον. Κατά τη δεύτερη, η πρόβλεψη δεν εκδηλώνεται λεκτικά, είναι απλώς μια πίστη σχετική με το μέλλον. Παραμένει πρόβλεψη, ακόμη κι αν δεν εκφράζεται.

Η ίδια πρόταση, ανάλογα με τη χρήση της, μπορεί είτε να αποτελεί πρόβλεψη είτε να εκφράζει μια πρόθεση. Αν και η διάκριση ανάμεσα σε προβλέψεις και εκφράσεις της πρόθεσης γίνεται ενστικτωδώς, ένας τρόπος να ξεχωρίσουμε πότε μία πρόταση αποτελεί πρόβλεψη ή έκφραση πρόθεσης είναι η αιτιολόγηση που δίνει ο ομιλητής για την έκφραση που χρησιμοποιεί. Οι προβλέψεις δικαιολογούνται από αποδείξεις ότι η μελλοντική κατάσταση που είναι τώρα υπό συζήτηση, θα είναι αληθινή (η κατάσταση θα έρθει και θα περάσει), ενώ οι εκφράσεις προθέσεων δικαιολογούνται λόγω της σκέψης του ομιλητή ότι θα υπάρξει μια ελκυστική κατάσταση (ο ομιλητής δίνει το λόγο για τον οποίο βρίσκει την κατάσταση ελκυστική).

Για να γίνει περισσότερο κατανοητή η διάκριση μεταξύ προβλέψεως και πρόθεσης, χρησιμοποιούμε το εξής παράδειγμα:

(46) Πρόκειται να αποτύχω στο διαγώνισμα.

Η πρόταση αυτή μπορεί να θεωρηθεί είτε ως πρόβλεψη του ομιλητή (ισχυρίζεται ότι θα αποτύχει) είτε ως πρόθεση αυτού (σχεδιάζει δηλαδή να αποτύχει στο επικείμενο διαγώνισμα που θα γράψει). Το τι τελικά είναι εξαρτάται από την αιτιολόγηση του ίδιου του ομιλητή για την πρότασή του. Αν ο ομιλητής δικαιολογήσει την έκφραση του, λέγοντας ότι έχει αποτύχει στο παρελθόν σε όλα τα διαγωνίσματα της τάξης, τότε πρόκειται για πρόβλεψη. Προβλέπει μία κατάσταση που θα έρθει και θα

περάσει. Διαφορετικά αν δηλώσει ότι απλώς θέλει να ενοχλήσει τους γονείς του, εκφράζει την πρόθεσή του να δημιουργήσει μία κατάσταση που ο ίδιος θεωρεί ελκυστική.

Β) Η δεύτερη κατηγορία, σύμφωνα με την οποία η φιλοσοφία περιγράφει την πρόθεση, αφορά τον τρόπο με τον οποίο αποδίδεται μία πρόθεση (ascriptions of intention). Κάποιος έχει την πρόθεση να κάνει κάτι και ο ομιλητής την αποδίδει. Παραδείγματα τέτοιων προθέσεων αποτελούν οι προτάσεις:

(47) Ο Γιάννης θα φύγει, για να ξεκουραστεί

(48) Mary wants to marry Louis.

Γ) Σύμφωνα με την τρίτη κατηγορία γίνεται περιγραφή της πρόθεσης λόγω της οποίας συμβαίνει μια ορισμένη πράξη (descriptions of the intention with which some action is done). Η πρόθεση του δράστη οδηγεί σε μια άμεση πράξη. Ο ομιλητής αναφέρει την πρόθεση του δράστη, η οποία τον οδήγησε ή οδηγεί να προβεί σε μία συγκεκριμένη ενέργεια. Τέτοια παραδείγματα πρόθεσης είναι:

(49) Πληκτρολογώ έχοντας την πρόθεση να γράψω μία ολοκληρωμένη παράγραφο

(50) Bill's intention in closing the door was to keep the noise out.

Οι προθέσεις που βρίσκονται σε δράση (intentions in acting) δηλώνουν το άμεσο σχέδιο του δράστη να κάνει κάτι το οποίο είναι στενά συνδεδεμένο με το κίνητρό του να δράσει. Η πρόθεση που συνοδεύεται παράλληλα από μία ενέργεια εξηγεί κατά κάποιο τρόπο τη δράση. Η γνώση των κινήτρων του δράστη που μας παρέχει η εξήγηση αυτή μας επιτρέπει να καταλάβουμε τις πράξεις του.

Δ) Η τέταρτη και τελευταία κατηγορία προθέσεων περιλαμβάνει τις πράξεις που γίνονται σκοπίμως (intentional actions). Η σκόπιμη ενέργεια αφορά τη δράση που γίνεται εκ προθέσεως. Παραδείγματα σκόπιμων πράξεων αποτελούν οι προτάσεις:

(51) Το παιδί έσπασε το ποτήρι επίτηδες.

(52) Natalie intentionally skipped her appointment.

Οι σκόπιμες ενέργειες αποτελούν μια ειδική κατηγορία πρόθεσης. Αν και διακρίνονται από τις άλλες κατηγορίες λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους

γνωρισμάτων, δεν είναι δυνατό να υπάρξουν σε περίπτωση απουσίας των άλλων κατηγοριών. Μια πράξη είναι σκόπιμη αν αυτή γίνεται σε σχέση με κάποια μελλοντική κατάσταση και σκοπός της είναι η επίτευξη αυτής της μελλοντικής κατάστασης. Σκόπιμες χαρακτηρίζονται οι πράξεις στις οποίες το ερώτημα ‘Γιατί;’ βρίσκει εφαρμογή. Το ερώτημα έχει μια ορισμένη έννοια αν η απάντηση σε αυτό αναφέρει ένα κίνητρο. Το ερώτημα ‘Γιατί;’ βρίσκει εφαρμογή ακόμη και στην περίπτωση που η απάντηση του δράστη είναι ‘Για κανένα λόγο’.

Από την παραπάνω κατηγοριοποίηση της έννοιας της πρόθεσης γίνεται αντιληπτό ότι η έννοια αυτή καλύπτει ένα ευρύ φάσμα σωματικών πράξεων και πνευματικών γεγονότων. Χρησιμοποιούμε την έννοια της πρόθεσης για να χαρακτηρίσουμε μαζί τις πράξεις και τις σκέψεις μας (Bratman 1990).

Από τη στιγμή που η πρόθεση εκφράζεται με μία από τις παραπάνω μορφές, μπορεί κάποιος να ισχυριστεί ότι έχει διαφορετικές σημασίες. Όμως ένας τέτοιος ισχυρισμός είναι αν μη τι άλλο αβάσιμος. Σύμφωνα με την Anscombe (2000), υπάρχουν πολύ στενές σχέσεις ανάμεσα σε αυτές τις διαφορετικές έννοιες. Αν και η έκφραση μιας πρόθεσης είναι διαφορετική από αυτή που κάνει κάτι να βρίσκεται σε δράση, και οι δύο αυτές προθέσεις με τη σειρά τους είναι διακριτές από μία σκόπιμη πράξη, μια σωστή περιγραφή της πρόθεσης οφείλει να εξηγήσει τις στενές σχέσεις ανάμεσα σε αυτές τις δηλώσεις. Για αυτό και η αποκλειστική εστίαση σε μία μόνο περίπτωση ίσως μας οδηγήσει να κάνουμε ισχυρισμούς σχετικά με την πρόθεση που δεν ισχύουν στις άλλες περιπτώσεις (Anscombe 2000).

Η Anscombe επιμένει στο γεγονός ότι η έννοια της πρόθεσης είναι μία και μοναδική και εξηγεί ότι η εξωγλωσσική έννοια είναι αυτή που καλύπτει το ευρύ φάσμα από μία απλή πρόθεση μέχρι μία σκόπιμη ενέργεια.

3.2. Μοντέλα πρόθεσης κατά Gibbs

Ο Gibbs στο βιβλίο του *Intention in the Experience of Meaning*, (Gibbs 1999) επισημαίνει ότι οι προθέσεις δεν αποτελούν μόνο ιδιωτικές ψυχικές πράξεις που βρίσκονται αποκλειστικά στο μυαλό των ατόμων, αλλά σε πολλές περιπτώσεις εκφράζουν αναδυόμενες ιδιότητες των αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στους ανθρώπους.

Αναλόγως του βαθμού αλληλεπίδρασης, ο Gibbs αναγνωρίζει τα εξής τέσσερα διαφορετικά μοντέλα σχετικά με την πρόθεση:

1. Το μοντέλο Κώδικας της Επικοινωνίας (The Code model of communication)
2. Το Απλό Προθεσιακό μοντέλο (The Simple Intentionalist model)
3. Το μοντέλο Λήψη Οπτικής Γωνίας (The Perspective Taking model)
4. Το Διαλογικό μοντέλο (The Dialogic model)

3.2.1. Το μοντέλο Κώδικας της Επικοινωνίας (The Code model of communication)

Το πρώτο μοντέλο δεν αναθέτει κανένα ρόλο στην πρόθεση. Το μοντέλο αυτό θεωρεί ότι η επικοινωνία που στηρίζεται στη γλώσσα είναι στην ουσία ανταλλαγή ιδεών, οι οποίες είναι προτασιακές. Η γλώσσα είναι ένας κώδικας που χρησιμοποιούν οι ομιλητές για να κωδικοποιήσουν τις ιδέες τους, κωδικοποιώντας τις αντίστοιχες προτάσεις στη γλώσσα, οι οποίες στη συνέχεια μεταδίδονται στους παραλήπτες. Οι παραλήπτες αποκωδικοποιούν τις προτάσεις αυτές και με αυτόν τον τρόπο ανακτούν τις ιδέες. Καθ' όλη τη διάρκεια της κωδικοποίησης ή αποκωδικοποίησης δεν αναφέρονται καθόλου προθέσεις και για αυτό όσον αφορά την πρόθεση το μοντέλο αυτό χαρακτηρίζεται μηδενικό. Το μοντέλο Κώδικας της Επικοινωνίας αποτυγχάνει να συλλάβει την ιδέα την οποία επιλέγουν οι άνθρωποι για να επικοινωνήσουν και, επίσης, αποτυγχάνει να συλλάβει το γεγονός ότι η κατανόηση και η παρανόηση διαφέρουν μόνο στην περίπτωση που υπάρχει πρόθεση.

3.2.2. Το Απλό Προθεσιακό μοντέλο (The Simple Intentionalist model)

Σύμφωνα με το Απλό Προθεσιακό μοντέλο, κάθε χρήστης της γλώσσας έχει προσωπικές προθέσεις, οι οποίες αποτελούν τη βάση της έκφρασής του. Έχει, επίσης, μια προσωπική κοσμοθεωρία, η οποία χρησιμοποιείται ως εννοιολογική βάση. Έτσι, ακόμη και στο διάλογο, οι απόψεις και οι προθέσεις των ανθρώπων που συνομιλούν είναι μεταξύ τους άσχετες. Το γεγονός ότι το μοντέλο αυτό δε λαμβάνει καθόλου υπ' όψιν του τη συνεργατική φύση του διαλόγου δημιουργεί κάποιες ενστάσεις.

3.2.3. Το μοντέλο Λήψη Οπτικής Γωνίας (The Perspective Taking model)

Το τρίτο μοντέλο ονομάζεται Λήψη Οπτικής Γωνίας. Σύμφωνα με αυτό, οι χρήστες της γλώσσας γνωρίζουν τις προθέσεις και την κοσμοθεωρία των αποδεκτών τους. Επίσης, ενστερνίζονται τις προθέσεις και την κοσμοθεωρία του παραλήπτη τους στη δική του άμεση γλώσσα (in directing language to that addressee). Αν και το μοντέλο αυτό έχει το πλεονέκτημα ότι αναγνωρίζει ως ένα βαθμό τη διαδραστική φύση του διαλόγου και ένα είδος δημοκρατικού σεβασμού προς τις απόψεις και προκαταλήψεις του παραλήπτη, παρουσιάζει και κάποια προβλήματα. Αν ο ομιλητής συνεχώς υιοθετεί τις προθέσεις και την κοσμοθεωρία των ανθρώπων που συναναστρέφεται, ο ίδιος δε θα εκθέτει ποτέ τις δικές του, με αποτέλεσμα οι άλλοι να μην έχουν πρόσβαση σε αυτές. Έτσι, αν ο ομιλητής χρησιμοποιεί τη λήψη οπτικής γωνίας, δε θα μπορεί ο αποδέκτης να κάνει το ίδιο. Καταλαβαίνουμε ότι η λήψη οπτικής γωνίας δεν μπορεί να είναι αμφίδρομη. Ακόμη υπάρχει η πιθανότητα, ο ομιλητής να μη γνωρίζει τη γλώσσα που χρησιμοποιεί ο συνομιλητής και να μη μπορεί να έχει πρόσβαση στις προθέσεις του, οι οποίες βασίζονται στη δική του χρήση της γλώσσας. Στην περίπτωση αυτή δεν υπάρχει καθόλου λήψη οπτικής γωνίας. Μία ακόμη αδυναμία του μοντέλου αυτού είναι ότι δεν μπορεί να επεκταθεί, έτσι ώστε να μπορεί να αντιμετωπίσει ένα κοινό αποδεκτών με ανάμεικτες κοσμοθεωρίες και προθέσεις.

3.2.4. Το Διαλογικό μοντέλο (The Dialogic model)

Το τέταρτο και τελευταίο μοντέλο ονομάζεται Διαλογικό. Οι προθέσεις που διαμορφώνουν τη γλώσσα της αλληλεπίδρασης δεν επιβάλλονται ούτε από τον ένα ούτε και από τους δύο μαζί συμβαλλόμενους του διαλόγου, αλλά στην πραγματικότητα μάλλον αποτελούν προϊόν διαπραγμάτευσης. Τα αποτελέσματα της διαπραγμάτευσης είναι από κοινού προσδιορισμένες δομές, οι οποίες δεν μπορεί να είναι ακριβώς οι ίδιες με τις προθέσεις που κατέχονται από οποιονδήποτε συμβαλλόμενο πριν την έναρξη του διαλόγου. Οι συμμετέχοντες στο διάλογο μπορούν επιπλέον να κατέχουν και επιμέρους προσωπικούς στόχους. Όπως και το προηγούμενο μοντέλο, έτσι και το διαλογικό έχει το πλεονέκτημα ότι παρέχει ένα είδος αναγνώρισης της διαδραστικής φύσης του διαλόγου και του δημοκρατικού σεβασμού των προσωπικών απόψεων και προκαταλήψεων του παραλήπτη. Το

μοντέλο, όμως, αυτό δημιουργεί επιπλέον ένα επικοινωνιακό καθεστώς στο οποίο οι προθέσεις και η άποψη του δεύτερου συμβαλλόμενου μπορεί να τυγχάνουν επιπτώσεων καθώς επίσης και σεβασμού. Η κατανόηση της γλώσσας εδώ βασίζεται ουσιαστικά σε ένα κοινό σύνολο προθέσεων, μη προ-καθορισμένο, αλλά δημιουργημένο από ένα είδος σιωπηρών συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Δυστυχώς και αυτό το μοντέλο παρουσιάζει κάποια προβλήματα. Ένα από αυτά αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα πραγματοποιηθεί η από κοινού συμφωνία των στόχων. Η γλώσσα της διαπραγμάτευσης δεν μπορεί να είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται μετά από αυτή, από τη στιγμή που δεν υπάρχει εκ των προτέρων ένα κοινό σύνολο προθέσεων. Όμως, σε περίπτωση που η προ-συμφωνίας γλώσσα τυγχάνει να είναι επαρκής για τη διαπραγμάτευση, ίσως είναι επαρκής και για τη γενικότερη επικοινωνία. Πιθανότατα, δεν επιτυγχάνουν όλες οι διαπραγματεύσεις. Οι συμμετέχοντες δεν εμφανίζονται να ανταλλάσσουν γλώσσες όταν έρχονται σε επικοινωνία. Έτσι η διαδικασία άφιξης στόχων ως προϊόν διαπραγμάτευσης μπορεί να μην είναι απαραίτητη ή να μην είναι δυνατή ή να μην είναι αξιόπιστα ανιχνεύσιμη.

Δεδομένης της πολυπλοκότητας που χαρακτηρίζει τις γλώσσες και τις πολύ διαφορετικές ανάγκες που παρουσιάζονται στις διάφορες επικοινωνιακές καταστάσεις, δεν είναι λογικό να πιστεύει κανείς ότι υπάρχει μία θεωρία που ανταποκρίνεται σε κάθε ανθρώπινη επικοινωνία σε όλες τις καταστάσεις. Αντίθετα, είναι πιο λογικό να πιστεύει στο γεγονός ότι ένας συνδυασμός των διαφόρων διαδικασιών που εξαρτώνται από την πρόθεση μπορεί να ισχύει στις διάφορες καταστάσεις.

3.3. Τρόποι δήλωσης πρόθεσης/σκοπού

Στη γλώσσα η έννοια της πρόθεσης χρησιμοποιείται γενικώς για να περιγράψει καταστάσεις. Ένα άτομο έχει στο μυαλό του μία κατάσταση, η οποία δεν έχει πραγματωθεί, αλλά έχει την τάση να πιστεύει ότι κάποια στιγμή αυτή η κατάσταση θα γίνει πραγματικότητα. Ο όρος *σκοπός* μερικές φορές δίνει την αίσθηση ότι ο άνθρωπος, που έχει ένα σχέδιο στο μυαλό του, αισθάνεται, επίσης, ότι έχει την υποχρέωση να προσπαθήσει να κάνει πραγματικότητα την πρόθεσή του. Το

περικείμενο είναι συνήθως αυτό που καθιστά σαφές το κατά πόσο η υποχρέωση αυτή είναι παρούσα (Mann 2001).

Ο ομιλητής συχνά θέλει να δηλώσει την πρόθεση, τον σκοπό που οδηγεί τον ίδιο ή κάποιον άλλο σε συγκεκριμένη δραστηριότητα. Απαντάει δηλαδή στην ερώτηση, «γιατί, για ποιον σκοπό γίνεται κάτι;». Για να δηλώσει τον σκοπό ο ομιλητής έχει στη διάθεσή του διάφορα μέσα, γραμματικά και λεξικά, που άλλα λειτουργούν στο επίπεδο της πρότασης και άλλα την υπερβαίνουν (Κλαίρης et al., 2005).

Ο τρόπος δήλωσης του σκοπού ποικίλει στις διάφορες γλώσσες. Το γεγονός αυτό γίνεται εύκολα κατανοητό αν απλά σκεφτούμε τη διαφορετική δομή που έχει κάθε γλώσσα, τους διαφορετικούς γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες που τη χαρακτηρίζουν και τη διακρίνουν από τις άλλες γλώσσες. Σε όλες όμως τις περιπτώσεις τις περισσότερες φορές ο σκοπός εκφράζεται με τη μορφή επιρρηματικών προσδιορισμών, οι οποίοι μπορούν να φανερώνουν το πρόσωπο ή το πράγμα, που για χάρη, ωφέλεια, τιμή, υπεράσπιση, σωτηρία, προφύλαξη, απόκτηση, πώλησή του γίνεται κάτι για καλό ή για ζημία του.

Στην παρούσα εργασία η προσοχή επικεντρώνεται μόνο στον τρόπο με τον οποίο γίνεται η εκφορά του σκοπού στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα, καθώς αυτό που μελετάται είναι το κατά πόσο επιτυχής είναι η μεταφορά της έννοιας του σκοπού από τα ελληνικά στα αγγλικά μέσω μίας απλής μεταφραστικής μηχανής.

3.3.1. Ο σκοπός στα ελληνικά

Στην ελληνική γλώσσα ο ομιλητής χρησιμοποιεί διάφορα γραμματικά και λεξικά μέσα για να δηλώσει τον σκοπό. Τόσο τα γραμματικά όσο και τα λεξικά αυτά μέσα μπορεί να λειτουργούν είτε στο επίπεδο της απλής πρότασης είτε στο επίπεδο της σύνθετης πρότασης (π.χ. γραμματικά μέσα για τη δήλωση του σκοπού σε επίπεδο απλής πρότασης αποτελούν οι προθέσεις *για*, *προς*, ενώ σε επίπεδο σύνθετης πρότασης οι τελικοί σύνδεσμοι *να*, *για να*. Αντίστοιχα υπάρχουν και λεξικά μέσα όπως είναι ρήματα ή περιφράσεις από το εννοιολογικό πεδίο του σκοπού) (Κλαίρης et al., 2005).

3.3.1.1 Τρόποι δήλωσης του σκοπού

Συγκεκριμένα ο σκοπός στα νέα ελληνικά δηλώνεται με τους εξής τρόπους:

1. Επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού
2. Επιρρηματικές εκφράσεις
3. Ερωτηματικό τελικό μόριο *γιατί*;
4. Εμπρόθετους προσδιορισμούς με τις προθέσεις *για* ή *προς*
5. Πτωτικούς προσδιορισμούς σε γενική ή αιτιατική
6. Ρήματα ή περιφράσεις από το εννοιολογικό πεδίο του σκοπού
7. Χρήση λέξεων όπως *σκοπός*, *στόχος*

3.3.1.1.1 Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού

Στα ελληνικά η δήλωση του σκοπού γίνεται συνηθέστερα με τη χρήση των δευτερευουσών τελικών προτάσεων. Η ονομασία των προτάσεων αυτών προέρχεται από τη λέξη *τέλος*, η οποία στα αρχαία ελληνικά σήμαινε τον σκοπό. Οι τελικές προτάσεις δείχνουν ένα γεγονός που αποτελεί τον σκοπό για τον οποίο πραγματοποιείται το γεγονός που εκφράζει η πρόταση που προσδιορίζεται. Οι δευτερεύουσες αυτές προτάσεις εισάγονται με τους υποτακτικούς τελικούς συνδέσμους *να*, *για να* (καμία άλλη λέξη δεν μπορεί να παρατίθεται ανάμεσα στις δύο) και εκφέρονται κυρίως με υποτακτική:

(53) Πήγε στην Αμερική για να σπουδάσει.

(54) Σηκώθηκε πρωί να ετοιμάσει το σπίτι.

(55) Έμεινα σπίτι, για να δουλέψω.

(56) Άνοιξε το παράθυρο, για να μπει η μυρωδιά του κήπου¹⁶.

Σε ορισμένες όμως περιπτώσεις εκφέρονται και με οριστική παρατατικού. Η εκφορά με οριστική παρατατικού γίνεται συγκεκριμένα στις εξής περιπτώσεις:

α. όταν δηλώνεται ανεκπλήρωτος σκοπός.

(57) Ήθελε να είναι συντονιστής της συζήτησης, για να του έδινε το λόγο.

β. όταν ο σκοπός παρουσιάζεται ως απλή σκέψη του ομιλούντος.

---

¹⁶ Σημείωση: αν υπάρχει λεξικό υποκείμενο στην τελική πρόταση, αυτό πρέπει να ακολουθεί το ρήμα

(58) Έχεις χρόνο, να πίνουμε κανένα καφέ;

γ. όταν η πρόταση από την οποία εξαρτάται η δευτερεύουσα τελική εκφέρεται με οριστική παρελθοντικού χρόνου. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει έλξη από την πρόταση που προσδιορίζεται.

(59) Ηρθε, αλλά δεν είχα χρήματα, για να του έδινα.

3.3.1.1.1.1 Άρνηση τελικών προτάσεων

Οι επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού δέχονται άρνηση *μη(ν)*. Όταν η τελική πρόταση δηλώνεται αποφαστικά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντί του *για να μη(ν)* μόνο η άρνηση *μη(ν)*.

*(60) Έφυγε **μη**ν τον συναντήσει.*

*(61) Δεν απάντησε **μη**ν τον προσβάλλει.*

3.3.1.1.1.2 Θέση της τελικής πρότασης

Η πρόταση του σκοπού μπορεί να προηγείται ή να έπεται της πρότασης που προσδιορίζει. Όταν η τελική πρόταση έπεται της κύριας, είναι περισσότερο συνδεδεμένη με αυτήν και δηλώνει συνήθως την πρόθεση του δράστη να προβεί στη συγκεκριμένη ενέργεια.

*(62) Πήγε στην Αμερική **για να σπουδάσει**.*

Αντίθετα, όταν η τελική πρόταση προηγείται, χρησιμοποιείται συνήθως ως μέσον προσέλκυσης της προσοχής. Στην περίπτωση αυτή η δευτερεύουσα εισάγεται μόνο με το σύνδεσμο *για να* και όχι με τον *να*.

*(63) **Για να αντιμετωπίσεις τη ζωή με επιτυχία**, πρέπει να είσαι εργατικός, ψύχραιμος και υπομονετικός.*

Επίσης, όταν η πρόταση του σκοπού προηγείται της κύριας μπορεί:

α. να δηλώνει το πρόβλημα που επιλύεται από την κύρια πρόταση.

*(64) **Για να αντιμετωπιστεί η εγκληματικότητα των νέων**, πρέπει η πολιτεία να θεσμοθετήσει μέτρα υποστήριξης της οικογένειας.*

β. να αποτελεί την εναρκτική πρόταση κειμένου με οδηγίες.

(65) *Για να ανοίξετε τη φιάλη, αφαιρέστε πρώτα την ταινία ασφαλείας.*

γ. να προτάσσεται επειδή ο ομιλητής θέλει να δείξει το κίνητρο του.

(66) *Για να είμαι ειλικρινής, το ήξερα αλλά δεν είπα τίποτε.*

3.3.1.1.2 Άλλοι τρόποι δήλωσης του σκοπού

Όσον αφορά τους υπόλοιπους τρόπους δήλωσης του σκοπού, παρατίθενται για κάθε κατηγορία ορισμένα παραδείγματα:

α. επιρρηματικές εκφράσεις

(67) *Για χάρη της υγείας της ζόδεψε πολλά.*

β. το ερωτηματικό τελικό μόριο *γιατί*

(68) *Γιατί (= για ποιο σκοπό) θα πολεμήσουν;*

γ. εμπρόθετους προσδιορισμούς που εισάγονται με τις προθέσεις *για* και *προς*. Η πρόθεση *προς* θεωρείται λόγια και χρησιμοποιείται με στερεότυπες εκφράσεις.

(69) *Θυσιάστηκε για τα ιδανικά του.*

(70) *Ας δουλέψουμε όλοι για την ειρήνη των λαών.*

(71) *Έδωσε το σύνθημα για την έναρξη του αγώνα.*

(72) *Προς όφελος όλων, την τελευταία στιγμή διασώθηκε η ειρήνη.*

(73) *Προς τιμήν της οργανώθηκε η εκδήλωση.*

(74) *Προς αποφυγήν κάθε παρεξηγήσεως, δε θα πάρω το μέρος κανενός.*

δ. πτωτικούς προσδιορισμούς σε αιτιατική ή γενική.

(75) *Πήγε ψάρεμα (= πήγε για να ψαρέψει).*

(76) *Φόρεσε τη φόρμα εργασίας (= για να εργαστεί).*

ε. ρήματα ή περιφράσεις από το λεξιλογικό πεδίο του σκοπού, των οποίων τα συμπληρώματα δηλώνουν τον ίδιο το σκοπό.

(77) *Στοχεύει στην εξουσία*

(78) *Πρόθεσή μας είναι η δημιουργία ενός σύγχρονου μουσείου μοντέρνας τέχνης.*

(79) *Έχει στο νου της να μας ειδοποιήσει όταν έρθει γιατρός.*

στ. τη χρήση λέξεων, όπως για παράδειγμα *σκοπός, στόχος*.

(80) *Έφυγε με σκοπό να μη γυρίσει ποτέ.*

(81) *Ο σκοπός τους είναι γνωστός. Να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη.*

3.3.2. Ο σκοπός στα αγγλικά

Η αγγλική γλώσσα χρησιμοποιεί μια ποικιλία από διαφορετικά σχήματα για να εκφράσει το σκοπό, το καθένα με μία ελαφρώς διαφορετική έννοια. Για αυτό και η έκφραση της ιδέας του σκοπού διαφέρει ανάλογα με τη δομή που πρέπει να χρησιμοποιηθεί κάθε φορά, για να αποδοθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο η έννοια.

3.3.2.1. Τρόποι δήλωσης του σκοπού

1. Επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού
2. Πρόθεση *for*
3. Παγιωμένες εκφράσεις του σκοπού

3.3.2.1.1. Επιρρηματικές προτάσεις του σκοπού

Όπως στα ελληνικά, έτσι και στα αγγλικά η δήλωση του σκοπού γίνεται κυρίως με τη χρήση των επιρρηματικών προτάσεων του σκοπού (*adverbial clauses of purpose*), οι οποίες δηλώνουν τον σκοπό για τον οποίο γίνεται η πράξη στην κύρια πρόταση. Οι προτάσεις αυτές μπορούν να εισάγονται με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

1. *Απαρέμφατο με to* (a *to*-infinitive clause). Η μορφή αυτή αποτελεί τον πιο συνηθισμένο τρόπο εκφοράς του σκοπού στα αγγλικά και χρησιμοποιείται για να εξηγήσει για ποιο λόγο κάποιος ή κάτι κάνει κάτι. Το σχήμα αυτό παρέχει ένα λόγο για μια συγκεκριμένη δράση.

(82) *I need a box **to put** my old books in (ο λόγος για τον οποίο χρειάζομαι ένα κουτί).*

(83) *We need clear instructions **to complete** the appraisal process correctly (ο λόγος για τον οποίο χρειαζόμαστε καθαρές οδηγίες).*

2. *So as to/in order to + απαρέμφατο.* Η μορφή αυτή αποτελεί μια ίσως εξεζητημένη εναλλακτική λύση της προηγούμενης και χρησιμοποιείται συνήθως σε αρνητικές προτάσεις, για να εκφράσει τον σκοπό για τον οποίο δε γίνεται κάτι, και επίσης, συνδυάζεται με τα ρήματα που δηλώνουν κατάσταση (τα λεγόμενα stative verbs – όπως be, have, know, believe, recognize, impress, belong to, include, appear, seem).

(84) *She works part time **so as to/in order to have** more time for her family.*

(85) *They sent us the originals **so as to/in order to impress** us.*

(86) *We should set off early in this snow **so as not to miss** the plane.*

Η άρνηση των προτάσεων αυτών είναι η *not* η οποία όμως δεν πηγαίνει με το πρώτο είδος (απαρέμφατο με *to*). Στην άρνηση χρησιμοποιούμε *so as not to* ή *in order not to* όχι όμως *not to*.

(87) *He turned down the music **so as not to/in order not to disturb** the neighbours.*

[OXI: He turned down the music ~~not to disturb~~ the neighbours].

3. Υπάρχει ακόμη ένας τρόπος εκφοράς του σκοπού με τη χρήση του *so that/in order that* (το *so that* χρησιμοποιείται πιο συχνά από το *in order that*). Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η εξής δομή:

so that/in order that + υποκείμενο + απλός ενεστώτας ή modal (can/will may/might/shall/should/could/would) + απαρέμφατο.

(88) *Water the flowers regularly **so that/in order that they don't die.***

(89) *We're saving up so that/in order that we can buy a car next year.*

(90) *She took a taxi so that/in order that she wouldn't be late.*

Τα δύο τελευταία είδη χρησιμοποιούνται συχνότερα σε επίσημο γραπτό λόγο.

3.3.2.1.2. Πρόθεση *for*

Ένας ακόμη τρόπος εκφοράς της ιδέας του σκοπού στα αγγλικά πραγματώνεται με την πρόθεση *for*. Η πρόθεση αυτή δε χρησιμοποιείται ποτέ σε συνδυασμό με την *to*:

(91) *I went to the café ~~for to~~ have a cup of coffee.*

Η χρήση του *for* μπορεί να γίνει είτε σε συνδυασμό με κάποιο ουσιαστικό είτε να έχει τη μορφή '*for + -ing*'. Σε κάθε περίπτωση η έννοια του σκοπού είναι διαφορετική. Η χρήση της πρόθεσης *for* με ουσιαστικό μπορεί είτε να περιλαμβάνει την ενέργεια κάποιου άλλου:

(92) *I've sent the report to Mandy for her approval*

είτε να εκφράζει υποκειμενικό σκοπό:

(93) *She is saving for her summer holidays.*

Από την άλλη πλευρά η χρήση του σχήματος '*for + -ing*' τονίζει τη χρήση ενός ορισμένου πράγματος και έχει σκοπό να εξηγήσει για ποιο λόγο χρειάζεται αυτό.

(94) *Is the mobile phone only for making phone calls?*

(95) *They should have sent us the originals for filing.*

3.3.2.1.3. Παγιωμένες εκφράσεις του σκοπού

Υπάρχει επίσης μια σειρά και από άλλους τρόπους έκφρασης του σκοπού στα αγγλικά. Κάποιοι από τους πλέον συνηθισμένους είναι οι εξής: *with a view to...*, *with the intention of...*, *with the objective/aim of...*, *for the purpose of...*. Η χρήση των παραπάνω φράσεων για τη δήλωση του σκοπού θέτει ως απαραίτητη προϋπόθεση ο τύπος του ρήματος να είναι σε γερούνδιο (*-ing* form).

(96) *The university introduced two new English courses **with a view to enhancing** students' proficiency in the language.*

(97) *An investigation is carried out **for the purpose of determining** the cause of the accident.*

(98) *The association is raising money **with the objective of building** a street children centre.*

(99) *He went to the clinic **with the intention of doing** a general check-up.*

3.4. Παραδείγματα σκοπού

Για την εξέταση της ορθότητας της απόδοσης της έννοιας του σκοπού από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα επιλέχθηκε μία σειρά 60 παραδειγμάτων. Επειδή η εκφορά του σκοπού παρουσιάζει μία ποικιλία ανάμεσα στις δύο γλώσσες αποφασίστηκε να εξεταστούν μόνο παραδείγματα με δευτερεύουσες τελικές προτάσεις και με εμπρόθετους προσδιορισμούς που περιέχουν τις προθέσεις *για* και *προς*. Τα παραδείγματα μεταφράστηκαν από τα ελληνικά στα αγγλικά μέσω της μεταφραστικής μηχανής *Google translate*. Μέσα από τη μετάφραση παρατηρήθηκε μία ποικιλία λαθών, τα οποία αφορούν τους τομείς της σημασιολογίας, γραμματικής, σύνταξης, αλλά και ορολογίας.

Στην παρούσα εργασία εξετάζονται κατά κύριο λόγο τα μεταφραστικά σφάλματα που αφορούν την απόδοση της έννοιας του σκοπού από τη μία γλώσσα (ελληνική) στην άλλη (αγγλική). Όμως, λόγω του ότι οι φράσεις που περικλείουν την έννοια του σκοπού είναι άμεσα συσχετισμένες με το περικείμενο τους, προκειμένου να υπάρξει πλήρης κατανόηση της έννοιας και στα αντίστοιχα μεταφρασμένα παραδείγματα στην αγγλική, παρατίθεται και μία περισσότερο ενδεικτική μετάφραση εκτός από αυτή της μεταφραστικής μηχανής.

Συνεπώς η δομή της παρουσίας των παραδειγμάτων θα έχει την εξής μορφή:

I. Κατηγορία παραδειγμάτων

I. α) Παράδειγμα στην ελληνική

β) Παράδειγμα στην αγγλική από μετάφραση του *Google translate*

γ) Παράδειγμα στην αγγλική ενδεικτικής μετάφρασης

Σχολιασμός (ως προς την απόδοση της επιρρηματικής τελικής πρότασης/του εμπρόθετου προσδιορισμού του σκοπού)

Γενικές παρατηρήσεις (ως προς τη γενική απόδοση ολόκληρου του παραδείγματος)

3.4.1. Παραδείγματα δευτερευουσών τελικών προτάσεων

1. α) Ο κόσμος θέλει να βλέπει τον Τζιμ Κάρει για να γελάει.

β) People want to see Jim Carrey to laugh.

γ) People want to watch Jim Carrey in order to laugh.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας τελικής πρότασης (απαρέμφατο με *to*).

2. α) Σε ένα κλαμπ τον πρόσεξε ο βασιλιάς της μπαλαφάρας, Ρόντνεϊ Ντάντζερφιλντ (ο οποίος πέθανε πρόσφατα) και τον πήρε για να του ανοίγει τις παραστάσεις.

β) In a club noticed him the king of balafaras, Rodney Ntantzerfilnt (who died recently) and got him to open the shows.

γ) The king of ‘balafara’, Rodney Ntantzerfilnt (who died recently), saw a man in a club and took him to open his shows.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση δευτερεύουσας τελικής πρότασης (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- το *Google translate* μεταφράζει κατά λέξη, με αποτέλεσμα να αποδίδεται λανθασμένα η σειρά των όρων. Η θέση του υποκειμένου στην αγγλική γλώσσα είναι προκαθορισμένη και προηγείται πάντα του ρήματος. Στο παράδειγμα αυτό δεν ακολουθείται η συγκεκριμένη δομή για το υποκείμενο της κύριας πρότασης, αφού το υποκείμενο τοποθετείται μετά από το ρήμα και το αντικείμενο αυτού.

- Λόγω του ότι τα παραδείγματα δίνονται εκτός του περικειμένου στο οποίο ανήκουν, είναι λογικό να υπάρχουν κάποια νοηματικά κενά. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα, υπάρχει κενό στο σημείο αναφοράς της προσωπικής αντωνυμίας *τον (πρόσεξε)*, αφού λόγω έλλειψης του περικειμένου, δεν μπορούμε να γνωρίζουμε το πρόσωπο στο οποίο γίνεται αναφορά. Για μία περισσότερο φυσική μετάφραση, χωρίς νοηματικά κενά, θα μπορούσε η αντωνυμία να αντικατασταθεί από ένα γενικότερο όρο (*a man* αντί του *him*). Με αυτή την απόδοση καλύπτεται το νοηματικό κενό που θα υπήρχε στην επόμενη κύρια πρόταση, αφού η αντωνυμία *him* αναφέρεται πια στο λεξικά εκπεφρασμένο αντικείμενο (*a man*) της προηγούμενης πρότασης.
  - *για να του ανοίγει τις παραστάσεις*: με τη μετάφραση που δίνει η μηχανή της *Google (to open the shows)*, δεν αποδίδεται στα αγγλικά ο τύπος *του* της αντωνυμίας.
3. α) Πίνετε άφθονα υγρά -αλλά αποφύγετε την καφεΐνη ή το αλκοόλ- για να κρατήσετε αραιό το αίμα και να προλάβετε τον σχηματισμό θρόμβων.
- β) -Drink plenty of fluids but avoid caffeine or alcohol-to keep thin the blood and prevent clots.
- γ) Drink lots of liquids –but keep of caffeine or alcohol- to keep your blood thin and avoid thrombosis.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας τελικής πρότασης (*απαρέμφατο με to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Ο σκοπός αποδίδεται με δύο δευτερεύουσες προτάσεις. Στα αγγλικά οι προτάσεις συνδέονται με τον παρατακτικό σύνδεσμο *and*, ο οποίος ενώνει τη δεύτερη επιρρηματική πρόταση με την πρώτη, χωρίς να χρειάζεται η δεύτερη δευτερεύουσα να εισάγεται με το σύνδεσμο *to* λόγω της ύπαρξης του παρατακτικού συνδέσμου. Στα ελληνικά, αντίθετα, η δήλωση του τελικού συνδέσμου είναι υποχρεωτική παρόλο που οι δύο δευτερεύουσες προτάσεις συνδέονται παρατακτικά.

4. α) Οι καταναλωτές μειώνουν τις δαπάνες τους και αποταμιεύουν περισσότερο, για να καλύψουν τις απώλειες από την επένδυσή τους.
β) Consumers reduce their spending and save more to cover the losses from their investment.
γ) Consumers reduce their expenses and save more, to cover the losses from their investment.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας τελικής πρότασης (απαρέμφατο με *to*).

5. α) Σήμερα, για να μετάσχει κάποιος μέτοχος σε μια γενική συνέλευση, θα πρέπει να δεσμεύσει τις μετοχές του για πέντε ημέρες.
β) Today, for a shareholder to participate in a general meeting, should block their shares for five days.
γ) Nowadays, in order for a shareholder to participate in a general meeting, he has to pledge his shares for five days.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση δευτερεύουσας τελικής πρότασης με τη δομή *απαρέμφατο με to*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Στο παράδειγμα αυτό, το υποκείμενο δηλώνεται στη δευτερεύουσα πρόταση και αποδίδεται στα αγγλικά με εμπρόθετο (*for a shareholder*). Αντί της πρόθεσης *for* προτιμάται περισσότερο το εμπρόθετο *in order for*, καθώς η έκφραση *in order* αποτελεί δείκτη σκοπού και σε συνδυασμό με την πρόθεση *for* σηματοδοτεί το υποκείμενο της δευτερεύουσας πρότασης.
- Το ρήμα της κύριας πρότασης αποδίδεται χωρίς υποκείμενο.
- Η λέξη *Σήμερα* δε χρησιμοποιείται με την κυριολεκτική της σημασία, με την οποία μεταφράζεται από το *Google translate*, αλλά έχει την έννοια της έκφρασης: *στις μέρες μας*.
- Ο τύπος της κτητικής αντωνυμίας *του* (τις μετοχές του) αποδίδεται σε λάθος αριθμό (*their* αντί *his*).

6. α) Για να είμαι απολύτως ειλικρινής, για να πετύχεις το σκοπό σου πρέπει να έχεις μεγάλα ονόματα.

β) To be perfectly honest, to accomplish this, you have to have big names.

γ) To be absolutely honest, you have to know people in high places to achieve your goal.

Σχολιασμός: υπάρχουν δύο τελικές προτάσεις, όπου και οι δύο εκφέρονται με τη δομή *απαρέμφατο με το*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το υποκείμενο της πρώτης δευτερεύουσας πρότασης *Για να είμαι απολύτως ειλικρινής* δε δηλώνεται στη μετάφραση, αν και στα αγγλικά η δήλωση του υποκειμένου είναι υποχρεωτική, γιατί η σημασία της φράσης επιλέγει υποχρεωτικά ως υποκείμενο το α' ενικό πρόσωπο. Η πρόταση αυτή προτάσσεται, επειδή ο ίδιος ο ομιλητής θέλει να δείξει το κίνητρο που τον κάνει να λέει τα μετέπειτα.
- Το υποκείμενο της δεύτερης δευτερεύουσας δεν αποδίδεται στη μετάφραση. Κανονικά εννοείται από το αντίστοιχο υποκείμενο της πρότασης από την οποία εξαρτάται η τελική και για να είναι σαφής η δήλωση του θα έπρεπε η δευτερεύουσα αυτή να ακολουθεί την κύρια, όπως δίνεται στην ενδεικτική μετάφραση: *you have to know people in high places to achieve your goal.*

7. α) Ενώ είστε καθισμένοι, τεντώστε τα πόδια, περιστρέψτε τους αστραγάλους, λυγίστε τα πόδια για να ωθήσετε το αίμα προς την καρδιά.

β) While sitting, stretch your legs, rotate ankles, bend your legs to push the blood to the heart.

γ) While you are sitting, stretch your legs, rotate your ankles, bend your knees for the blood to flow to your heart.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας τελικής πρότασης (*απαρέμφατο με το*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η πρόταση *Ενώ είστε καθισμένοι* αποδίδεται σε λάθος χρόνο και χωρίς τη δήλωση του υποκειμένου, το οποίο είναι κοινό και για τις υπόλοιπες τρεις κύριες προτάσεις.
- Το πρόσωπο και ο αριθμός των ρημάτων *τεντώστε, περιστρέψτε, λυγίστε* υπαγορεύουν την απόδοση της κτητικής αντωνυμίας *your*, η οποία όμως δεν αποδίδεται για τη δεύτερη στη σειρά κύρια πρόταση.

8. α) Δύο δουλειές, από το πρωί μέχρι το βράδυ, για να «ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις».
- β) Two works from morning until evening, to "meet its obligations".
- γ) Two jobs, from morning to night, in order to meet his obligations.

Σχολιασμός: αποδεκτή η απόδοση της δευτερεύουσας τελικής (*απαρέμφατο με to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η λέξη *δουλειές* χρησιμοποιείται με τη σημασία του επαγγέλματος, οπότε μία πιο πιστή μετάφραση είναι αυτή του *jobs* αντί του *works* με την οποία αποδίδει τη λέξη το *Google*.
- Αποδίδεται με λάθος τύπο (*its* αντί *his*) η κτητική αντωνυμία και αυτό μάλλον λόγω του ότι η κύρια πρόταση στα νέα ελληνικά είναι ελλειπτική.

9. α) Ήταν ένα συμβόλαιο όπου και τα δύο μέρη –γιατρός και ασθενής– έλεγαν «εγώ σε βοηθάω για να ζήσεις κι εσύ με βοηθάς για να ζήσω».
- β) It was a contract where both parties-and patient-doctor said "I'm helping in order to live and you help me to live."
- γ) It was a contract in which both sides –doctor and patient– said that «I help you to live and you help me to live».

Σχολιασμός: οι δύο δευτερεύουσες τελικές προτάσεις αποδίδονται με διαφορετικό τρόπο. Η πρώτη αποδίδεται με τη δομή *in order to* + *απαρέμφατο* και η δεύτερη με *απαρέμφατο με to*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της πρότασης: *εγώ σε βοηθάω*. Εκτός του ότι αποδίδεται λανθασμένα ο χρόνος (το ρήμα *help* δε συντάσσεται με present continuous), δεν αποδίδεται το αντικείμενο της πρότασης, με αποτέλεσμα να μη γίνεται σαφές το υποκείμενο της δευτερεύουσας επιρρηματικής πρότασης από την οποία εξαρτάται.
- Η χρήση του αναφορικού *όπου* στο ελληνικό παράδειγμα είναι λανθασμένη, καθώς χρησιμοποιείται μόνο για τη δήλωση τόπου με την κυριολεκτική σημασία. Οπότε η μετάφραση του από το *Google* δεν μπορεί να χαρακτηριστεί εσφαλμένη.
- Λανθασμένη απόδοση της φράσης *γιατρός και ασθενής*.

10. α) Στη συνέχεια απασχολούνται χώροι και άνθρωποι για να αποθηκευθούν οι προμήθειες.

β) Then working places and people to store supplies.

γ) In continuation, people and spaces are occupied for the supplies to be stored.

Σχολιασμός: ενώ η απόδοση της δευτερεύουσας είναι σωστή (*απαρέμφοτο με to*) ως προς τη δομή, δεν αποδίδεται σωστά η έννοια του σκοπού, καθώς δε δηλώνεται σωστά η φωνή του ρήματος και το υποκείμενο αυτού.

Γενικές παρατηρήσεις:

- το *Google translate* μεταφράζει κατά λέξη, με αποτέλεσμα να αποδίδεται λανθασμένα η σειρά των όρων. Εκτός από τη σειρά των όρων, λανθασμένη είναι η απόδοση του χρόνου και της φωνής των ρημάτων, τόσο στην κύρια όσο και στη δευτερεύουσα πρόταση.

11. α) Έτσι, η Ελλάδα αξιοποιεί πλήρως όλες τις δυνατότητές της για να ενισχύσει τον διεθνή της ρόλο και παρουσία.

β) Thus, Greece fully exploit its potential to enhance its international role and presence.

γ) So, Greece makes the most of all of its abilities in order to enhance its international role and presence.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας τελικής (*απαρέμφατο με το*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η έκφραση *αξιοποιεί πλήρως όλες τις δυνατότητες της* μεταφράζεται κατά λέξη, ενώ η ακριβής σημασία αυτής δίνεται με αντίστοιχη έκφραση στα αγγλικά.

12. α) Αυτό που λείπει, για να βγούμε από την παγίδα του χρέους, είναι μια ισχυρότερη μείωση των κρατικών επιδοτήσεων.
- β) What is missing, in order to get out of the debt trap, is a stronger reduction of state subsidies.
- γ) What is missing, in order to get out of the debt trap, is a stronger reduction of the state subsidies.

Σχολιασμός: αποδεκτή η απόδοση της δευτερεύουσας (*in order to + απαρέμφατο*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το άρθρο *των* της φράσης *των κρατικών επιδοτήσεων*.

13. α) Τα βρέφη καταπιέζονται για να εξελιχθούν γρήγορα σε παιδιά, λέει η Στάντλιν.
- β) Infants oppressed to evolve quickly in children, says Stantlin.
- γ) Stantlin says that Infants are being forced to become kids quickly.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (*απαρέμφατο με το*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το *Google translate* μεταφράζει κατά λέξη, με αποτέλεσμα να ακολουθείται η σειρά των όρων του ελληνικού παραδείγματος.
- Το ρήμα της κύριας πρότασης αποδίδεται σε λάθος χρόνο και φωνή.

14. α) Πίνω, καπνίζω και ψωνίζω για να ξεχάσω
- β) I drink, I smoke and I shop to forget
- γ) I drink, I smoke and I shop so as to forget.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

15. α) Για να υπάρξει ένα ομαλό πέρασμα από τη μονοπωλιακή κατάσταση στην ανταγωνιστική, χρειάζεται να γίνουν οι εξής αλλαγές:

β) To provide a smooth transition from monopoly to competitive, we need to make the following changes:

γ) The following changes need to be made to achieve a smooth transition from monopolism to competitive.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το απρόσωπο ρήμα της κύριας πρότασης (χρειάζεται) μεταφράζεται ως προσωπικό (*we need*).

16. α) Για τον σκοπό αυτό θα μεταβώ στη Νέα Υόρκη για να προεδρεύσω ειδικής συνεδρίασης του Συμβουλίου Ασφαλείας την 12η Ιουλίου.

β) For this purpose, I will travel to New York to preside over a special meeting of the Security Council on July 12.

γ) For this purpose I'm going to New York to preside in a special session of the Security Council on the 12th of July.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του ρήματος της κύριας πρότασης. Αν και αποδίδεται σε μέλλοντα χρόνο, δεν αποδίδεται με το σωστό τύπο, αφού πρόκειται για κάτι προγραμματισμένο.
- Λανθασμένη απόδοση της ημερομηνίας.

17. α) Η πολύχρωμη φτωχογειτονιά γκρεμίστηκε για να δώσει τη θέση της σε ένα «ολόλευκο» προάστιο.

β) The colorful slum was demolished to give way to an "all white" suburb.

γ) The colorful slum was crumbled so as to give its place to a «total white» suburb.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Ο τρόπος με τον οποίο αποδίδει το *Google translate* το ρήμα της δευτερεύουσας, δεν επιτρέπει τη δήλωση της κτητικής αντωνυμίας.

18. α) Ο αναγνώστης δεν πρόκειται να το διαβάσει για να περάσει ευχάριστα την ώρα του.

β) The reader will not read to pass the time pleasantly.

γ) The reader is not going to read it to pass his time pleasantly .

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του χρόνου του ρήματος της κύριας πρότασης.
- Δεν αποδίδεται το αντικείμενο του ρήματος *διαβάσει*.
- Δεν αποδίδεται ο τύπος της κτητικής αντωνυμίας *του* (*την ώρα του*).

19. α) Έχω γνωστούς που έφυγαν από το Μαρούσι για να μείνουν στο Καπανδρίτι.

β) I have acquaintances who fled from Maroussi to stay in Kapandriti.

γ) I know some people who left Maroussi to reside in Kapandriti.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Παρατηρείται λεξιλογικό λάθος στη μετάφραση ως προς την απόδοση της σημασίας της λέξης *έφυγαν* (μεταφράζεται με τη λέξη *fled* που σημαίνει *δραπέτευσαν*). Επίσης, το ρήμα *μένω* (*για να μείνουν*) χρησιμοποιείται με τη σημασία του *κατοικώ* (*reside in*), αλλά μεταφράζεται με το *stay in* (*μένω στο σπίτι*).

20. α) Το έγγραφο για να το θυμάμαι.

β) I wrote to remember.

γ) I wrote it down to remember it.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με το).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το αντικείμενο *το* σε καμία από τις δύο προτάσεις.

21. α) Ηλικιωμένος κύριος τηλεφωνεί στον αντικριστή της χρηματιστηριακής να δώσει εντολή αγοράς.

β) Elderly gentleman caller in the butt stock to give purchase order.

γ) An elderly man calls the broker's to place a purchase order.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με το).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η κατά λέξη μετάφραση που δίνει το *Google* αδυνατεί να αποδώσει σωστά τις ονοματικές φράσεις: *Ηλικιωμένος κύριος, αντικριστής της χρηματιστηριακής*.
- Το ρήμα της κύριας πρότασης (*τηλεφωνεί*) μεταφράζεται ως ουσιαστικό (*caller*).

22. α) Δηλαδή «εμφανίζονται απρόθυμοι να επενδύσουν στην ανάπτυξη εκείνων των δεξιοτήτων που καθιστούν τον εργαζόμενο περισσότερο marketable».

β) That "reluctant to invest in developing those skills that make the employee more marketable».

γ) That is, «they appear unwilling to invest in the development of those aptitudes which make the worker more marketable».

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με το).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το ρήμα της κύριας πρότασης δεν αποδίδεται καθόλου στη μετάφραση.

23. α) Και τώρα, για πρώτη φορά οι δύο χώρες ετοιμάζονται να συνομιλήσουν επί ίσοις όροις.

β) And now, for the first time the two countries are preparing to discuss on an equal footing.

γ) And now, for the first time, both countries, are preparing to discuss equally.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η κατά λέξη μετάφραση επιτυγχάνει τη μεταφορά του νοήματος από τη μία γλώσσα στην άλλη, χωρίς όμως η διατύπωση αυτή να χαρακτηρίζεται από φυσικότητα.

24. α) Η λύση που επέλεξε η Ατγουντ για να αντιμετωπίσει το δίλημμα του ελεύθερου χρόνου και των μετακινήσεων λέει πολλά για τη σύγχρονη ζωή.

β) The solution chosen by Atwood to face the dilemma of leisure and travel says a lot about modern life.

γ) The solution chosen by Atwood to deal with the dilemma of leisure and travel says a lot about modern life.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας (απαρέμφατο με *to*).

25. α) Γι' αυτό δεν θα τραγουδώ, για να μην πεθάνεις.

β) So I will not sing, not to die.

γ) The reason why I won't sing, so that you don't die.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με to* δε χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις στα αγγλικά.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο της δευτερεύουσας τελικής πρότασης.
- Δεν αποδίδεται η έκφραση *Γι' αυτό* που δηλώνει το λόγο για τον οποίο δε γίνεται αυτό που εκφράζει η κύρια πρόταση.

26. α) Ας σοβαρευτούμε, όμως, για να μην τρίζουν τα κόκκαλα και του Μαρξ και του Λίνκολν.

β) Let's get serious, however, not to grind their bones and Marx and Lincoln.

γ) But let's get serious, so that Marx and Lincoln don't turn in their grave.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με το δε* χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο της δευτερεύουσας τελικής πρότασης.
- Παρουσιάζεται σφάλμα ορολογίας, καθώς η έκφραση *τρίζουν τα κόκκαλα* έχει παγιωθεί με τη μεταφορική της χρήση, οπότε η κατά λέξη μετάφραση της που δίνει το *Google translate* δεν αποδίδει τη σημασία της.

27. α) Δε σας λέμε για να μην τον αποκλείσετε.

β) We are telling you not to exclude him.

γ) We are not telling you so that you don't exclude him.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με το δε* χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται η άρνηση στην κύρια πρόταση.

28. α) Κύριε συνάδελφε, δεν σας διέκοψα, για να μην διακόψω τον ειρμό του λόγου σας.

β) Sir, you are not interrupting, not to interrupt the thread of your speech.

γ) Dear colleague, I didn't interrupt you so that I don't interrupt the coherence of your speech.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με το δε* χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις.

Γενικές παρατηρήσεις:

- λανθασμένη απόδοση της κύριας πρότασης – το αντικείμενο αποδίδεται σε θέση υποκειμένου – και το ρήμα αποδίδεται σε λάθος χρόνο (παροντικό αντί για παρελθοντικό).

29. α) Ένας μικρός ποδηλάτης έκανε ένα ξαφνικό ελιγμό για να μην πέσει πάνω τους.

β) A little bike made a sudden maneuver to avoid falling over them.

γ) A young cyclist manoeuvred suddenly so that he wouldn't fall on them.

Σχολιασμός: στο συγκεκριμένο παράδειγμα η δευτερεύουσα πρόταση δεν αποδίδεται αρνητικά, όπως συμβαίνει στα ελληνικά. Αν και αλλάζει το ρήμα, η απόδοση του νοήματος της πρότασης είναι σωστή.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Παρατηρείται λεξιλογικό λάθος στην απόδοση της λέξης *ποδηλάτης*. Το έμψυχο ουσιαστικό μεταφράζεται ως άψυχο (*bike* αντί του *biker/cyclist*).

30. α) Θα σας πάρω μαζί μου για να μην τραβιέστε με τα λεωφορεία.

β) I'll take you with me to not pull on their buses.

γ) I'll take you with me so that you don't have to take the bus.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης στην τελική πρόταση.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Ας σημειωθεί εδώ το εξής: αν και η δομή *απαρέμφατο με το* δεν απαντάται για τις αρνητικές προτάσεις, το *Google translate* αποδίδει τις αρνητικές τελικές προτάσεις ως επί το πλείστον με τη δομή αυτή. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα όμως παρατηρείται αντιστροφή του *not to*.
- Το μεταφραστικό αποτέλεσμα του *Google* αποδίδει την αντωνυμία *their* στη δευτερεύουσα πρόταση, αν και αντίστοιχος αντωνυμικός τύπος δε δηλώνεται στην ελληνική πρόταση.

31. α) Η αδελφή μου μετέχει στις διαδηλώσεις για να μην κυκλοφορούν στη γειτονιά της αυτοκίνητα το Σάββατο.

β) My sister participates in demonstrations for not circulating in the neighborhood of the cars on Saturday.

γ) My sister participates in the demonstrations for the prohibition of the circulation of cars in her neighborhood on Saturday.

Σχολιασμός: η απόδοση της άρνησης στην τελική πρόταση στα αγγλικά γίνεται με τη χρήση της πρόθεσης *for + -ing*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Αν και η αρνητική τελική πρόταση αποδίδεται με αρνητικό εμπρόθετο, δεν αποδίδονται σωστά οι φράσεις που εμπεριέχονται στο εμπρόθετο.
- Δεν αποδίδεται ο τύπος της κτητικής αντωνυμίας *της* (*γειτονιά της*).

32. α) Και μέσα σ' όλα αυτά να προσπαθείς να κλείσεις τ' αυτιά σου για να μην ακούς τα ουρλιαχτά τους.

β) And within all this to try to heal your ears to not hear their screams.

γ) And among all these you are trying to close your ears so that you don't hear their screams.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με to* δε χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο των ρημάτων *προσπαθείς* και *κλείσεις*.
- Λανθασμένη απόδοση του αριθμού της αντωνυμίας *αυτά* (*this* αντί *these*).
- Στο συγκεκριμένο παράδειγμα παρατηρείται αντιστροφή του *not to*.

33. α) Πέρασα για να μην ανησυχείς.

β) I had not to worry.

γ) I passed by so that you wouldn't worry.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με to* δε χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της κύριας πρότασης – δεν αποδίδεται το σωστό ρήμα.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο της δευτερεύουσας πρότασης.

34. α) Κρατήθηκε από ένα δέντρο για να μην πέσει.

β) Detained by a tree to avoid falling.

γ) He held onto a tree to avoid falling.

Σχολιασμός: στο συγκεκριμένο παράδειγμα η δευτερεύουσα πρόταση δεν αποδίδεται αρνητικά, όπως συμβαίνει στα ελληνικά. Αν και αλλάζει το ρήμα, η απόδοση του νοήματος της πρότασης είναι σωστή.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν δηλώνεται το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης.

35. α) Με φυλούσαν για να μην πιω.

β) By guarding not drink.

γ) They were guarding me so that I wouldn't drink.

Σχολιασμός: μη αποδεκτή απόδοση της δευτερεύουσας τελικής πρότασης.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται καθόλου ο τελικός σύνδεσμος στα αγγλικά.
- Λανθασμένη απόδοση της κύριας πρότασης ως προς το χρόνο του ρήματος και τα συμπληρώματα αυτού, υποκείμενο και αντικείμενο.

36. α) Κρυφά έφυγε, μην τον δει ούτε η μνηστή του.

β) Secretly left, do not even see his fiancée.

γ) He left secretly, so that even his fiancé wouldn't see him.

Σχολιασμός: μη αποδεκτή απόδοση της αρνητικής τελικής πρότασης.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το *Google translate* δεν αποδίδει καθόλου τον τελικό σύνδεσμο. Πιθανότατα, αυτό μπορεί να συμβαίνει γιατί η μηχανή δεν έχει εντοπίσει τον αντίστοιχο σύνδεσμο στο ελληνικό παράδειγμα, στο οποίο, όμως, παράλειψη του τελικού συνδέσμου είναι αποδεκτή για τις αρνητικές μόνο προτάσεις.
- Στη δευτερεύουσα πρόταση δεν αποδίδεται το αντικείμενο του ρήματος.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο της κύριας πρότασης.

37. α) Χαμένος ανάμεσα στο πλήθος, έτσι κοντοπίθαρος που είναι, ο Ντέμης Νικολαΐδης μετά βίας κρατήθηκε για να μην πετάξει την «Ορίτζιναλ» σκούφια του...

β) Lost in the crowd, so kontopitharos is, Demis Nikolaidis barely held not to fly 'Oritzinal "cap and ...

γ) Lost in the crowd, so short as he is, Demis Nikolaidis forced himself in order not to throw his “Original” bonnet...

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της άρνησης, αφού η δομή *απαρέμφατο με το δε* χρησιμοποιείται για τις αρνητικές τελικές προτάσεις.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η λέξη *κοντοπίθαρος* δεν αναγνωρίζεται από τη μηχανή για να μεταφραστεί, απλώς μεταγράφεται φωνητικά.
- Λανθασμένη απόδοση του ρήματος *κρατήθηκε*.
- Λανθασμένη απόδοση του ρήματος *πετάξει*. Αποδίδεται με την κυριολεκτική σημασία.
- Δεν αποδίδεται ο τύπος *του* της αντωνυμίας (*σκούφια του*).

38. α) Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, *καιγόταν στο κέντρο αλάνας, πλατείας ή σε υψώματα για να μην έχουν το καλοκαίρι ψύλλους.*

β) On the last Sunday of Carnival, was burning in the center Alanya, square or on hills not have fleas during summer.

γ) On the last Sunday of Carnival, it was burning in the center of a field, square or on hills to prevent having fleas the summer.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της αρνητικής τελικής πρότασης.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται ο τελικός σύνδεσμος.
- Λόγω έλλειψης του περικειμένου δεν είναι γνωστό το ακριβές υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης (*καιγόταν*), το οποίο, όμως, μπορεί να αντικατασταθεί και να δηλωθεί από το τρίτο ενικό πρόσωπο της προσωπικής αντωνυμίας.

- Παρατηρείται λεξιλογικό λάθος ως προς την απόδοση της λέξεως *αλάνας*.
- Το υποκείμενο της δευτερεύουσας πρότασης δε δηλώνεται ούτε και εννοείται από την κύρια.

39. α) Υπήρχαν ερωμένες, όπως η Ντιάνα ντε Πουατιέ, του Ερρίκου του Β', η οποία κοιμόταν καθιστή για να μην κάνει ρυτίδες.

β) There were mistresses as Diana de Poitiers, of Henry II, which slept sitting for not making wrinkles.

γ) There were mistresses as Diana de Poitiers, of Henry II, who slept sitting in order not to form wrinkles.

Σχολιασμός: η αρνητική τελική πρόταση αποδίδεται με εμπρόθετο (*for+ing*) που περιέχει άρνηση.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της αναφορικής αντωνυμίας *η οποία* (*which* αντί *who*).

40. α) Κάλυπτε το πρόσωπό της με μαύρη βελούδινη μάσκα για να μην την ενοχλεί ο ήλιος.

β) Covered her face with black velvet mask for not bothering the sun.

γ) She covered her face with a black velvet mask to avoid being bothered by the sun.

Σχολιασμός: η αρνητική τελική πρόταση αποδίδεται με εμπρόθετο (*for+ing*) που περιέχει άρνηση.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Αν και η αρνητική τελική πρόταση αποδίδεται με εμπρόθετο, δεν επιτυγχάνει η νοηματική της απόδοση.
- Δεν αποδίδεται το υποκείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης.

3.4.2. Παραδείγματα με τις προθέσεις για και προς

41. α) Οδηγίες για τη μείωση του κινδύνου.
β) Guidelines for reducing the risk.
γ) Instructions for the reduction of danger.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης.

42. α) «Ο εγκέφαλος είναι η συσκευή που διαμεσολαβεί για την υπογραφή».
β) «Ο brain is the device that mediates the signature».
γ) The brain is the appliance which mediates the signature.

Σχολιασμός: η εμπρόθετη φράση του σκοπού δεν αποδίδεται με αντίστοιχο εμπρόθετο στα αγγλικά. Ωστόσο η απόδοση είναι αποδεκτή, καθώς το ρήμα *mediate* δε συντάσσεται με την πρόθεση *for*.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Αδυναμία απόδοσης του οριστικού άρθρου *Ο* από τη μεταφραστική μηχανή.

43. α) Το κείμενο που προτάθηκε για τη λύση του χρόνιου προβλήματος ήταν το καλύτερο δυνατόν.
β) The text proposed to solve the chronic problem be optimal ..
γ) The text which was recommended for the solution of the chronic problem was the best possible.

Σχολιασμός: η εμπρόθετη φράση που δηλώνει σκοπό *για τη λύση* αποδίδεται με *απαρέμφατο με to*, και όχι με αντίστοιχο εμπρόθετο.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση της αναφορικής πρότασης *που προτάθηκε*. Ο αναφορικός σύνδεσμος δεν αποδίδεται καθόλου και το ρήμα μεταφράζεται σε λάθος χρόνο και φωνή, με αποτέλεσμα τη λανθασμένη απόδοση του νοήματος.
- Δεν αποδίδεται σε σωστό χρόνο το ρήμα *ήταν*.

44. α) Οι υπουργοί εμπορίου που συναντήθηκαν για αυτόν ακριβώς το λόγο στο Παρίσι έδωσαν στο πνεύμα της Ντόχα αυτό που χρειαζόταν.
- β) Trade ministers who met for this very reason in Paris gave to the spirit of Doha every need.
- γ) The Commerce Ministers who came into contact with each other in Paris for this exact reason gave the spirit of Doha what was necessary.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης του σκοπού.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται το άρθρο της ονοματικής φράσης *οι υπουργοί εμπορίου*.
- Το ρήμα *συναντιέμαι* ανήκει στην κατηγορία των αλληλοπαθητικών ρημάτων, που περιλαμβάνουν περισσότερα του ενός υποκείμενα και αντικείμενα, τα οποία δηλώνονται από τον τύπο του ρήματος. Επειδή στα αγγλικά η αλληλοπαθητική σημασία δε δηλώνεται αποκλειστικά από τον τύπο του ρήματος, η κατά λέξη μετάφραση -όπως συμβαίνει στο συγκεκριμένο παράδειγμα- δεν είναι ενδεικτική.
- Λανθασμένη απόδοση της φράσης *αυτό που χρειαζόταν*.

45. α) Αναμφίβολα ήρθε η ώρα για την αναστολή της επικίνδυνης αυτής διαδικασίας.
- β) Undoubtedly it's time for the suspension of this dangerous process.
- γ) There is no doubt that the time has come to inhibit this dangerous process.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης του σκοπού.

46. α) Η Επιτροπή επιδοκιμάζει επίσης τις προσπάθειες που πρόκειται να γίνουν από τις ελληνικές αρχές για την αναστολή του νόμου 3310/2005.
- β) The Commission also welcomes the efforts to be made by the Greek authorities to suspend the law 3310/2005.
- γ) The Commission is also approving the efforts which the Greek authority is going to make for the inhibition of the law 3310/2005.

Σχολιασμός: η εμπρόθετη φράση που δηλώνει σκοπό για την αναστολή του νόμου αποδίδεται με *απαρέμφατο με to*, και όχι με αντίστοιχο εμπρόθετο.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Λανθασμένη απόδοση του ρήματος της κύριας πρότασης τόσο σε γραμματικό όσο και σε λεξιλογικό επίπεδο, καθώς δεν επιτυγχάνεται ούτε η σωστή επιλογή του χρόνου ούτε η σωστή επιλογή λέξης με την αντίστοιχη σημασία στην αγγλική γλώσσα.
- Λανθασμένη απόδοση της δευτερεύουσας αναφορικής πρότασης.

47. α) Δεν αρκεί να είναι έτοιμη η Τουρκία για την ένταξη.

β) Not enough to be ready for Turkey.

γ) It's not enough just for Turkey to be ready for the accession.

Σχολιασμός: η εμπρόθετη φράση του σκοπού δεν αποδίδεται από τη μεταφραστική μηχανή. Η πρόθεση για που εισάγει το εμπρόθετο στην ελληνική πρόταση, αποδίδεται σε άλλη φράση στην αγγλική πρόταση, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει απόδοση της εμπρόθετης του σκοπού.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται ο ρηματικός τύπος της κύριας πρότασης. Στο ελληνικό παράδειγμα το ρήμα της κύριας πρότασης (*δεν αρκεί*) είναι απρόσωπο και μεταφράζεται στα αγγλικά με την αντίστοιχη έκφραση *it is not enough*.
- Το υποκείμενο του ρήματος της δευτερεύουσας βουλευτικής πρότασης (*η Τουρκία*) αποδίδεται σε εμπρόθετο μετά το ρήμα, με αποτέλεσμα να μη γίνεται σαφές.

48. α) Το μυθιστόρημα που έγινε ανάρπαστο σε όλο τον κόσμο κυκλοφόρησε με δύο διαφορετικά εξώφυλλα, για μεγάλους και για παιδιά.

β) The novel was sold out worldwide released with two different covers, for adults and for children.

γ) The novel which sold out worldwide, was released in two different covers, for adults and for children.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης του σκοπού.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Δεν αποδίδεται η δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.
- Λανθασμένη απόδοση της φωνής του ρήματος της κύριας πρότασης.

49. α) Αναγνωρίζεται η δαπάνη των επιχειρήσεων για επιμόρφωση του προσωπικού τους.

β) Recognized business expense for training their staff.

γ) Business expenses are acknowledged for the training of their staff.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης του σκοπού.

Γενικές παρατηρήσεις:

- το *Google translate* μεταφράζει κατά λέξη, με αποτέλεσμα να μην αποδίδεται σωστά η σειρά των όρων της πρότασης στα αγγλικά (Υποκείμενο - Ρήμα) και κατ' επέκταση η σημασία.
- Αποδίδεται λάθος ο χρόνος και η φωνή του ρήματος.

50. α) Η χορήγηση αντιδότου μέσα σε οκτώ ώρες αποτελεί την καλύτερη λύση για ανάρρωση.

β) The administration of antidote within eight hours is the best solution for recovery.

γ) The administration of antidote within eight hours is the best solution for recovery.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης του σκοπού.

51. α) Προς όφελος όχι μόνο της ΑΕΚ, αλλά και δικό του φυσικά.

β) Benefit not only of AEK but his course.

γ) To the advantage not only of AEK but of his own.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της εμπρόθετης έκφρασης. Αποδίδεται μόνο η λέξη *όφελος* και όχι το εμπρόθετο.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η πρόθεση *προς* στα ελληνικά χρησιμοποιείται σε εμπρόθετες φράσεις που εκφράζουν σκοπό. Στα αγγλικά η κύρια πρόθεση που χρησιμοποιείται σε εμπρόθετα για τη δήλωση του σκοπού είναι η *for*. Ωστόσο, η έννοια του σκοπού μπορεί να δηλώνεται με τη διατύπωση ποικίλων εκφράσεων.

52. α) Πολύ λίγες εγκαταστάσεις είναι προς όφελος του καταναλωτή - φιλάθλου.

β) Very few facilities benefit the consumer - fan.

γ) Very few facilities act in the interests of the consumer – sportsman.

Σχολιασμός: λανθασμένη απόδοση της έκφρασης. Αποδίδεται μόνο η λέξη *όφελος* και όχι το εμπρόθετο.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η εμπρόθετη φράση του σκοπού δε μεταφράζεται καθόλου. Αντί του ρήματος και της εμπρόθετης φράσης το *Google translate* αποδίδει το ρήμα *benefit*.

53. α) Οι διευκολύνσεις τελικά θα αποβούν και προς όφελος των ίδιων των τραπεζών.

β) These facilities will eventually become and for the benefit of the banks themselves.

γ) Finally, the facilities are going to result in aid of the banks too.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση του εμπρόθετου.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Το άρθρο *Οι* μεταφράζεται ως αντωνυμία (*these*).

54. α) Η κρατική παρέμβαση προς όφελος του πολίτη ήταν αποφασιστική.

β) State intervention in favor of the citizen was crucial.

γ) The government's intervention for the citizen's benefit was determining.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση της εμπρόθετης φράσης.

Γενικές παρατηρήσεις:

- λανθασμένη απόδοση της ονοματικής φράσης *Η κρατική παρέμβαση*. Το *Google translate* μεταφράζει κατά λέξη, με αποτέλεσμα η αγγλική απόδοση του παραδείγματος να μη θυμίζει τόσο τη φυσική γλώσσα.

55. α) Προς τιμήν της θα παρατεθεί γεύμα εκεί.

β) In honor of it by lunch there.

γ) A meal is going to be held there in her honour.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση του εμπρόθετου.

Γενικές παρατηρήσεις:

- λανθασμένη απόδοση του γένους και του τύπου της κτητικής αντωνυμίας.
- Ο τύπος του ρήματος δε μεταφράζεται καθόλου.

56. α) Προς τιμήν του Ανδρέα δεν έφθανε ένα λεπτό, αυτοί πρέπει να κάνουν έναν αιώνα σιγής!!!

β) In honor of Andrew did not go a minute, they have to make a century of silence!

γ) To honour Andrew, one minute of silence was not enough, they had to remain silent for a century.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση του εμπρόθετου.

Γενικές παρατηρήσεις:

- παρατηρείται λεξιλογικό λάθος, καθώς ο τύπος του ρήματος *δεν έφθανε* αποδίδεται με ρήμα διαφορετικής σημασίας από το *Google translate*. Επίσης, η σειρά των όρων αποδίδεται λανθασμένα, αφού το υποκείμενο του ρήματος έπεται αντί να προηγείται αυτού.

57. α) Τα Ελευσίνια Μυστήρια τελούνταν προς τιμήν της.

β) The Eleusinian Mysteries were held in her honor.

γ) The Eleusinian Mysteries were celebrated in her honour.

Σχολιασμός: αποδεκτή απόδοση του εμπρόθετου.

58. α) Δεύτερη προτροπή είναι να αναθίθενται στους εργαζόμενους στόχοι προς επίτευξη.
- β) Second prompt is to assign to employees to achieve objectives.
- γ) A second urge is to assign to the workers goals to achieve.

Σχολιασμός: το εμπρόθετο αποδίδεται με δευτερεύουσα τελική πρόταση.

Γενικές παρατηρήσεις:

- το ρήμα *αναθίθενται* δε μεταφράζεται, αλλά απλώς αποδίδεται φωνητικά. Για το μεταφραστικό αυτό σφάλμα πιθανώς να ευθύνεται ο λανθασμένος τύπος του ρήματος στο ελληνικό παράδειγμα (*αναθίθενται* αντί *ανατίθενται*).
- Δεν αποδίδεται το εμπρόθετο στους εργαζόμενους.

59. α) Προς αποφυγήν αλληλοεπικαλύψεων των ερευνών αυτών, προτείνεται να γίνεται έκκληση στην επιτροπή επαφών.
- β) To avoid duplication of research, it is suggested that the Contact Committee.
- γ) To avoid overlaps in these surveys, appeal to the contact committee is suggested.

Σχολιασμός: το εμπρόθετο αποδίδεται με δευτερεύουσα τελική πρόταση.

Γενικές παρατηρήσεις:

- Η αντωνυμία *αυτών* καθώς και η πρόταση *να γίνεται έκκληση* δεν αποδίδονται καθόλου από τη μεταφραστική μηχανή.

60. α) Να σας το πω ευθύς εξ αρχής προς αποφυγήν παρεξηγήσεων.
- β) To tell you from the outset to avoid misunderstandings.
- γ) I'm going to be clear from the beginning, to avoid misunderstandings.

Σχολιασμός: το εμπρόθετο αποδίδεται με δευτερεύουσα τελική πρόταση.

Γενικές παρατηρήσεις:

- η μετάφραση γίνεται κατά λέξη, με αποτέλεσμα τη λάθος νοηματική απόδοση των εκφράσεων.

3.4.3. Συμπεράσματα

Τα παραπάνω εξήντα (60) παραδείγματα περιλαμβάνουν προτάσεις μέσα από τις οποίες εκφράζονται διαφόρων ειδών προθέσεις. Σε σαράντα (40) από αυτά εντοπίζεται αντίστοιχος περίπου αριθμός προτάσεων (γιατί σε κάποια παραδείγματα είναι διπλές) στις οποίες η πρόθεση δηλώνεται μέσα από τη χρήση δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων του σκοπού, οι οποίες διακρίνονται σε 24 καταφατικές και 16 αρνητικές. Στα υπόλοιπα 20 παραδείγματα ο σκοπός δηλώνεται με εμπρόθετες φράσεις, οι 10 από τις οποίες εισάγονται με την πρόθεση *για* και οι υπόλοιπες 10 με την πρόθεση *προς*.

Η δήλωση της έννοιας του σκοπού –είτε εκφέρεται με δευτερεύουσα πρόταση είτε με εμπρόθετο– δεν αποδίδεται επιτυχώς σε όλα τα αντίστοιχα μεταφρασμένα παραδείγματα από το εργαλείο της *Google*. Η μεταφραστική μηχανή επιτυγχάνει να αποδώσει την έννοια του σκοπού σε 37 παραδείγματα από τα συνολικά 60. Από αυτά τα 26 αφορούν δευτερεύουσες τελικές προτάσεις και τα υπόλοιπα 11 εμπρόθετες επιρρηματικές φράσεις.

Η απόδοση της έννοιας του σκοπού στα μεταφρασμένα παραδείγματα του εργαλείου της *Google* επιτυγχάνει για όλες τις δευτερεύουσες καταφατικές προτάσεις (24/24 εκ των οποίων οι δύο είναι διπλές, οπότε επιτυγχάνεται συνολικά η απόδοση 26 δευτερευουσών καταφατικών τελικών προτάσεων). Η πλειοψηφία αυτών αποδίδεται με την πιο απλή δομή των αντίστοιχων επιρρηματικών προτάσεων στα αγγλικά *απαρέμφατο με to*, ενώ μόλις δύο προτάσεις αποδίδονται με τη δομή *in order to + απαρέμφατο*.

Τα αποτελέσματα, όμως, για τις αντίστοιχες αρνητικές δευτερεύουσες προτάσεις δεν είναι το ίδιο ενθαρρυντικά. Μόνο η απόδοση 2 από τις 16 αποφαντικές τελικές προτάσεις είναι αποδεκτή. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δύο αυτές προτάσεις είναι ίδιες και δεν αποδίδονται από τη μεταφραστική μηχανή ως αρνητικές (παραδείγματα 29, 34).

29. α) Ένας μικρός ποδηλάτης έκανε ένα ξαφνικό ελιγμό για να μην πέσει πάνω τους.

β) *A little bike made a sudden maneuver to avoid falling over them.*

34. α) Κρατήθηκε από ένα δέντρο για να μην πέσει.

β) *Detained by a tree to avoid falling.*

Το *Google translate* αλλάζει τη δομή της πρότασης αντικαθιστώντας την άρνηση με άλλο ρήμα αρνητικής σημασίας και το ρήμα με γερούνδιο. Ωστόσο, η δομική αυτή αλλαγή δεν εμποδίζει τη σωστή νοηματική απόδοση της αρνητικής τελικής πρότασης στα αγγλικά.

Οι υπόλοιπες 14 αρνητικές προτάσεις δεν αποδίδονται σωστά από τη μηχανή της *Google*. Στις 11 από αυτές αν και δηλώνεται η άρνηση *not*, δεν είναι αποδεκτή η απόδοση, καθώς οι προτάσεις εκφέρονται με τη δομή *απαρέμφατο με το* η οποία δε χρησιμοποιείται για αρνητικές προτάσεις. Επίσης, σε τρεις από αυτές ο τελικός σύνδεσμος δεν αποδίδεται καθόλου (παραδείγματα 35, 36, 38).

35. α) *Με φυλούσαν για να μην πιω.*

β) *By guarding not drink.*

36. α) *Κρυφά έφυγε, μην τον δει ούτε η μνηστή του.*

β) *Secretly left, do not even see his fiancée.*

38. α) *Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, καιγόταν στο κέντρο αλάνας, πλατείας ή σε υψώματα για να μην έχουν το καλοκαίρι ψύλλους.*

β) *On the last Sunday of Carnival, was burning in the center Alanya, square or on hills not have fleas during summer.*

Τέλος, τρεις αρνητικές προτάσεις αποδίδονται με αρνητικό εμπρόθετο (*for not +ing*), χωρίς όμως να επιτυγχάνεται με τη δομή αυτή και η σωστή νοηματική απόδοση των φράσεων (παραδείγματα 31, 39, 40).

31. α) *Η αδελφή μου μετέχει στις διαδηλώσεις για να μην κυκλοφορούν στη γειτονιά της αυτοκίνητα το Σάββατο.*

β) *My sister participates in demonstrations for not circulating in the neighborhood of the cars on Saturday.*

39. α) *Υπήρχαν ερωμένες, όπως η Ντιάνα ντε Πουατιέ, του Ερρίκου του Β', η οποία κοιμόταν καθιστή για να μην κάνει ρυτίδες.*

β) *There were mistresses as Diana de Poitiers, of Henry II, which slept sitting for not making wrinkles.*

40. α) *Κάλυπτε το πρόσωπό της με μαύρη βελούδινη μάσκα για να μην την ενοχλεί ο ήλιος.*

β) Covered her face with black velvet mask for not bothering the sun.

Όσον αφορά τις εμπρόθετες φράσεις το εργαλείο της *Google* χρησιμοποιεί μια ποικιλία δομικών σχημάτων για την απόδοση αυτών στα αγγλικά. Από τις συνολικά 20 εμπρόθετες φράσεις η μεταφραστική μηχανή αποτυγχάνει να αποδώσει –με οποιοδήποτε τρόπο– τρεις από αυτές. Οι δύο αφορούν την πρόθεση *προς* (παράδειγματα 51, 52), αντίστοιχη της οποίας δεν υπάρχει στα αγγλικά, και η τρίτη την πρόθεση *για* (παράδειγμα 47).

47. α) *Δεν αρκεί να είναι έτοιμη η Τουρκία για την ένταξη.*

β) Not enough to be ready for Turkey.

51. α) *Προς όφελος όχι μόνο της ΑΕΚ, αλλά και δικό του φυσικά.*

β) Benefit not only of AEK but his course.

52. α) *Πολύ λίγες εγκαταστάσεις είναι προς όφελος του καταναλωτή - φιλάθλου.*

β) Very few facilities benefit the consumer - fan.

Αποδεκτή είναι η απόδοση συνολικά 11 εμπρόθετων επιρρηματικών φράσεων του σκοπού, έξι από τις οποίες εισάγονται με την πρόθεση *για*. Τέσσερις από αυτές αποδίδονται από τη μεταφραστική μηχανή με το σχήμα *for* + *ονοματική φράση* (παράδειγματα 44, 45, 48, 50) και δύο με το σχήμα *for* + *ing* (παράδειγματα 41, 49). Οι υπόλοιπες εμπρόθετες φράσεις με την πρόθεση *προς* αποτελούν παγιωμένες εκφράσεις στα νέα ελληνικά που δηλώνουν σκοπό και μεταφράζονται από τη μηχανή με την αντίστοιχη κάθε φορά έκφραση για την αγγλική γλώσσα (*in favor of, in honor of*). Ένα μόνο παράδειγμα που αφορά την πρόθεση *προς* αποδίδεται στα αγγλικά με την πρόθεση *for* (παράδειγμα 53).

Σε πέντε παραδείγματα, δύο από τα οποία περιέχουν εμπρόθετες φράσεις που εισάγονται με την πρόθεση *για* και τρία με την πρόθεση *προς*, η μηχανή της *Google* αποδίδει τις εμπρόθετες φράσεις με δευτερεύουσες τελικές προτάσεις (παράδειγματα 43, 46, 58, 59, 60):

43. α) *Το κείμενο που προτάθηκε για τη λύση του χρόνιου προβλήματος ήταν το καλύτερο δυνατόν.*

β) The text proposed to solve the chronic problem be optimal ..

46. α) *Η Επιτροπή επιδοκιμάζει επίσης τις προσπάθειες που πρόκειται να γίνουν από τις ελληνικές αρχές για την αναστολή του νόμου 3310/2005.*

β) *The Commission also welcomes the efforts to be made by the Greek authorities to suspend the law 3310/2005.*

58. α) *Δεύτερη προτροπή είναι να αναθίθενται στους εργαζόμενους στόχοι προς επίτευξη.*

β) *Second prompt is to anathithentai employees to achieve objectives.*

59. α) *Προς αποφυγήν αλληλοεπικαλύψεων των ερευνών αυτών, προτείνεται να γίνεται έκκληση στην επιτροπή επαφών.*

β) *To avoid duplication of research, it is suggested that the Contact Committee.*

60. α) *Να σας το πω ευθύς εξ αρχής προς αποφυγήν παρεξηγήσεων.*

β) *To tell you from the outset to avoid misunderstandings.*

Αλλάζει το δομικό σχήμα, διατηρώντας όμως την έννοια του σκοπού, η απόδοση της οποίας εξετάζεται.

Τέλος, η μεταφραστική μηχανή ένα παράδειγμα, που περιέχει φράση με την πρόθεση *για*, δεν το αποδίδει με αντίστοιχο εμπρόθετο στην αγγλική (παράδειγμα 42):

42. α) *«Ο εγκέφαλος είναι η συσκευή που διαμεσολαβεί για την υπογραφή.*

β) *«O brain is the device that mediates the signature.*

Επιτυγχάνει όμως την απόδοση του νοήματος λόγω επιλογής του ρήματος από το οποίο εξαρτάται η εμπρόθετη φράση (το ρήμα *mediate* δε συντάσσεται με την πρόθεση *for*, καθώς το ίδιο το ρήμα εμπεριέχει τη σημασία της πρόθεσης).

4. Ενοποίηση συμπερασμάτων

Στόχος της εργασίας είναι να εντοπίσει κάποιες βασικές τρέχουσες μεθοδολογίες μηχανικής μετάφρασης παράλληλα με μια σειρά ερευνητικών αξόνων στο συγκεκριμένο πεδίο, ώστε να αναδείξει τη συμβολή της γραμματικής πληροφορίας στις τεχνολογικές λύσεις αναφορικά με τα ζητήματα μηχανικής μετάφρασης.

Για τον σκοπό αυτόν, η έρευνα στο πλαίσιο της εργασίας εξετάζει τους τρόπους με τους οποίους γίνεται η απόδοση δύο διαφορετικών φαινομένων από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα μέσω μίας μεταφραστικής μηχανής ευρείας χρήσης. Στόχος είναι να μελετηθεί το αποτέλεσμα της μεταφραστικής διαδικασίας, προκειμένου να εντοπιστούν τα μεθοδολογικά σημεία που υποστηρίζουν τη μετάφραση και να διερευνηθεί κατά πόσο και με ποιους τρόπους η ενσωμάτωση αμιγώς γραμματικής πληροφορίας από τη γλώσσα-πηγή μπορεί να βελτιώσει το μεταφραστικό αποτέλεσμα σε αυτού του είδους τις μηχανές.

Η συλλογή δεδομένων για την απαιτούμενη έρευνα βασίστηκε στην δημιουργία δύο ομάδων προτάσεων με χρήση του ΕΘΕΓ (<http://hnc.ilsp.gr/>), του ηλεκτρονικού Σώματος Κειμένων του ΙΕΛ. Από τα συνολικά 132 παραδείγματα που επιλέγηκαν για τον έλεγχο της μηχανικής μετάφρασης, τα 60 αφορούν το φαινόμενο του σκοπού και τα υπόλοιπα το φαινόμενο του ελέγχου στις συμπληρωματικές προτάσεις (οι προτάσεις που απαρτίζουν τις πειραματικές ομάδες παραδειγμάτων παρατίθενται στο Παράρτημα).

Η μηχανή μετάφρασης που χρησιμοποιήθηκε είναι το διαδικτυακό εργαλείο *Google Translate* (<http://translate.google.com/>), η οποία πέτυχε να αποδώσει αποδεκτά 89 συνολικά παραδείγματα. Το αποτέλεσμα αυτό θεωρείται αρκετά ικανοποιητικό, αν σκεφτεί κανείς ότι η μεταφραστική μηχανή κατάφερε να αποδώσει από τη μία γλώσσα στην άλλη πάνω από το 50% του συνόλου των παραδειγμάτων που τέθηκαν υπό εξέταση. Ωστόσο, το ποσοστό των παραδειγμάτων που απέτυχε να αποδοθεί αποτελεσματικά από τη μεταφραστική μηχανή δεν παύει να είναι στατιστικά σημαντικό και να υπενθυμίζει τις ‘αδυναμίες’ που παρουσιάζουν ακόμη και ευρείας χρήσης μηχανές των οποίων η τεχνολογία και οι μεταφραστικές δυνατότητες βρίσκονται σε συνεχή εξέλιξη.

Στο πείραμα που αναφέρεται εδώ, το εργαλείο *Google translate* αποτυγχάνει τελικά να αποδώσει 47 παραδείγματα. Από αυτά τα 30 αφορούν το φαινόμενο του ελέγχου και τα υπόλοιπα 17 το φαινόμενο του σκοπού. Από τα παραδείγματα του ελέγχου στα 13 εντοπίζεται υποχρεωτικός έλεγχος με το υποκείμενο (οκτώ περιπτώσεις) ή το αντικείμενο (πέντε περιπτώσεις), ενώ στα υπόλοιπα 17 η επιλεγόμενη δομή κάθε φορά για τα νέα ελληνικά δεν επιτρέπει έλεγχο.

Η μη επιτυχής απόδοση του υποχρεωτικού ελέγχου στα αγγλικά μεταφράσματα οφείλεται είτε στο γεγονός ότι δεν αποδίδεται καθόλου το υποκείμενο ή αντικείμενο του ρήματος της κύριας πρότασης, με το οποίο βρίσκεται σε συναναφορά το υποκείμενο του συμπληρώματος, είτε σε λανθασμένη απόδοση της δομής των συμπληρωματικών προτάσεων. Η απόδοση των παραδειγμάτων που αποτελούν δομές χωρίς έλεγχο για τα νέα ελληνικά αποτυγχάνει για τον λόγο ότι η μεταφραστική μηχανή ακολουθεί τη δομή των ελληνικών συμπληρωματικών προτάσεων, η οποία επιτρέπει τόσο τη δήλωση του κενού υποκειμένου όσο και την παρουσία του υποκειμένου του συμπληρώματος μετά από αυτό. Δομές τέτοιου τύπου όμως, δεν επιτρέπονται για τις συμπληρωματικές προτάσεις της αγγλικής, αφού το υποκείμενο αυτών βρίσκεται πάντα σε υποχρεωτική συναναφορά με κάποιο από τα ορίσματα του ρήματος της κύριας πρότασης.

Η αποτυχία αποδεκτής απόδοσης όσον αφορά τα παραδείγματα του σκοπού οφείλεται είτε στη λανθασμένη επιλογή δομής, η οποία στην πλειοψηφία των περιπτώσεων αφορά τη δομή δευτερευουσών αρνητικών τελικών προτάσεων, είτε στην αδυναμία ορθής απόδοσης του σημασιολογικού περιεχομένου της φράσης.

Καταλήγοντας οδηγούμαστε στην παρατήρηση ότι η πλειοψηφία των περιπτώσεων τις οποίες η μεταφραστική μηχανή αδυνατεί να αποδώσει ικανοποιητικά από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα αφορά τη δομή των φράσεων/προτάσεων. Οι δύο γλώσσες χαρακτηρίζονται από διαφορετικά δομικά σχήματα και για τον λόγο αυτόν όταν επιχειρείται η μετάφραση μίας φράσης/πρότασης από τη μία γλώσσα στην άλλη δεν αρκεί να λαμβάνονται υπόψη μόνο τα μεταφραστικά αντίστοιχα των εκάστοτε λέξεων ή φράσεων, αλλά και η δομή εκείνη σύμφωνα με την οποία αποδίδονται τα διάφορα συντακτικά φαινόμενα στην κάθε γλώσσα.

Η αδυναμία της απόδοσης κάποιες φορές αφορά όχι μόνο τη δομή, αλλά και το σημασιολογικό περιεχόμενο των φράσεων. Στα ελληνικά υπάρχουν περιπτώσεις που η επιλογή ενός συγκεκριμένου δομικού σχήματος προσδίδει ένα ιδιαίτερο σημασιολογικό περιεχόμενο στη φράση. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν οι εμπρόθετες επιρρηματικές φράσεις του σκοπού με την πρόθεση *προς*. Για την αγγλική γλώσσα δεν υπάρχουν αντίστοιχες δομές που να προσδίδουν την ίδια σημασία. Σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να συνεξετάζεται και το σημασιολογικό

περιεχόμενο της φράσης, αφού για να επιτευχθεί η σωστή αντιστοιχία των παραδειγμάτων μεταξύ των δύο γλωσσών, απαιτείται η σημασιολογική ταύτιση του περιεχομένου ανάμεσα στις δύο γλώσσες. Στην περίπτωση που η μετάφραση εκτελείται από ειδικευμένο μεταφραστή, η απόδοση του σημασιολογικού περιεχομένου των αρχικών προτάσεων θεωρείται αυτονόητη. Στην περίπτωση μιας μηχανής μετάφρασης η αναγνώριση και ενσωμάτωση στοιχείων σημασιολογικής πληροφορίας αποτελεί στην τρέχουσα πραγματικότητα ερευνητικό αντικείμενο με εξαιρετικά περιορισμένης κλίμακας εφαρμογή μόνο σε εργαστηριακά πρωτότυπα για την επίδειξη των δυνατοτήτων τους.

5. Βελτίωση των μεταφραστικών αποτελεσμάτων

5.1. Προτάσεις βελτίωσης βάσει της προσέγγισης PRESEMT

Η προσέγγιση που προτείνει το PRESEMT προϋποθέτει την ύπαρξη Σωμάτων Κειμένων, τα οποία περιορίζονται σε ένα μικρό δίγλωσσο και σε ένα μεγάλο μονόγλωσσο της γλώσσας-στόχου. Με την αξιοποίηση των πληροφοριών που περιέχει το δίγλωσσο ΣΚ επιτυγχάνεται η αναδιάταξη των συστατικών φράσεων της πρότασης στη γλώσσα-πηγή σύμφωνα με τη δομή της πρότασης στη γλώσσα-στόχο. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η ευθυγράμμιση των φράσεων ανάμεσα στις δύο γλώσσες. Μετά την ευθυγράμμιση αυτή το Σώμα Κειμένων της γλώσσας-στόχου εξάγει τις σημασιολογικές και συντακτικές πληροφορίες. Στη συνέχεια, επιλέγεται η ισοδύναμη μετάφραση, αφού έχει επιτευχθεί η σωστή σειρά των λέξεων μέσα στις φράσεις, με την αξιοποίηση πληροφοριών που αντλούνται από το μονόγλωσσο ΣΚ αυτήν τη φορά.

Με την αξιοποίηση των παραπάνω πληροφοριών η μεταφραστική μηχανή μπορεί να αναγνωρίζει κάθε φορά την επιτρεπόμενη δομή της πρότασης και το ποια είναι η σωστή σειρά των λέξεων για τη γλώσσα-στόχο. Επίσης, οι τεχνικές αναγνώρισης προτύπων που χρησιμοποιεί το σύστημα προσδιορίζουν πληρέστερα τη συντακτική δομή της πρότασης στη γλώσσα-στόχο και έτσι η ευθυγράμμιση δε θα περιορίζεται μόνο μεταξύ λέξεων/φράσεων, η οποία αφορά περισσότερο το σημασιολογικό κομμάτι, αλλά θα επιτυγχάνεται και για το κομμάτι της σύνταξης (ευθυγράμμιση δομών).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, μία μεταφραστική μηχανή που περιλαμβάνει όλες αυτές τις διαδικασίες, είναι σε θέση να επιτυγχάνει καλύτερη απόδοση μετάφρασης από μία γλώσσα-πηγή σε μία γλώσσα-στόχο. Αυτό σημαίνει ότι η απόδοση θα είναι πιο ικανοποιητική και για τα φαινόμενα που εξετάστηκαν στην παρούσα εργασία (δομές που εκφράζουν σκοπό ή δομές που δηλώνουν τον έλεγχο ή μη του υποκειμένου της συμπληρωματικής πρότασης), αφού η αναδιάταξη των προτάσεων/φράσεων θα γίνεται σύμφωνα με τη δομή που ορίζει η γλώσσα-στόχος.

Επίσης, ένα σημαντικό πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου αποτελεί το γεγονός ότι δίνει στον χρήστη τη δυνατότητα να παρέμβει στο μεταφραστικό αποτέλεσμα της μηχανής και να προβεί σε αλλαγές. Πρόκειται για ένα γραφικό περιβάλλον το οποίο

επιτρέπει στον χρήστη να αλληλεπιδρά μαζί του και να ανατροφοδοτεί το σύστημα με τις δικές του τροποποιήσεις πάνω στα εξαγόμενα μεταφραστικά δεδομένα. Με αυτόν τον τρόπο ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να καλύψει πιθανά κενά τα οποία περιέχουν τα Σώματα Κειμένων. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που το μονόγλωσσο αγγλικό Σώμα Κειμένων δεν περιέχει παραδείγματα δομής για τις αρνητικές τελικές προτάσεις, η μηχανή θα αποτύχει να αποδώσει σωστά μία αρνητική τελική πρόταση από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα. Παρέχοντας όμως, το σύστημα τη δυνατότητα στον χρήστη να τροποποιήσει το μεταφραστικό αποτέλεσμα, μπορεί και βελτιώνεται παράλληλα, καθώς συλλέγει τις τροποποιήσεις που έχει κάνει εκείνος και μαθαίνει κατά αναλογία να παράγει μεταφράσεις.

5.2. Προτάσεις βελτίωσης βάσει της προσέγγισης ACCURAT

Η προσέγγιση του ACCURAT χρησιμοποιεί μία μεθοδολογία η οποία βασίζεται στη χρήση Συγκρίσιμων Σωμάτων Κειμένων. Σκοπός αυτής της μεθοδολογίας είναι η βελτίωση της μεταφραστικής ποιότητας των ήδη υπαρχόντων συστημάτων μετάφρασης. Αν και τα Συγκρίσιμα Σώματα Κειμένων αφορούν περισσότερο κείμενα διαφορετικών γλωσσών που μοιράζονται κοινά στοιχεία μεταξύ τους (στοιχεία που αφορούν περισσότερο το θεματικό περιεχόμενο), η ύπαρξη αυτών θα μπορούσε από μία άποψη να βοηθήσει και στην πιο ικανοποιητική απόδοση εννοιών που εντοπίζεται κυρίως μέσα από συγκεκριμένες δομές, όπως είναι τα φαινόμενα που εξετάστηκαν.

Αν τα Συγκρίσιμα Σώματα δεν περιορίζονται στη συλλογή παρόμοιων εγγράφων που συλλέγονται σύμφωνα με ένα σύνολο κριτηρίων, όπως είναι το μέγεθος ή το είδος, ο θεματικός τομέας ή η χρονική περίοδος, αλλά αφορούν παράλληλα προτάσεις που απαντούν με ανάλογες δομές στις διάφορες γλώσσες, θα μπορούσαν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην καλύτερη δυνατή απόδοση διαφόρων φαινομένων από τη μία γλώσσα στην άλλη. Έτσι για παράδειγμα, αν υπήρχαν Συγκρίσιμα Σώματα που αφορούσαν τον τρόπο με τον οποίο αποδίδεται η έννοια του σκοπού στις διάφορες γλώσσες ή το φαινόμενο του ελέγχου και υπήρχε μια κατά ζεύγη αντιστοίχιση μεταξύ των δομών ανάμεσα σε δύο κάθε φορά γλώσσες, η μεταφραστική μηχανή θα είχε τη δυνατότητα να ανατρέχει στη βάση δεδομένων που περιέχει τα αντίστοιχα Συγκρίσιμα Σώματα, να εντοπίζει σύμφωνα με το

παράδειγμα εισόδου την παρόμοια δομή στη γλώσσα-πηγή και ταυτόχρονα την αντίστοιχη δομή του παραδείγματος που υπάρχει για τη γλώσσα-στόχο.

5.3. Προτάσεις βελτίωσης βάσει της προσέγγισης του Andy Way

Τα μεταφραστικά συστήματα που βασίζονται στο παράδειγμα μαθαίνουν με την αναλογία και έχουν τη δυνατότητα να αποθηκεύουν στη μνήμη τους κάθε ζευγάρι παραδειγμάτων ανάμεσα στις δύο γλώσσες που έχουν αντιμετωπίσει στο παρελθόν. Με αυτόν τον τρόπο σε περίπτωση που αντιμετωπίσουν ξανά ένα παράδειγμα που έχει ήδη αποθηκευθεί στη βάση δεδομένων, θα επιτύχουν απόλυτη αντιστοίχιση από την πλευρά της πηγής, αφού το παράδειγμα βρίσκεται στη βάση δεδομένων και αμέσως θα εξάγει την ακολουθία-στόχο που σχετίζεται με την πρόταση της πηγής.

Η προσέγγιση αυτή είναι ικανή όχι μόνο να αποδώσει αρκετά καλές μεταφράσεις, αλλά και να αντιμετωπίσει οποιαδήποτε φαινόμενα, τα οποία θα καταφέρει εν τέλει να τα αποδώσει μεταφραστικά σωστά από μία γλώσσα-πηγή σε μία γλώσσα-στόχο. Για να το πετύχει όμως αυτό, είναι απαραίτητη η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού παράλληλων κειμένων τα οποία θα περιλαμβάνουν όχι μόνο παραδείγματα ισοδύναμων μεταφράσεων ανάμεσα σε δύο γλώσσες, αλλά και παραδείγματα ισοδύναμων δομών.

Μία τέτοια μεθοδολογία θα ήταν ικανή να αποδώσει και δομές σαν κι αυτές που απασχόλησαν την παρούσα έρευνα. Σε περίπτωση που μία βάση δεδομένων περιλάμβανε παραδείγματα δομών των δευτερευουσών τελικών προτάσεων ή δομών που αφορούν έλεγχο στη γλώσσα-πηγή και των αντίστοιχων κάθε φορά δομών στη γλώσσα-στόχο, το σύστημα θα ήταν ικανό να αναγνωρίσει την κατάλληλη κάθε φορά αντιστοιχία και να επιλέξει τη σωστή δομή του παραδείγματος στη γλώσσα-στόχο και συνεπώς τη σωστή απόδοση αυτού.

5.4. Προτάσεις βελτίωσης σε μεταφραστικές μηχανές του τύπου Google

Translate

Η ανάλυση των λαθών που πραγματοποιήθηκε επιβεβαιώνει τη γενική διαπίστωση ότι για να είναι σε θέση ένα σύστημα ευρείας χρήσης, όπως είναι η

μεταφραστική μηχανή της *Google*, να αποδίδει επιτυχέστερα μεταφράσεις από μία γλώσσα-πηγή σε μία γλώσσα-στόχο, οφείλει όχι μόνο να ενσωματώνει ένα σημαντικό σύνολο κανόνων για κάθε γλώσσα που διαχειρίζεται, αλλά να περιλαμβάνει κι επιπλέον πληροφορίες που βοηθούν το σύστημα να βρίσκει τη σωστή μετάφραση κάθε φορά. Τέτοιου τύπου πληροφορίες αφορούν αφενός σημασιολογικού τύπου χαρακτηριστικά των επιμέρους γλωσσών αλλά και κανόνες που αφορούν συγκεκριμένα μεταφραστικά ζεύγη.

Η επιτυχής αντιστοίχιση των κανόνων ανάμεσα στις δύο γλώσσες, βασίζεται σε σειρά εφαρμογών της Γλωσσικής Τεχνολογίας, αρχίζοντας από την αυτόματη επισημείωση του κειμένου της γλώσσας-πηγής με πολυεπίπεδη γλωσσική πληροφορία ικανή να χρησιμοποιηθεί συνδυαστικά με στατιστικές προσεγγίσεις στην Επεξεργασία Φυσικής Γλώσσας. Η δυνατότητα να ενσωματώνει ένα σύστημα στοιχεία της συντακτικής δομής της πρότασης στη γλώσσα-πηγή, και να περιλαμβάνει μία βάση δεδομένων για την αντίστοιχη δομή στη γλώσσα-στόχο, θα επιτρέψει την αναδιάταξη των όρων της πρότασης σύμφωνα με τη δομή που ορίζει η γλώσσα-στόχος, όποτε αυτό απαιτείται, συμπληρωματικά προς τις αντιστοιχίες λέξεων, φράσεων και όρων που μπορεί να διαθέτει.

Για τη δημιουργία τέτοιου είδους βάσεων δεδομένων είναι απαραίτητη η συλλογή μεγάλου αριθμού παράλληλων κειμένων, τα οποία θα περιλαμβάνουν παραδείγματα τόσο ισοδύναμων μεταφράσεων όσο και ισοδύναμων δομών.

Οι τρόποι βελτίωσης που προτείνουν οι τρεις διαφορετικές προσεγγίσεις που παρουσιάστηκαν στην παρούσα εργασία αναφέρονται στα δεδομένα εκείνα που χρειάζεται επιπλέον ένα μεταφραστικό σύστημα για να έχει την καλύτερη δυνατή απόδοση. Η εξέταση, όμως, των μεταφραστικών αποτελεσμάτων και η ανάλυση των λαθών από την παρούσα έρευνα, μας οδηγεί στη διαπίστωση ότι η μεταφραστική μηχανή κατά τη διάρκεια επεξεργασίας και μετατροπής του παραδείγματος από τη γλώσσα-πηγή προς τη γλώσσα-στόχο, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τη συντακτική δομή και τη σημασία των λέξεων/φράσεων/όρων μεμονωμένα, αλλά και το σημασιολογικό περιεχόμενο της ευρύτερης φράσης, για το οποίο υπάρχει η πιθανότητα να εκφράζεται με τελείως διαφορετικά δομικά σχήματα από τη μία γλώσσα στην άλλη.

Ειδικά το στοιχείο της σημασιολογικής γνώσης από την πλευρά των υπολογιστικών συστημάτων αποτελεί ένα από τα πιο καίρια ερευνητικά θέματα που απασχολούν και θα συνεχίσουν να απασχολούν στο μέλλον την ερευνητική κοινότητα της Υπολογιστικής Γλωσσολογίας.

Βιβλιογραφία

- Ευθυμίου, Ε., και Κοτζιά, Ε.** (2001). Υποκείμενο και ρηματική μορφολογία στην ελληνική και τη γερμανική γλώσσα. In *Γενετική γραμματική και συγκριτική ανάλυση*, ed. Ευθυμίου Ε., και Κοτζιά Ε., 166 – 179. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Ευθυμίου, Ε.** (2000). Η ορολογία στη μηχανική μετάφραση. In *Η μηχανική μετάφραση και η ελληνική γλώσσα*, ed. Σταύρου Μ., και Τζεβελέκου Μ. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Ευθυμίου, Ε.** (2011). *Σημειώσεις για το μάθημα Μηχανική Μετάφραση, Τεχνολογία VI.*
- Θεοφανοπούλου – Κοντού, Δ.** (2002). Λεξικό και θεματικοί ρόλοι. In *Γενετική Σύνταξη, Το πρότυπο της κυβέρνησης και αναφορικής δέσμευσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα.
- Κλαίρης, Χρ., και Μπαμπινιώτης, Γ.** (2005a). Το ρήμα της Νέας Ελληνικής, Η οργάνωση του μηνύματος, Οι μετέχοντες. In *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κλαίρης, Χρ., και Μπαμπινιώτης, Γ.** (2005b). Τα επιρρηματικά στοιχεία, Η εξειδίκευση του μηνύματος, Μορφές – Δήλωση - Σκοπός. In *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ρούσσου, Άννα.** (2006). *Συμπληρωματικοί δείκτες*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Σοφιανόπουλος, Σ.** (2009). *Μοντελοποίηση Γλώσσας για συστήματα Μηχανικής Μετάφρασης με μονόγλωσσο σώμα κειμένων*. Διδακτορική Διατριβή, Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών ΕΜΠ.
- Συντακτικό της Νέας Ελληνικής Α', Β' και Γ' γυμνασίου.** Αθήνα: ΟΕΔΒ.
- Φιλιππάκη – Warburton, Ε.** (1992). Το μεγάλο PRO και η θεωρία ελέγχου. In *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

- Φιλιππάκη – Warburton, E., και Σπυρόπουλος, Β.** (2006). Το εγκλιτικό σύστημα της ελληνικής: Συγκριτική θεώρηση με την τουρκική και διδακτικές προτάσεις. In *Η σύνταξη στη μάθηση και στη διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης γλώσσας*: 149 – 152. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Anscombe, G.E.M.** (1957). Intention. In *Proceedings of the Aristotelian Society*, vol. 57, pp. 321–332.
- Chomsky, N.** (1981). *Lectures on government and binding*. Dordrecht: Foris Publications.
- Efthimiou, E.** (1995). Control Theory: the case of *va*-complements of Modern Greek. In *Proceedings of the 2nd International Conference on Greek Linguistics*, eds Drachman G., A. Malikouti-Drachman, J. Fykias and C. Klidi, pp. 429-437. Salzburg, Austria.
- Efthimiou, E.** (1997). Inflection and the pro-Drop Parameter. In *Proceedings of 3rd International Conference on Greek Linguistics*, pp. 85-92. Athens.
- Eisele, A., and Xu, J.** (2010). Improving Machine Translation Performance Using Comparable Corpora. In *Proceedings of the 3rd Workshop on Building and Using Comparable Corpora (LREC)*, 35-41.
- Fišer, D., Ljubešić, N., Pollak, S., and Vintar Š.** (2011). Building and using comparable corpora for domain-specific bilingual lexicon extraction. In *Proceedings of the 4th Workshop on Building and Using Comparable Corpora (BUCC)*, 19-26. Portland, Oregon, USA.
- Ford, A., Hornby, J., and Stoutland, F.** (2011). *Essays on Anscombe's Intention*. London: Harvard University Press.
- Hutchins, J., and Somers, H.** (1992). *An Introduction to Machine Translation*. London: Academic Press.
- Grivas, C. N.** (2007). Clauses of Purpose. In *Grammar Steps 4 Intermediate Practical Modern English Grammar*. Athens: Grivas Publications.

- Kilgarriff, A., and Tambouratzis, G.** (2012). The PRESEMT Project. In *Proceedings of the 5th Workshop on Building and Using Comparable Corpora (LREC) 2012*, 27-28. Istanbul, Turkey.
- Mann, W.C.** (2003). Models of Intentions in Language. In *Perspectives on Dialogue in the New Millennium*, P. Kühnlein, H. Rieser and H. Zeevat (eds), pp. 165–78. Amsterdam and Philadelphia, PA: John Benjamins.
- McEnery, T., and Wilson, A.** (1996). *Corpus Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Nomiyama, H.** (1992). Machine translation by case generalization. In *Proceedings of the Fourteenth International Conference on Computational Linguistics*, pp. 714-720. Nantes, France.
- Raymond W. Gibbs, Jr.** (1999). *Intentions in the Experience of Meaning*. United Kingdom: Cambridge University Press.
- Roussou, A.** (2007). Greek control revisited. In *Proceedings of the 7th International Conference on Greek Linguistics (ICGL7)*. University of York, United Kingdom.
- Searle R., John** (1983). *Intentionality: An Essay in the Philosophy of Mind*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Skadiņa, I., Aker, A., Giouli, V., Tufis, D., Gaizauskas, R., Mieriņa M., and Mastropavlos, N.** (2010). A Collection of Comparable Corpora for Under-resourced Languages. In *Proceedings of the Fourth International Conference Baltic (HLT) 2010*, Vol.219, pp. 161-168. Riga, Latvia.
- Skadiņa I., Vasiljevs A., Skadiņš R., Gaizauskas R., Tufis D, Gornostay T.** (2010). Analysis and Evaluation of Comparable Corpora for Under Resourced Areas of Machine Translation. In *Proceedings of the 3rd Workshop on Building and Using Comparable Corpora. European Language Resources Association (ELRA)*, pp. 6-14. La Valletta, Malta.

Somers, H. (2003) An overview of EBMT. In *Recent advances in Example-Based Machine Translation*, Michael Carl and Andy Way (eds), pp.3-57. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Sumelidu, S. (2008). *Η Θεωρία ελέγχου στην ελληνική γλωσσολογία*. Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University.
<http://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/114110>

Tambouratzis, G., Vassiliou, M., and Sofianopoulos, S. (2012). PRESEMT: Pattern Recognition-based Statistically Enhanced MT. In *Proceedings of the Joint Workshop on Exploiting Synergies between Information Retrieval and Machine Translation (ESIRMT) and Hybrid Approaches to Machine Translation (HyTra) at EACL-2012*, pp. 65-68. Avignon, France.

Way, A. 2010. Panning for EBMT gold or “Remembering not to forget”. *Machine Translation* 24(3-4): 177-208.

<http://www accurat-project.eu>

<http://www.presemt.eu>

<http://www.gnosislearning.com>

<http://www2.elc.polyu.edu>

Παράρτημα

Οι προτάσεις που απαρτίζουν τις πειραματικές ομάδες παραδειγμάτων είναι οι ακόλουθες:

Παραδείγματα ταυτοπροσωπίας.

1. Θα προσπαθήσω να έρθω αύριο σε επαφή με τον Μασχάντοφ.
2. Ο Ρώσος πρόεδρος επιχείρησε να διασκεδάσει τους φόβους του Ισραήλ.
3. Οι ταξιδιώτες μπορούν να εμφανίσουν συμπτώματα αμέσως.
4. Μπορείτε να προσδιορίσετε την πιο σημαντική πρόκληση που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ελληνικές επιχειρήσεις;
5. «Θα θέλατε να παρακολουθείτε παραστάσεις χορού πιο συχνά;»
6. Οι άνθρωποι σιγά σιγά μαθαίνουν να εκτιμούν τα απλά πράγματα της ζωής.
7. ο ελεγκτής οφείλει να συνεκτιμήσει τον παράγοντα της σημαντικότητας.
8. Μπορείτε να έρθετε σε επαφή με την Ευρωπαϊκή Εθελοντική Υπηρεσία.
9. «Για να είμαι ειλικρινής, δον Φερμίν, δίσταζα λιγάκι, φοβόμουν ότι δεν θα δεχόσασταν να έρθετε σπίτι μου».
10. Ετοιμάστηκα να φύγω.
11. Προσπάθησε να καθησυχάσει Αραβες και Ισραηλινούς.
12. Ο ελεγκτής και ο ελεγχόμενος οφείλουν να προσυμφωνούν γραπτώς τους όρους εντολής του ελέγχου.
13. Δηλαδή μπορούμε να δημιουργήσουμε πολλές νέες θέσεις εργασίας και όλα αυτά με τρόπο ήπιο και πολύ φιλικό προς το περιβάλλον».
14. Οι εκδόσεις Ίκαρος διάλεξαν να παρουσιάσουν στην γλώσσα μας ένα από τα παλαιότερα δημοσιεύματα του συγγραφέα «Πλείων οφθαλμός.
15. Θέλουμε να προσέλθουμε και να συνομιλήσουμε για ειρήνη με το κράτος.
16. Αν είσαι ανειδίκευτος, ιδίως γυναίκα, και πας σε ένα σούπερ μάρκετ θα σε ρωτήσουν πότε θέλεις να εργάζεσαι.
17. «Σταμάτα να κοκκινίζεις επειδή σε ρώτησα αν θέλεις να γίνεις ποιητής».
18. Τι σου κάνανε οι γέροι και δεν θέλεις να ζήσεις μαζί τους.
19. Πότε αρχίσατε να το τραγουδάτε;
20. Οι μαθητές αρχίζουν να ερευνούν την τεχνολογία.
21. Τα τελευταία χρόνια τα πράγματα αρχίζουν να αλλάζουν.
22. Ο Μαλκάχι ξέρει σίγουρα να στήνει εντυπωσιακές σκηνές.

23. Κι η Ελληνίδα ξέρει να πολεμά και ν' αγωνίζεται!
24. Μα η αστυνομία δεν ξέρει να περπατήσει στις στοές.
25. Ως Εκπρόσωπος της Κυβέρνησης εσείς, γνωρίζετε να μας πείτε σε Ποιες ερωτήσεις θα απαντήσει;
26. «Δεν θυμάμαι να έχω νιώσει τέτοια βαθιά συγκίνηση.
27. Με θυμάμαι παιδί να κάθομαι ώρα μέσα και να χαϊδεύω τα γυαλιστερά ξύλα του ταμπλό και των πλαϊνών της πόρτας.
28. Κάτι που δεν ξέχασε να υπενθυμίσει η αντιπολίτευση.
29. Αυτά ο κ. Μητσοτάκης ξέχασε να μας τα πει.
30. Εγώ χαίρομαι να παίζω στην Εθνική.
31. Παρακαλώ, καμιά ενόχληση, πάντα χαίρομαι να μιλάω με νεότερους.
32. Όταν πάψαμε να εκπλήσσουμε ο ένας τον άλλο, σταματήσαμε να δουλεύουμε μαζί.
33. Σας κουράζει που το κοινό δεν σταματά να το ζητάει;
34. Ξέρει να κερδίζει μόνο ματς μπέιζπολ.
35. Οι Καναδοί τόλμησαν, πάντως, να αναλάβουν τη δέσμευση της επένδυσης.
36. Και σε καμία περίπτωση δεν επιθυμούμε να τις μειώσουμε.

Παραδείγματα ετεροπροσωπίας.

1. Θέλετε να έρθω μαζί σας;
2. Μπήκε μια νοσοκόμα και με διέταξε να φύγω.
3. Επιδιώκουμε να γίνει κέντρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.
4. Ζητάνε να κατέβει στους δρόμους όλο το «μαθητικό κίνημα».
5. Δεν καταλαβαίνεις, ρε Καλάντσα, ότι δεν θέλουμε να βρεθείς στη φυλακή;
6. «Θέλουμε να γνωρίζετε ότι η παραμονή σας στην Ελλάδα (...) δεν πρόκειται να αποδειχθεί «ταξιδάκι αναψυχής».
7. Ούτε μαθαίνω να γίνονται έξω τόσα μπερδέματα με τους διαιτητές...
8. Μας έμαθες να ονειρευόμαστε.
9. Επιθυμούμε να κάθεται ο φίλαθλος στην κερκίδα χωρίς κάγκελα μπροστά του.
10. Και τι θέλεις να γράψουμε για την ΑΕΚ;
11. Θέλετε να σημειώσω κάτι;
12. Πληροφορίες που προέρχονται από το περιβάλλον του, τον θέλουν να διεκδικεί το χρίσμα της Ν.Δ. για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας.

13. Κάθε λογικός άνθρωπος θέλει να σταματήσουν οι βομβαρδισμοί και η αιματοχυσία.
14. Τράπεζες βλέπω να μετέχουν.
15. «Δεν βλέπω να υπάρχει πουθενά κανένα πρόβλημα».
16. Δεν βλέπω να έρχονται εδώ νομοσχέδια.
17. Τη βλέπεις να παίζει και καταλαβαίνεις αμέσως πόσο καλή δουλειά γίνεται στις προπονήσεις.
18. Με βλέπεις εμένα να έχω φιλοδοξίες;
19. Βλέπεις να φοράει βέρα;
20. Κι εγώ χαίρομαι να γεμίζει το ταμείο.
21. Δεν νομίζω να έχουν διαβαστεί από τους δικαστές.
22. Δεν νομίζω να το αμφισβητεί κανείς αυτό.
23. Δε νομίζω να το πιστεύεις αυτό σοβαρά, έτσι;
24. Άκουσα να γίνεται λόγος για ένα βιβλίο με δοκίμια.
25. Την άκουσα να ρωτάει πόσοι από μας ήμασταν καθολικοί.
26. Δεν σας άκουσα να πείτε τίποτε γι' αυτήν...
27. Ο αγαθός γέρον λευίτης άκουσε να χτυπά το κουδούνι της εξώθυρας.
28. Τις άκουσε να κρύβονται κάτω από το κρεβάτι.
29. Τον ακούμε να σφυρίζει στη στέγη.
30. Σας ακούμε να αναπτύσσετε επερώτηση εναντίον της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ.
31. Δεν με λυπάσαι να πλακωθώ στις ενέσεις νύχτα-νύχτα;
32. "Μωρή σκύλα μάνα, της λέω, δεν τα λυπάσαι, να σου γυρεύουνε μια χαμιά, σαν τα πουλιά.
33. Ο Γκρέγκορ την άκουσε να λέει δυνατά τη λέξη "ευχαριστώ".
34. Η Μάργκαρετ τον άκουσε να κατεβαίνει με θόρυβο τη σκάλα.
35. Εγώ τον άκουγα να φωνάζει σ' όλο το ματς.
36. Το βλέπει να τραντάζεται στον αέρα, να πέφτει άψυχο μπρος στα πόδια της.

Παραδείγματα σκοπού.

1. Ο κόσμος θέλει να βλέπει τον Τζιμ Κάρεϊ για να γελάει.

2. Σε ένα κλαμπ τον πρόσεξε ο βασιλιάς της μπαλαφάρας, Ρόντνεϊ Ντάντζερφιλντ (ο οποίος πέθανε πρόσφατα) και τον πήρε για να του ανοίγει τις παραστάσεις.
3. Πίνετε άφθονα υγρά -αλλά αποφύγετε την καφεΐνη ή το αλκοόλ- για να κρατήσετε αραιό το αίμα και να προλάβετε τον σχηματισμό θρόμβων.
4. Οι καταναλωτές μειώνουν τις δαπάνες τους και αποταμιεύουν περισσότερα, για να καλύψουν τις απώλειες από την επένδυσή τους.
5. Σήμερα, για να μετάσχει κάποιος μέτοχος σε μια γενική συνέλευση, θα πρέπει να δεσμεύσει τις μετοχές του για πέντε ημέρες.
6. Για να είμαι απολύτως ειλικρινής, για να πετύχεις το σκοπό σου πρέπει να έχεις μεγάλα ονόματα.
7. Ενώ είστε καθισμένοι, τεντώστε τα πόδια, περιστρέψτε τους αστραγάλους, λυγίστε τα πόδια για να ωθήσετε το αίμα προς την καρδιά.
8. Δύο δουλειές, από το πρωί μέχρι το βράδυ, για να «ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις».
9. Ήταν ένα συμβόλαιο όπου και τα δύο μέρη –γιατρός και ασθενής– έλεγαν «εγώ σε βοηθάω για να ζήσεις κι εσύ με βοηθάς για να ζήσω».
10. Στη συνέχεια απασχολούνται χώροι και άνθρωποι για να αποθηκευθούν οι προμήθειες.
11. Έτσι, η Ελλάδα αξιοποιεί πλήρως όλες τις δυνατότητές της για να ενισχύσει τον διεθνή της ρόλο και παρουσία.
12. Αυτό που λείπει, για να βγούμε από την παγίδα του χρέους, είναι μια ισχυρότερη μείωση των κρατικών επιδοτήσεων.
13. Τα βρέφη καταπιέζονται για να εξελιχθούν γρήγορα σε παιδιά, λέει η Στάντλιν.
14. Πίνω, καπνίζω και ψωνίζω για να ξεχάσω.
15. Για να υπάρξει ένα ομαλό πέρασμα από τη μονοπωλιακή κατάσταση στην ανταγωνιστική, χρειάζεται να γίνουν οι εξής αλλαγές:
16. Για τον σκοπό αυτό θα μεταβώ στη Νέα Υόρκη για να προεδρεύσω ειδικής συνεδρίασης του Συμβουλίου Ασφαλείας την 12η Ιουλίου.
17. Η πολύχρωμη φτωχογειτονιά γκρεμίστηκε για να δώσει τη θέση της σε ένα «ολόλευκο» προάστιο.

18. Ο αναγνώστης δεν πρόκειται να το διαβάσει για να περάσει ευχάριστα την ώρα του.
19. Έχω γνωστούς που έφυγαν από το Μαρούσι για να μείνουν στο Καπανδρίτι.
20. Το έγγραφο για να το θυμάμαι.
21. Ηλικιωμένος κύριος τηλεφωνεί στον αντικριστή της χρηματιστηριακής να δώσει εντολή αγοράς.
22. Δηλαδή «εμφανίζονται απρόθυμοι να επενδύσουν στην ανάπτυξη εκείνων των δεξιοτήτων που καθιστούν τον εργαζόμενο περισσότερο marketable».
23. Και τώρα, για πρώτη φορά οι δύο χώρες ετοιμάζονται να συνομιλήσουν επί ίσους όρους.
24. Η λύση που επέλεξε η Ατγουντ για να αντιμετωπίσει το δίλημμα του ελεύθερου χρόνου και των μετακινήσεων λέει πολλά για τη σύγχρονη ζωή.
25. Γι' αυτό δεν θα τραγουδώ, για να μην πεθάνεις.
26. Ας σοβαρευτούμε, όμως, για να μην τρίζουν τα κόκκαλα και του Μαρξ και του Λίνκολν.
27. Δε σας λέμε για να μην τον αποκλείσετε.
28. Κύριε συνάδελφε, δεν σας διέκοψα, για να μην διακόψω τον ειρμό του λόγου σας.
29. Ένας μικρός ποδηλάτης έκανε ένα ξαφνικό ελιγμό για να μην πέσει πάνω τους.
30. Θα σας πάρω μαζί μου για να μην τραβιέστε με τα λεωφορεία.
31. Η αδελφή μου μετέχει στις διαδηλώσεις για να μην κυκλοφορούν στη γειτονιά της αυτοκίνητα το Σάββατο.
32. Και μέσα σ' όλα αυτά να προσπαθείς να κλείσεις τ' αυτιά σου για να μην ακούς τα ουρλιαχτά τους.
33. Πέρασα για να μην ανησυχείς.
34. Κρατήθηκε από ένα δέντρο για να μην πέσει.
35. Με φυλούσαν για να μην πιω.
36. Κρυφά έφυγε, μην τον δει ούτε η μνηστή του.
37. Χαμένος ανάμεσα στο πλήθος, έτσι κοντοπίθαρος που είναι, ο Ντέμης Νικολαΐδης μετά βίας κρατήθηκε για να μην πετάξει την «Ορίτζιναλ» σκούφια του...

38. Την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, καιγόταν στο κέντρο αλάνας, πλατείας ή σε υψώματα για να μην έχουν το καλοκαίρι ψύλλους.
39. Υπήρχαν ερωμένες, όπως η Ντιάνα ντε Πουατιέ, του Ερρίκου του Β', η οποία κοιμόταν καθιστή για να μην κάνει ρυτίδες.
40. Κάλυπτε το πρόσωπό της με μαύρη βελούδινη μάσκα για να μην την ενοχλεί ο ήλιος.
41. Οδηγίες για τη μείωση του κινδύνου.
42. «Ο εγκέφαλος είναι η συσκευή που διαμεσολαβεί για την υπογραφή.
43. Το κείμενο που προτάθηκε για τη λύση του χρόνιου προβλήματος ήταν το καλύτερο δυνατόν.
44. Οι υπουργοί εμπορίου που συναντήθηκαν για αυτόν ακριβώς το λόγο στο Παρίσι έδωσαν στο πνεύμα της Ντόχα αυτό που χρειαζόταν.
45. Αναμφίβολα ήρθε η ώρα για την αναστολή της επικίνδυνης αυτής διαδικασίας.
46. Η Επιτροπή επιδοκιμάζει επίσης τις προσπάθειες που πρόκειται να γίνουν από τις ελληνικές αρχές για την αναστολή του νόμου 3310/2005.
47. Δεν αρκεί να είναι έτοιμη η Τουρκία για την ένταξη.
48. Το μυθιστόρημα που έγινε ανάρπαστο σε όλο τον κόσμο κυκλοφόρησε με δύο διαφορετικά εξώφυλλα, για μεγάλους και για παιδιά.
49. Αναγνωρίζεται η δαπάνη των επιχειρήσεων για επιμόρφωση του προσωπικού τους.
50. Η χορήγηση αντιδότη μεσα σε οκτώ ώρες αποτελεί την καλύτερη λύση για ανάρρωση.
51. Προς όφελος όχι μόνο της ΑΕΚ, αλλά και δικό του φυσικά.
52. Πολύ λίγες εγκαταστάσεις είναι προς όφελος του καταναλωτή - φιλάθλου.
53. Οι διευκολύνσεις τελικά θα αποβούν και προς όφελος των ίδιων των τραπεζών.
54. Η κρατική παρέμβαση προς όφελος του πολίτη ήταν αποφασιστική.
55. Προς τιμήν της θα παρατεθεί γεύμα εκεί.
56. Προς τιμήν του Ανδρέα δεν έφθανε ένα λεπτό, αυτοί πρέπει να κάνουν έναν αιώνα σιγής!!!
57. Τα Ελευσίνια Μυστήρια τελούνταν προς τιμήν της.

58. Δεύτερη προτροπή είναι να αναθίθενται στους εργαζόμενους στόχοι προς επίτευξη.
59. Προς αποφυγήν αλληλοεπικαλύψεων των ερευνών αυτών, προτείνεται να γίνεται έκκληση στην επιτροπή επαφών.
60. Να σας το πω ευθύς εξ αρχής προς αποφυγήν παρεξηγήσεων.